

בתי המשפט

פ 1061/05		בית המשפט המחוזי בירושלים	
11/06/2009		כב' השופט נ'עם סולברג	בפני:

מדינת ישראל

בעניין:

ע"י עו"ד נאוה קרואני, עו"ד מיכל כהן ועו"ד אופיר פיקהולץ
ב"כ היועץ המשפטי לממשלה מרשות ההגבלים העסקיים

המאשימה

- נגד -

1. תני בן יצחק גבע
2. יצחק בן ציון קיאל
- ע"י ב"כ עו"ד צבי אגמון, עו"ד תמר בזק-רפפורט, עו"ד אורי שורק ועו"ד דודי פרחיה
3. יוסף בן משה קרוגמן (עיכוב הליכים)
- ע"י ב"כ עו"ד אילן סופר ועו"ד יסמין רובין
4. פזגז 1993 בע"מ
5. פזגז ירושלים בע"מ
- ע"י ב"כ עו"ד צבי אגמון, עו"ד תמר בזק-רפפורט, עו"ד אורי שורק ועו"ד דודי פרחיה
6. שכביץ פטרולגז 1997 בע"מ
- ע"י ב"כ עו"ד אילן סופר ועו"ד יסמין רובין
7. שלמה בן אלברט אביטן
8. אהרון בן אלברט אביטן
9. רפי בן ברוך בוגנים
10. גז יגל בע"מ
11. גז יגל 2002 חברה להפצת גז בע"מ
- ע"י ב"כ עו"ד יעקב שפיגלמן ועו"ד בני קמפנר

הנאשמים

הכרעת-דין

תוכן עניינים

עמוד

נושא

3	האישום - הסדר כובל
3	הנאשמים
3	הנאשמים 1, 2, 4 ו-5 (קבוצת פזגז)
3	הנאשמים 3 ו-6 (חברת שכביץ)

4	הנאשמים 7-11 (קבוצת גז יגל)
4	האישום
5	התשובה לאישום
7	דיון מקדמי - חקירתם של נאשמי גז יגל ברשות ההגבלים העסקיים
19	סייגים לפליליות המעשה
19	סדר הדיון
20	איסור הסדר כובל
22	עיקרי התשתית העובדתית
24	מבצע פלשת
31	תגובת גז יגל למבצע פלשת, תגובת פזגז לתגובה, ותוצאות המערכה
39	האם התקיימו מגעים ל"הפסקת אש"?
39	הפגישות בשדה יואב
49	הפגישות בלטרון
67	הפגישה במסמיה
69	מסמכי המשא ומתן
89	סיכום ביניים
95	שינויים במציאות בשטח כאינדיקציה לקיומו של הסדר כובל
96	הפסקת מבצע 4.9 בירושלים
113	הפסקת התחרות בבאר שבע
124	הפסקת ההחתמות ההדדיות בקרית גת
132	סוף דבר
	האישום - הסדר כובל

1. הנאשמים הואשמו על היותם צדדים להסדר כובל בענף שוק הגז לצריכה ביתית בישראל, עברה לפי סעיף 47(א)(1) בצירוף סעיפים 4, 2(ב)(1) ו-2(ב)(3) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 (להלן - חוק ההגבלים העסקיים); הנאשמים 1, 2, 3, 7, 8 ו-9 הואשמו לחלופין גם בצירוף סעיף 48 לחוק ההגבלים העסקיים, באשר היו מנהלים פעילים בתאגיד שהיה צד להסדר כובל, ומשלא הוכיחו שהעברה נעברה שלא בידעתם ושנקטו בכל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של החוק. על-פי כתב האישום הגבילו הנאשמים את עצמם, במחצית הראשונה של שנת 2003, באופן אשר היה עלול למנוע או להפחית את התחרות ביניהם.

הנאשמים

2. הנאשמים 1, 2, 4 ו-5 (קבוצת פזגז)

חברת פזגז 1993 בע"מ היא חברה שעיסוקה בשיווק ובהפצת גז פחמימני מעופה ברחבי הארץ. במסגרת זו שיווקה והפיצה גז בתקופה הרלוונטית לכתב האישום באזור ירושלים, קרית גת ובאר שבע. פעילותה באזור ירושלים וקרית גת נעשתה באמצעות חברת פזגז ירושלים בע"מ. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום החזיקה חברת פזגז 1993 בע"מ ב- 90% ממניותיה של חברת פזגז ירושלים בע"מ. פעילותה של חברת פזגז 1993 בע"מ באזור באר שבע נעשתה באמצעות שכביץ פטרולגז 1997 בע"מ. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום החזיקה חברת פזגז 1993 בע"מ ב- 50% ממניותיה של חברת שכביץ פטרולגז 1997 בע"מ. תני גבע כיהן במועדים הרלוונטיים לכתב האישום כסמנכ"ל וראש אגף השיווק של פזגז 1993 בע"מ. יצחק קיאתי כיהן כמנהלה הכללי של פזגז ירושלים בע"מ וראש אשכול ירושלים של פזגז 1993 בע"מ והחזיק ב- 10% ממניותיה של פזגז ירושלים בע"מ.

3. הנאשמים 3 ו-6 (חברת שכביץ)

חברת שכביץ פטרולגז 1997 בע"מ עסקה בתקופה הרלוונטית לכתב האישום בשיווק ובהפצת גז באזור דרום הארץ, בין היתר בבאר שבע, וכאמור, מחצית ממניותיה הוחזקו על-ידי פזגז 1993 בע"מ ומחציתן הוחזקו על-ידי יוסף קרוגמן שניהן כמנהלה הכללי. ביום 26.8.2007 הודיע המשנה ליועץ המשפטי לממשלה כי החליט לעכב את ההליכים הפליליים נגד יוסף קרוגמן, בשל מצבו הבריאותי.

4. הנאשמים 7 - 11 (קבוצת גז יגל)

חברת גז יגל בע"מ עסקה במועדים הרלוונטיים לכתב האישום בשיווק ובהפצת גז, בעיקר באזור ירושלים וקרית גת. גז יגל 2002 חברה להפצת גז בע"מ שימשה כסוכנת של חברת גז יגל בע"מ אשר החזיקה ב- 33% ממניותיה, ועסקה בשיווק ובהפצת גז באזור באר שבע. שלמה אביטן שימש במועדים הרלוונטיים לכתב האישום כמנהל הכללי וכבעלים של גז יגל בע"מ. אהרון אביטן שימש כמנהל סניף ירושלים של גז יגל בע"מ. רפי בוגנים שימש כמנהלה של גז יגל 2002 חברה להפצת גז בע"מ והחזיק ב- 33% ממניותיה.

האישום

5. לפי המתואר בסעיף 14 לכתב האישום, החל מן המחצית השנייה של שנת 2002 התקיימה תחרות בין קבוצת פזגז לקבוצת גז יגל על ליבם ועל כיסם של צרכני הגז בקרית גת, באר שבע וירושלים, באופן שכל קבוצה הציעה ללקוחותיה של זולתה

הספקה ושירותים של גז במחירים נמוכים מכפי ששילמו עד אותה עת, במטרה לעודד אותם להחליף את הקבוצה ששימשה כספק הגז שלהם.

על רקע זה - טוענת המאשימה - התקיימו מגעים בין שתי הקבוצות לגבי האפשרות להגיע להפסקת אש בתחרות שהתנהלה ביניהן. כמפורט בכתב האישום, מדובר במספר פגישות שהתקיימו בתקופה שבין חודש דצמבר 2002 לחודש מרץ 2003.

בכתב האישום נטען כי בסופו של דבר הגיעו הקבוצות לכדי הסדר מקיף וכולל, שעל-פיו תימנע כל קבוצה מלפנות לצרכני הגז של רעותה בהצעות להספקת שירותי גז במחירים נמוכים יותר באופן הבא (סעיף 16 לכתב האישום):

- א. קבוצת גז יגל תפסיק להציע לצרכני הגז של קבוצת פזגז את המחירים שהוצעו על ידי בירושלים במהלך חודש דצמבר 2002 או בסמוך לכך, ותציע מחירים גבוהים יותר;
- ב. קבוצת פזגז תימנע מלנסות להעביר אליה צרכני גז של קבוצת גז יגל בקרית גת, וקבוצת גז יגל תימנע מלנסות ולהעביר אליה צרכני גז של קבוצת פזגז בקרית גת;
- ג. קבוצת גז יגל תימנע מלנסות להעביר אליה צרכני גז נוספים של קבוצת פזגז בבאר שבע, ולא תעמוד בדרכה של קבוצת פזגז לנסות ולהחזיר לעצמה צרכני גז מסוימים שנלקחו ממנה על-ידי קבוצת גז יגל בבאר שבע.

לשיטתה של המאשימה, החלו ההסכמות הללו בחודש ינואר 2003 או בסמוך לכך, ונמשכו עד למועד שאינו ידוע בסביבות אמצע שנת 2003 (סעיף 17 לכתב האישום).

6. המאשימה טוענת כי במעשיהם אלה היו הנאשמים צדדים להסדר כובל בשוק הגז לצריכה ביתית - הן ביחס למחיר שיוצע או ישולם עבור שירותי הגז, הן ביחס לחלוקת השוק - וזאת מבלי שקיבלו פטור מאת הממונה על ההגבלים העסקיים מאישור ההסדר, או אישור מאת בית הדין להגבלים עסקיים, או היתר זמני מאת אב בית הדין להגבלים עסקיים.

התשובה לאישום

7. הנאשמים כופרים במיוחס להם בכתב האישום. בתמצית, טענתם היא כי מעולם לא סוכם ביניהם על הפסקת אש כזו או אחרת, והם מכחישים כי הגיעו להסדר כלשהו בנוגע לתחרות שהתנהלה בין הקבוצות. לגרסתם, בין קבוצת פזגז לקבוצת גז יגל

התקיימו יחסי תחרות במשך כל המועדים הרלוונטיים לאישום, ולמעשה לא פסקה התחרות בין הקבוצות ולו ליום אחד.

8. קבוצת פזגו טוענת כי סיומה של כל אחת מן ההתרחשויות בירושלים, קרית גת ובאר שבע לא נעשה בדרך של הסכמה בין הקבוצות, אלא כתולדה של מהלך עצמאי מצד כל אחת מהן. פזגו מסכימה כי במהלך ההתרחשויות הללו עלו מחשבות ואף הצעות בדבר הסדר, אולם אלה לא יצאו אל הפועל, ולא הגיעו לכלל הסכמה. לשיטתה, לכל היותר ישנן ראיות בדבר הרהורי עברה אצל נאשמים מסויימים, אשר לא הגיעו לכדי מעשה עברה, ואילו אינן מקימות בסיס להרשעה.

9. חברת שכביץ טוענת כי לא הייתה מעורבת בעשייתו של הסדר לגבי באר שבע. מנהלה, יוסי קרוגמן, לא נטל חלק בפגישות שהתקיימו בין נציגי הקבוצות, לא היה מודע כלל לעצם קיומן ולא ידע על הסדר כלשהו שאליו הגיעו הקבוצות. המגעים היחידים שידע על קיומם נגעו אך ורק לפשרה על סיום הסכסוך המשפטי שהתנהל בין הקבוצות בנושא מחממי המים שפזגו העניקה במחיר מסובסד ללקוחותיה. לאחר שעזבו אותה לטובת גז יגל, תבעה מהם פזגו תשלום שלשיטתה נותרו חייבים לה. לשיטת שכביץ, גם אם קרוגמן העביר מידע לתני גבע, הרי שלא היה מודע לכך שהמידע נועד לשימוש אסור.

10. קבוצת גז יגל טוענת כי לא נעשה כל הסדר עם קבוצת פזגו על הפסקת מחיר המבצע שהציעה בירושלים במהלך חודש דצמבר 2002, וכי זה הופסק מיוזמתה וללא כל תיאום, לאחר שמלכתחילה תוכנן לפרק זמן קצר מועד, כחלק מן המאבק המתמשך שניהלה גז יגל ועודנה מנהלת מול פזגו. ביחס לקרית גת, טוענת גז יגל כי כל שסוכם בין הצדדים נגע להפסקתן של קטטות הרחוב, וכי מעולם לא הוסכם על הפסקת התחרות המסחרית. נאשמי גז יגל הוסיפו וטענו טענות שונות כי נפלו פגמים בחקירה שניהלה נגדם רשות ההגבלים העסקיים. נפנה תחילה לדון בטענותיהם אלה.

דיון מקדמי - חקירתם של נאשמי גז יגל ברשות ההגבלים העסקיים
11. בתיק זה נחקרו הנאשמים על-ידי חוקרי רשות ההגבלים העסקיים. בסוף פרשת התביעה טענו נאשמי גז יגל כי אין להשיב לאשמה וביקשו לזכותם בשל העדר הוכחה

לכאורה, על-פי סעיף 158 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן - חוק סדר הדין הפלילי), כאשר אחת מטענותיהם הייתה כי ההודאות שמסרו בחקירותיהם ברשות ההגבלים העסקיים אינן קבילות וכי דינן להיפסל. בהחלטתי מיום 29.3.2007 קבעתי כי שאלת קבילותן ומשקלן של ההודאות תיבחן לעת מתן הכרעת הדין. טענותיהם של נאשמי גז יגל הן כי נפלו מספר פגמים במהלך גביית הודעותיהם, שעיקרם בכל הקשור לאופן שבו הוזהרו.

12. ראשית, לשיטתם, בטרם תחילתה של חקירה על החוקר להזהיר את הנחקר בשלוש אזהרות וליידע אותו על שלוש זכויות שונות העומדות לימינו: זכות השתיקה, הזכות לחסיון מפני הפללה עצמית והזכות להיוועץ בעורך דין. נאשמי גז יגל טוענים כי לא הוזהרו באזהרה הכוללת את שלוש האזהרות הללו יחדיו: רפי אביטן לא הוזהר בחקירתו הראשונה אלא הוזהר לראשונה רק בחקירתו השנייה; לשלמה אביטן הוסברה זכות השתיקה אך לא הוסברה לו הזכות להימנע מהפללה עצמית, ורק בתום החקירה הוא נדרש לחתום על האזהרה שהייתה אמורה להיות מוצגת בפניו מיד בראשיתה; לאהרון אביטן הובהרה הזכות להימנע מהפללה עצמית אך לא הובהרה לו זכות השתיקה.

13. שנית, חוקרי הרשות לא הבהירו לנאשמי גז יגל את זכותם להיוועץ בעורך דין בטרם ייחקרו, ולמעשה, הם כלל לא היו מודעים לכך שעומדת להם זכות כאמור. לשיטתם, החובה על הסברת זכויות לעצור המעוגנת בסעיף 32 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו - 1996 (להלן - חוק המעצרים), קמה גם לגבי אדם החשוד בביצועה של עברה ומעוכב במשטרה לצרכי חקירה; ולא רק לחשוד שהוחלט לעצרו.

14. שלישית, נאמר לאהרון אביטן באופן מטעה כי הימנעותו מהפללה עצמית עשויה לחזק את הראיות נגדו. נאשמי גז יגל טוענים כי השימוש בחיסיון מפני הפללה עצמית בזמן החקירה אינו יכול להיזקק לחובת החשוד ולחזק את הראיות נגדו, ואין לו כל נפקות ראייתית נגד החשוד (להבדיל מזכות השתיקה). לפיכך, אזהרה שבה נאמר לחשוד כי אינו חייב לומר דבר אשר יכול להפלילו, אך הימנעותו מלהשיב על שאלות עשויה לחזק את הראיות נגדו, הריהי אזהרה פסולה ומטעה.

15. רביעית, חוקרי הרשות נקטו בדרך של פיתוי והשאה, בכך שנאשמי גז יגל פותו להאמין שדבריהם נמסרים על מנת לבסס פעולת אכיפה נגד פזגו, אשר תסייע לגז יגל

במאבק נגדה. לנאשמי גז יגל הועבר המסר שלא אותם "מחפשים" וכי הדברים שיאמרו ישמשו נגד חברות הגז הגדולות בלבד; ולא נגדם. לכן הם טוענים כי הוויתור מצידם על זכות השתיקה לא נעשה באופן חופשי ומרצון.

16. על יסוד הדברים הללו טוענים נאשמי גז יגל כי נפל פגם מהותי בדרך שבה נגבו ההודעות שמסרו, וכי יש מקום לפסול את הודיותיהם משום שאינן עומדות בתנאי סעיף 12 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א -1971 (להלן - פקודת הראיות). עוד לטענתם, לנוכח הפגמים שנפלו בגביית ההודעות, עומד ההליך שנוהל בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית, ומסיבה זו יש להורות על ביטול האישום ולקבוע כי חלה בכאן הגנה מן הצדק, כאמור בסעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי.

17. המאשימה טוענת כי לא נפל כל פגם באופן שבו הועמדו נאשמי גז יגל על זכויותיהם, וכי הודיותיהם ניתנו באופן חופשי ומרצון כנדרש בסעיף 12 לפקודת הראיות. לגבי הטענה על פיתוי והשאה, טוענת המאשימה כי לא הובטחה לנאשמי גז יגל כל טובת הנאה, וכי יכולת הבחירה שלהם לא שובשה. גם אם נעשה שימוש במעין "הבטחה" כסוג של תחבולה, הרי שאין בכך כדי לפסול את ההודיה, ומדובר בטכניקת חקירה לגיטימית.

18. סעיף 12 לפקודת הראיות - שעניינו בהודיה - קובע כך:

- (א) עדות על הודית הנאשם כי עבר עברה, תהא קבילה רק אם הביא התובע עדות בדבר הנסיבות שבהן ניתנה ההודיה ובית המשפט ראה שההודיה הייתה חפשית ומרצון.
- (ב) בית המשפט רשאי לקבל כראיה, להוכחת הנסיבות שבהן ניתנה הודית נאשם, גם תצהיר בכתב של מקבל ההודיה, שבו הוא מפרט את נסיבות גביית ההודיה ומצהיר כי ההודיה הייתה חפשית ומרצון, והוא אם נתקיים אחד מאלה:
- (1) הנאשם מיוצג וסניגורו ויתר על חקירת מקבל ההודיה;
- (2) ההודיה הייתה על עברה שהיא עוון או חטא והנאשם, במענה לשאלת בית המשפט ולאחר שבית המשפט הסביר לו את זכותו לחקור את נותן התצהיר, אישר שקרא את ההודיה או שהיא הוקראה לו, אינו כופר בכך שההודיה הייתה חפשית ומרצון וויתר על חקירת מקבל ההודיה.

מהוראת-חוק זו עולה, כי תנאי לקבילותה של הודיה הוא כי הייתה "חופשית ומרצון". תנאי זה נועד להבטיח, "כי כל אדם, לרבות חשוד הנחקר בידי איש מרות, יוכל להנות משתי זכויות יסוד: הזכות לחסיון מפני הפללה עצמית והזכות להיוועצות בעורך דין" (יעקב קדמי על הראיות (חלק ראשון, מהדורה משולבת ומעודכנת, תשס"ד - 2003) בעמוד 22). זכויות אלו נחשבות כזכויות יסוד חוקתיות, ובתור שכאלה, הפרה של אחת מהן יכולה להוביל לפסילת ההודיה שהושגה אגב ההפרה.

19. יחד עם זאת, כידוע, הזכות להליך פלילי הוגן אינה מוחלטת, ופגיעה בזכויותיו של נאשם משום שלא הוזהר כדין או משום שארעו פגמים אחרים באופן שבו נוהלה חקירתו אינה מחייבת בהכרח את פסילתה של ההודיה לפי סעיף 12 לפקודת הראיות: "לעניין השלכת הפרתן על קבילותה של הודיה, אין לראותן כזכויות 'מוחלטות' אלא כזכויות 'יחסיות', שקביעת משמעות הפרתן מחייבת איזון עדין בין זכויות הנאשם לבין האינטרסים הציבוריים הנוגעים בדבר" (שם, בעמודים 22-23).

20. בית המשפט העליון שירטט קווים מנחים לבחינת קבילותה של ראיה שהושגה שלא כדין תוך כדי שימוש באמצעי חקירה פסול, ולקביעה אימתי יהא מקום לפסול את הראיה מחמת כן (ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי (ניתן ביום 4.5.2006)). נפסק כי שאלה זו תיבחן על-פי נסיבותיו של כל מקרה לגופו, בהתאם לאופיה ולעוצמתה של הפגיעה בזכויותיו של הנאשם: "יש לפסול מכוחה הודאה רק כאשר הפגיעה שלא כדין בזכות השתיקה או בזכות ההיוועצות בעורך דין יצרה פגיעה משמעותית וחמורה באוטונומית הרצון ובחופש הבחירה של הנאשם במסירת הודאתו. קיומה של פגיעה כאמור תיבחן על-פי נסיבותיו של כל מקרה לגופו" (דברי כבוד הנשיאה ד' ביניש בפיסקה 36 לפסק הדין). עוד נקבע כי בית המשפט יגיע למסקנתו, בין היתר, לאורם של השיקולים הבאים: אופייה וחומרתה של אי-החוקיות הכרוכה בהשגת הראיה; מידת ההשפעה של אמצעי החקירה הפסול על הראיה שהושגה; היקף ההשפעה שתהא לפסילת הראיה על עשיית הצדק במובן הרחב, והאם המחיר החברתי הכרוך בפסילת הראיה גבוה מן התועלת האפשרית שתצמח מכך. כמו כן הודגש, כי אין למי מן השיקולים שנמנו מעמד בלעדי או מכריע, וכי משקלו היחסי של כל אחד מהם ייקבע על יסוד נסיבותיו של כל מקרה לגופו (פיסקאות 74-70 לפסק הדין).

21. בעניין יששכרוב נפסק עוד כי אין לבחון את קבילותה של הודיית נאשם רק לאורה של הוראת סעיף 12 לפקודת הראיות, המתנה את קבילותה של ההודאה בהיותה כאמור "חופשית ומרצון", אלא שיש לבחון את שאלת הקבילות גם לאורם של חוקי-היסוד. מבחן זה הוגדר כ"דוקטרינת הפסילה הפסיקתית" ועל-פיו "נדרש כי קבלת הראיה

שהושגה באופן פסול תפגע משמעותית בזכותו של הנאשם להליך פלילי הוגן, שלא בהתאם לתנאי פסקת ההגבלה" (פיסקה 63 לפסק הדין). גם כאן, יישומו של המבחן נעשה על-פי שיקול דעתו של בית המשפט, בהתחשב בנסיבותיו של כל מקרה לגופו, כאשר במסגרת זו יבצע בית המשפט "איזון ראוי בין ההגנה על זכויות הנאשם ושמירה על הגינות ההליך הפלילי וטוהרו, לבין ערכים ואינטרסים נוגדים ובהם - ערך גילוי האמת, הלחימה בפשע הגואה וההגנה על שלום הציבור ועל זכויותיהם של נפגעי עברה" (פיסקה 62 לפסק הדין).

22. באשר לטענותיהם של נאשמי גז יגל לפגמים הנוגעים לאופן שבו הוזהרו, הרי שלאחר ששמעתי את העדויות השונות, הפכתי ועיינתי בפרוטוקולי החקירה של נאשמי גז יגל ובאזהרות שעליהן חתמו, מסופקני האם אכן נפלו פגמים משמעותיים באופן שבו הוזהרו. גם אם נפלו פגמים כאמור, ובייחוד בכל הקשור לחקירתו של רפי בוגנים, אשר למרות שהחוקר פינקלשטיין טען כי הזהירו כנדרש בטרם חקירתו הראשונה, אין בנמצא רישום על כך, דומה כי לא נוצרה פגיעה משמעותית בחופש הבחירה של הנאשמים בעת מסירת הודעותיהם ובזכותם להליך הוגן.

23. ראשית, ראוי להזכיר, כי השאלה העקרונית האם סעיף 32 לחוק המעצרים מחייב הודעה על הזכות להיפגש עם עורך דין רק כאשר מדובר בעצור, או שמא קמה החובה כל אימת שאדם חשוד בביצוע עברה ומעוכב במשמורת המשטרה לצרכי חקירה, הושארה בצריך עיון בעניין יששכרוב הנ"ל (בפיסקה 17). בעניין דנן, זומנו הנאשמים לחקירה מראש, וכלל לא היו במעמד של מעוכבים בעת גביית הודעתם. להלכה ולמעשה, לא הייתה מניעה לנאשמים לגשת לעורך דין לפני החקירה, להיוועץ ולברר את זכויותיהם. מטעם זה ומטעמים נוספים הנעוצים בלשון חוק המעצרים, בתכליתו ובהגיונו הפנימי, אינני סבור כי הוראת סעיף 32 לחוק המעצרים ישימה כאן, אך את המענה העקרוני לשאלה הנ"ל ניתן גם בענייננו להותיר בצריך עיון. כשלעצמי, מקובלים עלי דבריו של ד"ר מאיר גלבוע, אשר שימש בעת ההיא כמנהל מחלקת החקירות ברשות ההגבלים עסקיים, כי חוקרי הרשות פעלו בהתאם להנחיות משרד המשפטים והמשנה לפרקליטת המדינה דאז, גב' נאווה בן אור, ואשר על-פיהן לא נדרש ליידע חשוד שאינו עצור בדבר זכותו להיוועץ בעורך דין, וכי החוקרים הונחו לפעול בהתאם לאמור בחוק; קרי, ליידע חשוד בדבר זכותו-זו רק במצב שהוחלט לעצרו.

24. שנית, הנאשמים קיבלו לידיהם את ההודעות עם סיום גבייתן, לצורך קריאה, תיקון וחתימה. משכך, עמדה להם האפשרות שלא לחתום עליהן או להשיג על תוכנן, אולם הם בחרו שלא לעשות כן, וחתמו כי הם מאשרים שמסרו את ההודעות מרצונם הטוב

והחופשי. לנוכח דברים אלה, הרי שגם לא מצאתי ממש בטענותיהם כי חוקרי הרשות שמו בפניהם מונחים שונים וכי היו פגמים ברישום פרוטוקול חקירתם. לא כל שכן, שמעיון בנוסח האזהרות שהוצגו בפני האחים אביטן, עולה כי ניתן להבין מהן באופן ברור מהם החשדות שהופנו כלפיהם. אהרון אביטן הודה כי חתם על האזהרה שהוצגה בפניו מבלי לקרוא אותה, ולא סיפק הסבר להניח את הדעת מדוע פעל באופן זה: "לא קראתי מילה אחת לפני שחתמתי. לצערי גם כשקונים פלאפון או בית עושים אותה טעות" (עמוד 550 שורות 14-15). כשלעצמי אינני סבור שקניית פלאפון - בתודעתו של אדם - כמוה כחקירה פלילית. מכל מקום, אף אם אהרון אביטן איננו יחיד שנוהג כך, שלא לקרוא בטרם חתימה, אין לו להלין אלא על עצמו.

25. באשר לשאלה האם היה על החוקרים ליידע את הנאשמים בנפרד הן על זכותם לחיסיון מפני הפללה עצמית והן על זכות השתיקה, הרי שמקובלת עלי עמדת המאשימה כי זכות השתיקה הריהי הרחבה של הזכות לחסיון מפני הפללה עצמית (רע"פ 3445/01 אלמליח נ' מ"י, פ"ד נו(2) 865 (2002); ע"פ 1382/99 מ"י נ' בלחניס (ניתן ביום 1.11.1999)), וכי אין חובה ליידע חשוד בדבר זכות השתיקה בנפרד, ובדבר הזכות לחסיון מפני הפללה עצמית בנפרד.

כיוצא בזה, לא מצאתי ממש בטענה כי האזהרה שבה הוזהר אהרון אביטן, כי "איןך חייב לומר דבר העלול להפליך, אולם כל אשר תאמר ירשם על-ידי ועשוי לשמש כראיה. הימנעות מלהשיב על שאלות עשויה לחזק את הראיות נגדך", היא פסולה. אני מסכים עם המאשימה כי נוסחה עולה בקנה אחד עם האזהרה הקבועה בסעיף 28(א) לחוק המעצרים, וכידוע "חשוד הבוחר בשתיקה גורם לכך, שהראיות העומדות לחובתו נותרות ללא 'משקל שכנגד', ובכך מתחזק מטבע הדברים כוחן הלכאורי" (ע"פ 5730/96 גרציאני נ' מ"י (עמודים 13-14; ניתן ביום 18.5.1998)).

26. אשר לטענת הפיתוי וההשאה, העידו נאשמי גז יגל כי בחקירתם הבהירו להם חוקרי הרשות כי לא "מחפשים" אותם, אלא את חברות הגז הגדולות. לטענתם, הם השיבו לשאלות שנשאלו בחקירתם תחת אותה ההנחה, וזו גם הסיבה לכך שלא נועצו בעורך דין בטרם חקירתם. כך העיד שלמה אביטן: "הוא גם אמר לי שהוא לא מחפש אותי אלא את חברות הגז הגדולות, שאעזור לו על מנת להתחרות בחברות הגז הגדולות. ובסוף אני נאשם פה" (עמוד 297 שורות 13-15); "יש גם הרבה דברים שלא נרשמו כב' השופט בחקירה הזאת והיו מה שנקרא שיחות בין לבין, ובמסדרונות ובקפה ובהפסקת סיגריה... החוקרים שלכם הדגשתם שאנחנו לא מחפשים את חברת הגז הקטנה, מחפשים את חברות הגז הגדולות ואני שיתפתי את כל הפעולה" (עמוד 319 שורות 14-18). עוד הוסיף שלמה אביטן, כי "לא התייעצתי עם עורך דין כי דיברתי

עם החוקר אבנר אחרי החקירה הזאת ואחרי הכתיב לי ואת מה שכתבתי פה, שאלתי אותו אם כדאי לי לקחת עורך דין, הוא אמר לי אנחנו לא מחפשים אותך, מחפשים את חברות הגז הגדולות, בשביל זה לא התייעצתי עם עו"ד שפיגלמן אף על-פי כן שאני מלפני כן עבדתי איתו" (עמוד 400 שורות 5-2); "שאלתי בוודאות לאחר סיום החקירה השנייה, אמרתי לפינקלשטיין אתה בטוח שאני לא צריך עורך דין? הוא אומר לי שלמה תהיה רגוע, אנחנו מחפשים את חברות הגז הגדולות ולא אותך" (עמוד 401 שורות 21-23).

27. **דברים דומים העיד אהרון אביטן:** "כשהגענו לחקירה ישבתי עם החוקר שעה וחצי מחוץ לחדר החקירה, הכל התנהל יפה עם סיגריה ושתיה, הוא הוליך אותי שולל. הוא אמר לי אנו מחפשים את חברות הגז הגדולות ואנו צריכים עדות מכס לדפוק אותם וזה יקל עליכם בחיים" (עמוד 549 שורות 26-28). **בהמשך עדותו אמר כי סבר שהוזמן ליתן עדות ולא להחקר:** "לא אמרו לי חקירה. אמרו לי לעדות. גם ביום שהגיעו לפשיטה במשרד היה ברור לי שהולכים לדפוק את פזגז וכל מה שצריך שאני אעזור להם" (עמוד 551 שורות 23-24). **כאשר נשאל האם הפריז בדבריו בחקירתו על מספר הלקוחות שעברו בעקבות המבצע שעשתה גז יגל בירושלים בחודש דצמבר 2002, וזאת על מנת לפגוע בפזגז, השיב:** "בשורה התחתונה זה המסר שנמסר לי על-ידי החוקרים אני פה לעזור לכם לדפוק את פזגז ולעזור לעצמי" (עמוד 675 שורות 1-6). **אהרון אביטן העיד כי חתם על האזהרה מבלי שקרא אותה. כשנשאל מדוע, השיב** "הוא אמר לי תחתום פה ופה ובסוף החקירה התחיל ליפול לי האסימון, אמרתי לו מה זה אסור לי לדבר, אני אתייעץ עם עורך דין והוא אמר לי לא, אנחנו מחפשים את פזגז. אני מתקשר ביום 10 פעמים לעורך דין כל דבר אני מתייעץ. אם הייתי מזהר כמו שצריך הייתי מתקשר לעורך דין שלי... אני מעשן הרבה והייתי לחוץ לסיגריה והוא אמר לי תחתום פה ופה. חתמתי ויצאתי החוצה. לא קראתי מילה אחת לפני שחתמתי" (עמוד 549 שורות 15-5).

28. **רפי בוגנים העיד בקשר לחקירתו ברשות ההגבלים העסקיים כי:** "כשהגעתי לשם היה חוקר שאמר לי שאני פה בגלל דברים שמצאו בפזגז וזימנו אותי כעד ושכל מה שאני יודע שאגיד כי הם מחפשים את פזגז ולא אותנו" (עמוד 845 שורות 20-22). **לאחר מכן הוסיף כי כל אשר אמר בפני חוקרי הרשות הוא אמת.**

29. **ד"ר מאיר גלבוע, אשר ניהל את החקירה מטעם רשות ההגבלים העסקיים, העיד באשר להנחיות שנתן לחוקריו בטרם החלה החקירה:** "לא ניתנה הנחייה מפורשת לומר לנחקרים של גז יגל, לומר אתם יוצאים מכאן בלא כלום אם אתם מודים או מספרים דברים על מנהלי פזגז, נהפוך הוא, הייתה הנחייה שנאמר להם לא לעשות כן.

בהחלט ניתן היה להבין שהם לא החשודים העיקריים באירועים שנחקרו, בעבירות שנחקרו, כאשר חשודים עיקריים אצלנו נחשבים לא רק מי שיזם הסדר כובל אלא גם עוצמה וגודל השוק" (עמוד 1023 שורות 16-24). עוד הוסיף: "ההנחיות גם בחקירה הזאת וגם בחקירות הכלליות אצלנו היה שלא לרדת לרמה של הבטחות גם אם הן הבטחות מעורפלות יותר כמו או שתצאו בלא כלום, או שתצאו בעונש נמוך או שנתחשב, אך בהחלט דברים כאלה נעשו ואני מעריך שגם בחקירה הזאת... הייתה הנחיה כללית להגיד או החוקרים יכלו להבין שנתתי הנחיה כזאת להגיד שהם לא החשודים המרכזיים שהחשודים המרכזיים הם בעלי נתח גדול, ויוזמים של הסדרים כובלים ודברים דומים". ד"ר גלבוע הסכים כי ההנחיה הזו נועדה להשיג שיתוף פעולה מצדם של נאשמי גז יגל (עמוד 1024 שורות 8-14), ובהמשך עדותו הוסיף: "אני לא אומר מזיכרון אך אני מעריך שההנחיה לחוקרים הייתה לתת לנחקרים אנשי גז יגל להבין שאנו לא מחפשים גם אותם, זה לא אומר שלא יועמדו לדין אך בהחלט היעד העיקרי היה החשודים של פז גז" (עמוד 1025 שורות 24-27).

30. אימתי נקיטה באמצעי חקירה של פיתוי והשאה בלתי הוגנים תחשב כמכרסמת בחופשיות וברצון של ההודיה שניתנה, באופן הפוגע בקבילותה? קדמי דן בשאלה זו בספרו הנ"ל (עמודים 70-75):

"משמעותם היא הבטחת טובת הנאה ממשית ומוחשית לנחקר, 'תמורה' היתור על זכותו לחסיון מפני הפללה עצמית... מטבע הדברים, שאין המדובר כאן בהבטחה 'סתם' אלא בהבטחה שעוצמת הפיתוי או ההשאה הטמונים בה 'משבשים' את יכולת הבחירה של הנחקר, ומקימים את אותו החשש של אמירת כזב, המשמש טעם ונימוק לפסילתה של הודיה... כך נמצא כי הצגת 'אפשרות' לשמש עד מדינה - ובמיוחד אמורים הדברים, כאשר התמורה... היא אי העמדה לדין והאשמה המיוחסת לחשוד הינה חמורה - מהווה גורם מפתה מרחיק לכת. הבטחות הבאות בגדר פיתוי והשאה, כאשר המדובר באיש מרות, הינן, בדרך כלל, כאלו המתייחסות ל'שחרור בערובה' או ל'הקלה ממשית במשפט'... הבטחה כי ייטיבו עמו במשפט, אם על דרך של אישום קל יותר או על דרך של בקשת עונש מקל מרחיק לכת - מהווה השאה פסולה ופוסלת... סיכומי של דבר: בהיעדר הבטחה לתמורה של ממש, המשנה מהותית את מצבו של החשוד - בין שהמדובר באיש מרות העושה שימוש לרעה בסמכותו ובין שהמדובר במי שאיננו איש מרות - אין לדבר על-פיתוי או השאה".

בתמצית: נקיטה של אמצעי פיתוי והשאה בחקירה תחשב כפוגעת בהיותה של ההודיה "חופשית ומרצון", במקום שבו הוכטחה לנחקר טובת הנאה ממשית ומוחשית תמורת הויתור על זכותו לחיסיון מפני הפללה עצמית, במידה כזו שהיה בה כדי לשבש את יכולת הבחירה שלו.

31. בבית המשפט העליון נדונה שאלת נפקותה של הצגת האפשרות לנחקר לשמש עד-מדינה בתמורה לאי העמדה לדין, האם היא מהווה אמצעי פיתוי פסול הפוגם בהיותה של ההודיה חופשית ומרצון. נפסק כי עצם העלאת האפשרות בפני הנחקר כי יוענק לו מעמד של עד-מדינה, ולו באופן מסוייג ומרומז, יכולה לפגום בקבילותם של הדברים שאמר. דהיינו, לא נדרשת הצעה ישירה ומפורשת:

"מקום שחשוד מוסר את גירסתו על רקע של 'הצעה' מטעם החוקר להביאה בפני הפרקליטות להחלטתה, אם להעניק לו מעמד של עד מדינה - אין הגירסה קבילה כראיה לחובתו. זאת, גם כאשר מדובר בהצעה אמיתית וכנה מצד החוקר; שהרי גם במקרה כזה הויתור של החשוד על זכות השתיקה נעוץ בהנחה שהגירסה שימסור לא תשמש ראיה לחובתו.

ולא נעלם ממני שהתביעה טוענת שאין להתייחס אל דבריו של אלמוג כאל 'הצעה' - הפוסלת את הדברים שאמר חשוד על-פיה - אלא כאל 'הסבת תשומת לבו' של חשוד ל'אפשרות', שאם יציג גירסה ש'תישבה' את לב הפרקליטות, עשויה זו להעניק לו מעמד של עד מדינה. אין בטיעון זה ולא כלום. הסבת תשומת הלב ל'אפשרות' כאמור, כמוה כ'הזמנה' לאמץ מהלך כזה; ודין 'הזמנה' כזו כדינה של 'הצעה', ככל שמדובר בקבילות הדברים הנאמרים על-ידי החשוד על-פיה" (ע"פ 6366/98 סולטאן נ' מ"י, פסקה 7 (ניתן ביום 13.10.1999)).

32. בעניין דנן, הונחו חוקרי הרשות להעביר לנאשמי גז יגל את המסר כי הם אינם החשודים המרכזיים בפרשה, וכי חברות הגז הגדולות הן אלה שבמוקד תשומת הלב. ברם, אין זה מן הנמנע כי חוקרי הרשות לא פעלו על-פי הנחיה זו באופן דווקני. לפי התרשמותי ישנה אפשרות שהחוקרים לא הבהירו לנאשמי גז יגל באופן מפורש דיו כי למרות שהם אינם החשודים המרכזיים, עדיין מרחפת מעל ראשם סכנה של העמדה לדין. בהתאם לכך, נראה כי נאשמי גז יגל, שלא הבינו את מצב הדברים לאשורו, השיבו לשאלות שנשאלו תחת ההנחה המוטעית כי הם אינם עומדים בפני סכנה של העמדה

לדין, והם סברו כי דבריהם בחקירתם ישמשו אך ורק נגד יריבתם העסקית - פזגז - שכלפיה פוונה החקירה.

33. למסקנה זו הגעתי בין היתר על סמך עדותו של ד"ר גלבוע, כי לא ניתנו לחוקרים הנחיות מפורשות אלא רק קווים מנחים לחקירה: "באתי מארגון שהיה מלא כללים, וחקירות מחייבות, אני לא אהבתי את הנהלים האלה, ולכן נתתי הנחיות כלליות עם גבולות כמובן. משהו כללי ולא כמו שיש פקודת קבע במשטרה" (עמוד 1031 שורות 20-21). גלבוע העיד אמנם כי החוקרים הונחו שלא להבטיח דבר לנאשמים, אף לא הבטחות מעורפלות, אולם סמוך לאחר מכן סייג את עצמו ואמר: "אך בהחלט דברים כאלה נעשו ואני מעריך שגם בחקירה הזאת" (עמוד 1024 שורה 10). אני שותף להערכתו.

34. מכאן, כי אומנם לא הובטחה לנאשמי גז יגל הבטחה לקבלת טובת הנאה ממשית ומוחשית, כך שאין מדובר במצב של פיתוי והשאה במובנו הקלאסי, שבו למשל מובטח לחשוד מעמד של עד-מדינה בתמורה לאמירת האמת או הבטחה כי אם ישתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק הוא לא יועמד לדין. ברם, מדובר בהצגת תמונה חלקית בפני נאשמי גז יגל, כחלק מתרגיל חקירתי, שבמסגרתו נטעו חוקרי הרשות בליבם את הרושם כי כל מעייניהם נתונים לפזגז, וכי לשם כך זקוקים החוקרים לשיתוף הפעולה של נאשמי גז יגל. בעיני נאשמי גז יגל, עצם העובדה שבידם הכוח "לדפוק", כלשונם, את יריבתם העסקית פזגז, מבלי שהם מעמידים את עצמם בפני סכנה של העמדה לדין, הריהי סוג של טובת הנאה, ועל כל פנים, ודאי שהשפיעה על בחירתם מה לומר לחוקרים ומה לא. באופן טבעי, לנוכח התחרות העסקית שבין גז יגל לבין פזגז, ביקשו נאשמי גז יגל לסבך את פזגז וזה היה המניע העיקרי שדירבן אותם לשתף פעולה במהלך חקירתם.

35. לשון אחר, הנני סבור כי נאשמי גז יגל ויתרו למעשה על זכות השתיקה מתוך הנחה שמחד גיסא, הם לא עמדו בפני סכנה אמיתית של העמדה לדין; ומאידך גיסא, נפלה בחלקם הזדמנות לפגוע ביריבתם העסקית פזגז. חוששני כי במצב דברים זה, שבו עשויים היו נאשמי גז יגל רק להרוויח מן הסיטואציה שנוצרה, הקצינו הללו את דבריהם, ואין זה מן הנמנע כי חלק מן הדברים שאמרו, אינם אמת.

36. כאמור, הנטל הוא על התביעה להוכיח שההודייה הייתה חופשית ומרצון, ודי לנאשמים אם יקימו ספק בעניין זה. ברם, בנסיבותיה של הפרשה דנן, לא התרשמתי כי

מדובר בתחבולה "נפסדת", המצדיקה את פסילת הודייתם של הנאשמים, אלא נראה כי מדובר בתחבולה שהיא "נסבלת", ואשר נפקותה תבוא לידי ביטוי בגריעה ממשקלן הראייתי של אותן הודיות. אכן, אני סבור כי היה על החוקרים להישמר מפני יצירת מצג שווא בפני הנאשמים כי הם אינם עומדים בפני סכנה של העמדה לדין. יתכן שלהיטותם בחקירה הייתה בעוכריהם. אולם יחד עם זאת אין להתעלם מעצם העובדה שמבחינה פורמלית חתמו נאשמי גז יגל על אזהרות כי הדברים שיאמרו עשויים לשמש נגדם כראיה בבית המשפט, אזהרות אשר נוסחו באופן ברור ומפורש. למרות זאת, בחרו נאשמי גז יגל להעלים עין ולא לברר את מצבם לאשורו. על יסוד הדברים הללו, בהצטברם, התרשמתי כי רצונם החופשי של הנאשמים לא נשלל במידה שמצדיקה את פסילת הדברים שאמרו בפני חוקרי הרשות.

37. בכל אופן, לעת הזאת, לאחר פברת-דרך ארוכה בפרשת התביעה ובפרשת ההגנה ולאחר סיכומי ב"כ הצדדים, הנני סבור כי הלכה למעשה לא נפגעה הגנתם של נאשמי גז יגל, שכן ניתנה להם הזדמנות לכל אורך המשפט להבהיר את הדברים שאמרו במסגרת חקירתם ברשות, להפריכם, ולהגן על עצמם כדבעי. ואם הייתה זו דרך ארוכה וקשה, מוטב ילינו נאשמי גז יגל על עצמם, על כך שביפרו להטיח באוזני חוקרי הרשות דברים על פזגו שכאמור לא כולם היו אמת לאמיתה, ולבסוף נאלצו לעמוד על מנת לבטל את רישומם של הדברים הללו - שהרעו גם להם - שבאו מפיהם.

38. הגעתי אפוא לכלל דעה כי למרות שיש טעם בטענה על תמונה חלקית ולא מדויקת שהושמה בפני נאשמי גז יגל על-ידי חוקרי הרשות, ובעטייה - ולמצער, גם בעטייה - נתפסו אלו להקצנה ולהגזמה בהודעותיהם, הרי שפגם זה לא השפיע באופן ממשי על זכותם הבסיסית לקיומו של הליך פלילי הוגן, לא חצה את קו הגבול המחייב את פסילתן של ההודאות, ובודאי שאין הצדקה למחיקתו של כתב האישום נגדם. לפיכך אני קובע כי השפעתו של הפגם תהא במישור המשקל הראייתי בלבד, ובאופן שהודאותיהם של נאשמי גז יגל ייבחנו בראי מסקנתי זו.

39. כיוצא בדברים הללו, אינני סבור כי ניהולו של ההליך הפלילי עומד בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, ואני דוחה את טענתם של נאשמי גז יגל כי עומדת להם הגנה מן הצדק. הלכה פסוקה היא, כי טענה זו ישימה רק במצבים קיצוניים חריגים, בדרך כלל מדובר בהתנהגות גרועה ופוגענית מצדה של התביעה במנעה מן הנאשם משפט הוגן, התנהגות שיש בה משום רדיפה והתעמרות (ע"פ 3737/04 יפת נ' מ"י, פ"ד נ(2) 221 (1996); ע"פ 4855/02 מ"י נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776, 803-809

(2005)). כאמור, פגמים מסויימים נפלו כנראה בחקירה, אבל פ'עלם איננו 'כצעקתם' של נאשמי גז יגל. ניתנה להם אפשרות לטעון את מלוא טענותיהם, לכלכל את הגנתם, והם זכו למשפט הוגן.

סייגים לפליליות המעשה

40. נאשמי גז יגל טענו עוד כי בפרשה דנן ראוי להחיל את הסייג של זוטי דברים, המעוגן בסעיף 34 לחוק העונשין, וכי עומדות להם גם הגנות הצורך והכורח (סעיפים 34 יא ו-34 יב לחוק העונשין).

אציין בתמצית כי לא מצאתי ממש בטענות נאשמי גז יגל בעניינים אלה. עיקרי הנימוקים לכך יהיו שזורים בהמשך הכרעת הדין ולפיכך לא אכביר במילים בשלב הזה, זולת ציון העובדה כי לנוכח מהותה וטיבה של עבֶרת ההסדר הכובל, ומחמת חשיבות האינטרסים הציבוריים של שמירה על תחרות חופשית, הרי שכלל וכלל אין מדובר בכתב האישום במעשה קל ערך. עצם העובדה שגז יגל היא חברה קטנה באופן יחסי, אין בה כדי להפחית מחומרת מעשה העבֶרה המתואר בכתב האישום. כיוצא בזה, לגבי טענת גז יגל על כך שפעלה באופן שבו פעלה עקב הסכנה הקיומית שריחפה מעל ראשה בעקבות מבצע פלשת, שידובר בו עוד רבות בהמשך. אין בטענות מן הסוג הזה כדי להצדיק התנהגות עבריינית שפגיעתה רעה ביחידים ובציבור.

סדר הדיון

41. משהתקנו עצמנו בפרוזדור, ניכנס לטרקלין. מבחינת מהלך הדברים ונוכח טיבן של המחלוקות בתיק זה, אתמקד תחילה בשאלה האם הגיעו הנאשמים להסדר כלשהו בנוגע לתחרות שהתנהלה ביניהם בענף הגז לצריכה ביתית, שאלה שהיא למעשה לב ליבה של המחלוקת בפרשה דנן. במסגרת זו, נבחן את הראיות באשר לתחרות שהתנהלה בין הקבוצות, נעמוד על טיבם של המגעים שנטען כי התקיימו על מנת להגיע להסדר של "הפסקת אש" ונקבע האם אכן בסופו של דבר הושג הסדר כזה. במידה שהתשובה לכך תהא חיובית, כי אז נבדוק האם מתקיימים שאר יסודותיה העובדתיים של עבֶרת ההסדר הכובל, האם ההסדר הוא כובל, האם הנאשמים יכולים להחשב כצד להסדר, והאם הוכשר ההסדר באחת מן הדרכים הקבועות לכך בחוק ההגבלים העסקיים. לאחר מכן, ובאם יימצא כי היסוד העובדתי הנדרש לצורך עבֶרת ההסדר הכובל אכן השתכלל, נפנה לדון ביסוד הנפשי הנדרש לצורך הרשעה בעבֶרה הנדונה.

איסור הסדר כובל

42. כך מוגדר הסדר כובל בסעיף 2 לחוק ההגבלים העסקיים:

- (א) (א) הסדר כובל הוא הסדר הנעשה בין בני אדם המנהלים עסקים, לפיו אחד הצדדים לפחות מגביל עצמו באופן העלול למנוע או להפחית את התחרות בעסקים בינו לבין הצדדים האחרים להסדר, או חלק מהם, או בינו לבין אדם שאינו צד להסדר.
- (ב) (ב) מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א) יראו כהסדר כובל הסדר שבו הכבילה נוגעת לאחד העניינים הבאים:
- (1) המחיר שיידרש, שיוצע או שישולם;
  - (2) הריווח שיופק;
  - (3) חלוקת השוק, כולו או חלקו, לפי מקום העיסוק או לפי האנשים או סוג האנשים שעמם יעסקו;
  - (4) כמות הנכסים או השירותים שבעסק, איכותם או סוגם.

המונח "הסדר" מוגדר בסעיף 1 לחוק: "בין במפורש ובין מכללה, בין בכתב ובין בעל פה או בהתנהגות, בין אם הוא מחייב על-פי דין ובין אם לאו".

האיסור להיות צד להסדר כובל מעוגן בסעיף 4 לחוק:

"לא יהיה אדם צד להסדר כובל, כולו או מקצתו, אלא אם כן קיבל מאת בית הדין אישור לפי סעיף 9 או היתר זמני לפי סעיף 13 או פטור לפי סעיף 14, או שכל הכבילות שבהסדר פטורות בהתאם לפטור סוג שנקבע לפי סעיף 15א; היו האישור, ההיתר הזמני, הפטור או פטור הסוג מותנים - לא יהיה להם תוקף, אלא אם כן נתמלאו תנאיהם".

43. על מנת לקיים את היסוד העובדתי הנדרש לצורך הרשעה בעברה, על המאשימה להוכיח כי הנאשמים היו "צד", ל"הסדר" שהוא "כובל", אשר "לא הוכשר באחת מהדרכים הקבועות בחוק".

44. עינינו הרואות, הגדרת המונח "הסדר" בחוק ההגבלים העסקיים היא רחבה ביותר. ייתכן הסדר במפורש ומכללא, בכתב, בעל-פה ובהתנהגות, בין אם הוא מחייב על-פי דין ובין אם לאו. בית המשפט העליון דן בארוכה ביסודותיה העובדתיים של עבֶרת ההסדר הכובל, בפרשת קרטל חברות הביטוח (עניין בורוביץ הנ"ל) ובין היתר עמד על הדרכים השונות והמגוונות שבהן ניתן לגבש "הסדר" (פיסקאות 79 - 80):

"המונח 'הסדר' עצמו רחב יותר מהמונחים 'חוזה' או 'הסכם'. הגדרה רחבה זו נועדה לכלול בחובה כל סוג של הסכמה וכל דרך

של הגעה להסכמה בין הצדדים להסדר. ההסדר אינו צריך להיות בעל מעמד משפטי של חוזה (כך לדוגמה, הוא איננו כפוף לכללים הרגילים של הצעה וקיבול או מסוימות) ודי ברמה מינימלית כלשהי של הבנה משותפת, הסכמה או שיתוף פעולה בין הצדדים לשם יצירתו... מלשון הגדרתו של המונח 'הסדר' עולה, כי ההסכמה להסדר איננה צריכה להיות מפורשת, ויכולה להיות גם הסכמה מכללאל או הסכמה בהתנהגות. מכך ניתן ללמוד, כפי שטוענת המדינה, כי די גם בהסכמה שבשתיקה ליצירת ההסדר... פרשנות רחבה זו של המונח הסדר תואמת גם את תכליתם העיקרית של דיני ההגבלים העסקיים, אשר נועדו להבטיח את התחרות החופשית במשק ועל-ידי כך לקדם את האינטרס של ציבור הצרכנים ליהנות ממוצרים באיכות טובה יותר במחירים סבירים... כאשר באים לפרש את המונח 'הסדר', לאור תכליתם האמורה של דיני ההגבלים העסקיים, ברי כי אין לייחס חשיבות רבה לאופן שבו הביעו הצדדים את הסכמתם להסדר הכובל. הסדר כובל שנעשה על-פה, או הסדר שעליו הסכימו הצדדים בקריצת עין או על-ידי הנהון בראשיהם, עלול לפגוע בתחרות לא פחות מהסדר כובל שנעשה בכתב תוך הבעת הסכמה מפורשת של הצדדים. כאמור לעיל, ההסדר הכובל אף אינו צריך להיות מחייב על-פי הדין, על מנת שייחשב להסדר על-פי חוק ההגבלים... חוק ההגבלים נועד למנוע את עצם עריכתם של הסדרים כובלים, וזאת ללא קשר לאופן הבעת ההסכמה על-ידי הצדדים לגיבושם. החשיבות הנודעת לאופן הבעת ההסכמה איננה, אם כן, במישור המהותי אלא במישור הראייתי גרידא".

עיקרי התשתית העובדתית

45. חברת פזגו היא מן החברות הוותיקות הפועלות בשוק הגז בארץ. חברת גז יגל היא חברה חדשה יחסית, שזה מקרוב קמה, בעקבות הרפורמה שנעשתה בענף הגז, אשר אפשרה לספקי גז חדשים להיכנס לענף, ולהצטרף לארבע חברות הגז הגדולות שפעלו בו קודם לכן. פעילותה של גז יגל באזור ירושלים החלה בסוף שנת 2001. באזור באר שבע החלה לפעול בחודש יולי 2002.

לרקע הדברים יצויין, כי גז לצריכה ביתית יכול להימכר בשני אופנים: האחד, באמצעות מכלים בודדים, שאז משלם הצרכן תשלום למכל; והשני, בדרך של צובר גז מרכזי משותף לכל דיירי הבניין, ואז כל דייר משלם בהתאם לצריכתו לפי מונה. צרכן של מכלי גז רשאי להחליט בעצמו על מעבר מספק גז אחד לאחר; ואילו לגבי צרכני מערכת גז מרכזית, נדרשת הסכמתם של למעלה ממחצית הדיירים לשם ביצוע המעבר.

46. על מנת ליצור 'דריסת רגל' בשוק הגז לצריכה ביתית ולשכנע לקוחות להצטרף אליה, פנתה גז יגל אל לקוחותיהן של החברות המתחרות, והציעה להם אספקת גז במחירים אטרקטיביים, בשיעורים נמוכים מאלה שהתרגלו לשלם. אהרון אביטן העיד כי גז יגל העדיפה לפעול בדרך זו של גיוס לקוחות קיימים על פני גיוס לקוחות חדשים, משום שהיא זולה יותר (עמוד 256 שורות 14-16).

כך, עם כניסתה לפעילות בבאר שבע הציעה קבוצת גז יגל מחיר של 7.5 ₪ לקוב, בעוד יתר חברות הגז הציעו מחירים בשיעורים גבוהים בהרבה, שנעו בסביבות 20 ₪ לקוב. תני גבע העיד כי המחיר שהציעה גז יגל היה נמוך בכ- 25% מן המחיר של פזגו (עמוד 769 שורה 28 עד עמוד 770 שורה 1).

עם כניסתה לפעילות באזור ירושלים, הציעה קבוצת גז יגל מחיר זול במיוחד של 7 ₪ ל- 10 קוב הראשונים, ומחיר של 6.5 ₪ לקוב מהקוב ה-11 ומעלה (ת/109 - ת/111). לשם השוואה, מחיריה של קבוצת פזגו בעת ההיא עמדו על סך של 9 - 9.5 ₪ לקוב של גז לחימום, ועל סך של 23 ₪ לקוב לגז לבישול (עמוד 972 שורות 22 - 28).

47. אסטרטגיה זו שנקטה בה גז יגל הניבה פירות, וכפועל יוצא ממנה עברו אליה מאות לקוחות של פזגו, בעיקר באזור באר שבע. בחודשים אוקטובר-נובמבר לשנת 2002 עברו 310 יחידות דיור בבאר שבע מחברת שכביץ לחברת גז יגל, ברחוב הנרי קנדל (124 צרכנים), ברחוב ניב דוד 11 (58 צרכנים), ברחוב ניב דוד 7 (53 צרכנים) וברחוב ניב דוד 9 (75 צרכנים). זאת על סמך הודעות על החלפת ספק שנשלחו מאת גז יגל לחברת שכביץ (ת/61 - ת/64, ת/66, ת/67). מעבר לקוחות זה קיבל ביטוי גם במסמכי הפנימיים של חברת שכביץ, שם נכתב בפרוטוקול ישיבת ההנהלה שהתקיימה ביום 19.9.2002: "עם פתיחת סניף גז יגל בבאר שבע נוצרה דינמיקה חדשה בעיר. גז יגל הצניחו את המחירים לרמה של 7.5 ₪ לקוב וביצעו החלפת ספק במרכזיות אמירגז, סופרגז וגז יגל. סה"כ כ- 500 יח"ד". כך גם בפרוטוקול מיום 17.11.2002: "תחרות קשה בבאר שבע. כניסת גז יגל שינתה את השוק במרכזיות ואצל צרכנים פרטיים: המחירים צנחו, החלפות ספק גז מתבצעות, ובמלחמה כל החברות פעילות... הפסדנו לגז יגל מגדל יוקרתי עם מחממי מים (61 יח') וסה"כ 121 דיירים (רח' הנרי קנדל)... הפסדנו כנראה בניין נוסף - ניב דוד 11 עם 58 דיירים ו-26 מחממי מים" (ת/152 ות/159).

יתר על כן, גז יגל אף התחייבה להעניק ללקוחות שעברו אליה הגנה משפטית מפני תביעות עתידיות של פזגו בגין מחממי המים שסיפקה להם. מדובר בלקוחות אשר בתמורה לכך שרכשו ממנה גז, סיפקה להם פזגו מחממי מים במחיר מוזל. עם עזיבתם לגז יגל, נותרו חלק מן הדיירים חייבים לפזגו סכומי כסף בגין אותם מחממים, שכן הם טרם סיימו את התשלומים ולא עמדו בתנאי המבצע שהעניק את המחיר המסובסד.

48. לנוכח המציאות החדשה ועל מנת למנוע את עזיבתם של לקוחותיה, נאלצה חברת שכביץ להוריד מחירים ולהעניק הנחות משמעותיות. ביום 10.12.2002, תחת הכותרת "דיון בחלופות לתחרות מול גז יגל" כתב תני גבע: "תוצאות המלחמה בב"ש עד היום: א. גז יגל לקח לנו עד היום 308 יח"ד. ב. כתוצאה מהתחרות מול גז יגל הורדנו מחירים באופן יזום ל- 1358 יח"ד, הורדת המחיר ברוב המקרים של 25% מתחת למחירון פזגז. ג. 101 דיירים קיבלו גז חינום 1/2 שנה בשנה הראשונה, המחיר שנקבע להם הוא 9 ₪ למ"ק לשנה הראשונה, 11 ₪ למ"ק לשנה השנייה, 13 ₪ למ"ק לשנה השלישית. בנוסף הנחה של 25% בדמש"ק לאותם 101 דיירים" (נ/105 סעיף 2).

49. מסמכיה המאחרים של שכביץ מלמדים אף הם על נזקיה כתוצאה מן המאבק עם גז יגל. כך, על-פי "תחשיב נזק שנתי חלקי לקוחות שעברו לגז יגל" מיום 28.3.2003 שכתב יוסי קרוגמן לתני גבע, עמד סך ההפסד של חברת שכביץ בגין עזיבת הלקוחות לגז יגל על סכום של 162,397 ₪ (ת/185). בפרוטוקול ישיבת מועצת המנהלים של חברת שכביץ מיום 27.2.2003 נכתב: "2002 התאפיינה בסיומה בנושא גז-יגל. איבדנו 500 לקוחות, לקחנו 60 לקוחות וניתנה הנחה לכ- 2000 לקוחות. הנזק הכולל יסתכם ל- 460 א' ₪, לאחר השתתפות של פזגז ולא כולל ההוצאות שהיו לנו ב-4 חודשי המאבק" (ת/180).

מבצע פלשת

50. חברת שכביץ, בשיתוף פעולה עם קבוצת פזגז, החליטה לפעול באופן אקטיבי נגד 'זליגת' לקוחותיה לקבוצת גז יגל, ולעבור ממדיניות של 'הגנה', דהיינו, השוואת מחיריה למחירי גז יגל ומתן הטבות ללקוחותיה, למדיניות של 'התקפה'. שינוי מדיניות זה בא לידי ביטוי בדבריו של תני גבע, אשר הגדיר את המציאות שנוצרה בסוף 2002: "מבחינתי זה מלחמת עולם" (עמוד 701 שורות 25-23).

51. בהתאם לכך, ביום 2.12.2002 החליטה קבוצת פזגז על "תוכנית לחילוץ שכביץ ממצוקת מתקפת גז יגל" (נ/73). התוכנית נועדה להוריד את הלחץ שבו נתונה הייתה חברת שכביץ בבאר שבע, ולנתב את זירת המאבק לכיוון אחר, שייפגע בלב ליבה של פעילותה העסקית של גז יגל ויאלץ אותה להפנות את מירב משאביה לצורכי התגוננות מפני פזגז. הדרך שנבחרה להגשמת מטרה זו הייתה למעשה להחזיר לגז יגל "באותה מטבע" ולאמץ את השיטה שבה היא עצמה נהגה לגייס לקוחות חדשים; דהיינו, פנייה מאסיבית אל לקוחותיה של החברה המתחרה והצעת שירותי גז במחירים אטרקטיביים.

בכך ביקשה פזגו להביא לגל עזיבה המוני של לקוחות גז יגל לטובתה, בתקופה קצרה ומהירה, באופן שיעביר לגז יגל את המסר כי ייטב לה אם לא תנסה לנגוס בפלח השוק של פזגו.

52. קרית גת נבחרה להיות היעד שבו תתנהל המערכה, שכן שם היה מספר הלקוחות הגדול ביותר של גז יגל, ובאופן יחסי לשאר אזורי פעילותה, היא נהגה לגבות בקרית גת מחירים בשיעורים גבוהים. בעניין זה העיד תני גבע: "חיפשנו מקום שבו נוכל לעשות מהלך שבו האימפקט יהיה החזק ביותר. הבחירה בקרית גת נפלה משום שהיא הייתה על-פי הבנתנו מנוע המזומנים העיקרי שלו. שם היו לו לקוחות ותיקים כ- 800 שהוא לקח מחיר טוב מהם, ולתחושתי והבנתי הליכה לקרית גת היא למעשה פגיעה הכי קשה והכי משמעותית בפעילות של גז יגל" (עמוד 703 שורות 20-24). עוד הוסיף תני גבע באשר למטרת התכנית: "היו שתי מטרות מרכזיות לתוכנית. האחת, להוריד את הלחץ שגז יגל יצרה על סוכנות שכביץ בבאר שבע. והמטרה השנייה הייתה לצרוב בתודעה של גז יגל שיש מחיר כבד למלחמה עם פזגו כפי שהתנהלה בבאר שבע" (עמוד 744 שורות 4-6).

53. בסעיף 9 לתכנית, נכתב כי "חייבים להביא את גז יגל לפוזיציה של 'קרני דילמה'. או שיוותרו על המשמעות - לטעמם - של פסק הדין בב"ש, או שיאבדו את לקוחותיהם בקרית גת". הרקע לכך מקורו במחלוקת ששררה בין הקבוצות בנוגע לפרשנותו של סעיף 1 לחוק המקרקעין (החלפת ספק גז בבית משותף), התשנ"א - 1991, שם נקבע כי הודעה על החלטת בעלי דירות להחליף ספק גז צריכה להימסר לספק היוצא 15 ימים מראש. המחלוקת נגעה בשאלה האם במהלך 15 הימים האמורים רשאי הספק היוצא לנסות לשכנע את בעלי הדירות לחזור בהם מהחלטתם לעבור אל הספק החדש, ולהציע להם הצעות משופרות. קבוצת פזגו צידדה בפרשנות זו וסברה כי לא קיימת מניעה שכזו, ואילו חברת גז יגל החזיקה בעמדה הפוכה, וסברה כי הדבר אסור. כל קבוצה ביססה את עמדתה על פסק דין שניתן לטובתה בסוגיה זו. בבית משפט השלום בבאר שבע אומצה עמדתה של גז יגל במסגרת תביעה שהתנהלה בינה לבין חברת דורגז, ונקבע כי 15 הימים נועדו לפירוק הציווד בלבד, ולא נועדו לקיום משא ומתן בין הדיירים לבין הספק היוצא (בש"א 4184/02 (ב"ש) דורגז בע"מ נ' גז-יגל חברה להפצת גז בע"מ). לעומת כן, בבית המשפט המחוזי בירושלים אומצה עמדתה של פזגו, ונקבע כי אין מניעה לספק היוצא לפנות אל הדיירים בתקופת 15 הימים, ולנסות לשכנעם להישאר לקוחותיו.

(ראוי לציין בהקשר זה כי בחודש ינואר 2008 נכנס לתוקפו חוק משק הגז (קידום התחרות בגז לצריכה ביתית), התשס"ח - 2008, ועל-פיו בתקופת 15

הימים חל איסור על ספק הגז היוצא לפנות ללקוח בהצעות שונות בנסיון לשכנעו שלא לעבור לחברה האחרת).

54. פעולת פזגז בקרית גת נועדה בין היתר להעמיד את גז יגל בדילמה, האם לנסות ולהחתים בחזרה את לקוחותיה שעזבו לטובת פזגז, כאשר משמעות הדבר תהא למעשה ויתור על עמדתה המשפטית ואימוץ עמדתה של פזגז כי מותר לספק היוצא לפנות אל הלקוח במהלך 15 הימים בנסיון להשאירו, או לעמוד על עמדתה המשפטית ולא לפנות אל לקוחותיה שעזבו, אולם בכך לאבד אותם ולפגוע במקור ההכנסה העקרי שלה.

55. תני גבע, מי שנבחר להיות אחראי לביצוע התכנית, הוציא ביום 4.12.2002 את פקודת המבצע שהכין "מבצע פלשת" (נ/74). בסעיפים 1 ו-2 לפקודת המבצע נקבע כי מטרתו היא להחתים 500 מתוך 700 לקוחות גז מרכזי שיש לגז יגל בקרית גת, וזאת בתוך 4 ימים.

56. המאשימה גורסת כי מטרתו של מבצע פלשת נועדה להביא למצב של הפסקת אש. היא מבססת את טענתה-זו על מספר ראיות שיידונו להלן:

א. שני עמודים ממחברתו של תני גבע אשר נתפסה על-ידי חוקרי רשות ההגבלים העסקיים, שם כתב בסעיף 3 תחת הכותרת "סיכום פגישה סוכנות ירושלים": "החתמת 400 לקוחות גז יגל בק. גת ישיבה מולו והכרזת הפסקת אש". בעמוד השני כתב: "מצב סיום אפשרי - להחתים 400 להגיע ישירות לאביטן להודיע לו על הפסקת אש אחרת נגמור להחתים 700" (נ/75). לטענת המאשימה, העובדה שמדובר בשני עמודים נפרדים במחברתו של תני גבע, מעידה על כך שהרעיון נדון באופן רציני ומסודר בפגישה שקיים תני גבע בסוכנות פזגז בירושלים. כמו כן, העובדה שהכותרת היא "סיכום פגישה" מלמדת על כך שתני גבע העלה את הרעיונות על הכתב לאחר פגישת התייעצות שקיים עם איציק קיאלי ועם עו"ד תמר בזק, באת-כוחה של פזגז. מנגד, טען תני גבע כי מדובר ברעיונות שהעלה על הכתב לקראת פגישה שקיים עם עו"ד תמר בזק, איציק קיאלי וגבי אביטל, לצורך התייעצות בטרם כתיבת פקודת המבצע. לדבריו, בעקבות אותה פגישה החליט לוותר על האפשרות להגיע להפסקת אש: "מה שיש פה זה חמישה רעיונות שלא משתלבים ויוצרים רצף של רעיונות. יש דבר סותר דבר. זה סיכום רעיונות שאיתם אני

רוצה להגיע לפגישה עם תמר בירושלים... אני מעלה פה כל מיני רעיונות שנפטלים על הסף על ידך. את אומרת לי את זה בצורה מאוד חדה ותקיפה שלא יעלה על דעתך ואני לאט לאט מוריד פה רעיונות כמו שכתובים פה. גם רעיון שלוש הוא רעיון שאני זוכר שהתפרצתי עליו. בסוף רוב הרעיונות נפטלו על ידך... מתוך מסמך פלשת ניתן לראות שהתכנסתי לרעיון מס' 5 בנ/75. זה עולה באופן מאוד ברור" (עמוד 704 שורה 16 עד עמוד 705 שורה 2). כאשר נשאל בחקירתו מדוע כתב "סיכום פגישה" למרות שלפי גרסתו מדובר ברעיונות שהעלה לקראת הפגישה, השיב: "אם תקראי את הסעיפים אחד לשני תמצאי שמתחת לכותרת סיכום יש רעיונות שסותרים אחד את השני. זה סיכום רעיונות שעוד לא הגיעו לפגישה. זה היה לקראת הפגישה בירושלים" (עמוד 775 שורות 7-9).

עיון בנ/75 מלמד כי תחת אותה כותרת "סיכום פגישה סוכנות ירושלים" כתב תני גבע בסעיף 1 "עדיפות לנהל מלחמה ולתחום אותה לב"ש"; בסעיף 2 כתב: "העברת מסרים על פתיחת מאבק בק. גת, ק. מלאכי, ירושלים, אשקלון, אשדוד אם לא יפסיק פעילות עכשיו"; בסעיף 4 כתב "מאבק בכל החזיתות ק. גת, ב"ש, ק. מלאכי, אשדוד, אשקלון, ירושלים", ובסעיף 5 כתב "מלחמה רק בק. גת על כל 700 היח"ד של גז יגל תוך נכונות להפסיד אותם + לקוחות פזגז קיימים והורדת מחיר בכל הקריה. בכל מקרה חשוב לקחת מישור מהדיירים שיחתים את הדיירים ונפגש אח"כ גם בבית המשפט". לאחר שעיינתי בכתובים ושמעתי את העדויות, נוטה דעתי לכך שאכן מדובר במספר חלופות שאינן עולות בקנה אחד זו עם זו, כאשר סעיף 3 הריהו אחת מן החלופות הללו ותו לו. מכאן שטענתה של פזגז כי המסמך מהווה רצף של רעיונות ללא חוט מקשר, שנכתבו לקראת הפגישה בירושלים, ולא לאחריה, ונפטלו לנוכח חוות הדעת המשפטית שקיבל תני גבע מעורכי הדין שלו, היא סבירה ואפשרית.

ב. תמך נוסף לטענתה על מטרתו של מבצע פלשת מוצאת המאשימה במסמך נ/105 - "דיון בחלופות לתחרות מול גז יגל" מיום 10.12.2002, שם הועלו בסעיף 3 מספר אפשרויות פעולה מול גז יגל:

- א. בידוד התחרות לבאר שבע.
- ב. ביצוע החתמה של רוב לקוחות גז יגל בקרית גת.
- ג. מהלך תחרותי בכל אזורי הפעילות של גז יגל.

כאפשרות רביעית נכתב:

"ד. החתמת 300-400 לקוחות גז יגל בקרית גת והגעה למצב של סטטוס קוו כולל ב"ש".

ואולם, האפשרות הזו נמחקה בטיפקס, כך שלכאורה נותרו שלוש הראשונות בלבד. המאשימה טוענת כי מחיקת הטיפקס נעשתה על מנת להסתיר רישום של רעיון בלתי חוקי, וכי הכיתוב הנ"ל מעיד על כך שגם לאחר הייעוץ המשפטי שקיבל, הוסיף תני גבע להעלות את הרעיון של הפסקת אש.

כשלעצמי לא שוכנעתי כי כך הוא. אין זה מן הנמנע שהכיתוב הנ"ל נמחק בטיפקס מכיוון שמדובר בחלופה שנדחתה. שלוש אפשרויות הפעולה האחרות שהעלתה פזגז במסמך הן חלופות תחרותיות, אשר מעידות כי תגובתה של פזגז לנסיגה של גז יגל לערער את שליטתה בשוק הגז, היא בדמות מתקפת-נגד, שנועדה לפגוע בפעילותה של גז יגל. בכל שלוש האפשרויות שהועלו, לא הופעה, אף לא ברמיזה, נכונות או שאיפה כלשהי להגיע להסכמה עם גז יגל. בסעיף 5 למסמך, שעניינו ב"יתרונות וחסרונות לכל דרך פעולה אפשרית", ישנה התייחסות מפורטת ליתרונות ולחסרונות שבכל אחת משלושת האפשרויות הראשונות שהועלו בסעיף 3 למסמך, ואילו האפשרות הרביעית כלל אינה נזכרת שם. העדרה של התייחסות בסעיף 5 לאפשרות הרביעית, שגם נמחקה כאמור בטיפקס, תומכת בסברה כי מדובר בחלופה שנדחתה וכי לא נשקלה באופן רציני.

מעבר לכך, ובהקשר הכללי של המסמך, אין לשלול את פרשנותה של פזגז למונח "סטטוס קוו", כי משמעו לאו דווקא "הפסקת אש". פרשנות אפשרית היא זו, שפזגז תחזיר לעצמה מגז יגל 300 - 400 לקוחות בקרית גת, כפי שזו לקחה ממנה בבאר שבע. כך יהיו יחסי הכוחות מאוזנים וייווצר סטטוס קוו.

ג. המאשימה טוענת כי פגישתו של תני גבע עם עו"ד בזק ועם קיאלי התקיימה לאחר כתיבת פקודת מבצע פלשת, שכן במסמך ת/129 מיום 5.12.2002 כתב תני גבע כי הוא מתכנן לקיים פגישה בירושלים בעניין "בניית תרחישי מקרים ותגובות", ואילו פקודת המבצע נכתבה יום קודם לכן, ביום 4.12.2002. תני גבע טען כי התקיימו מספר מפגשים עם עורכי הדין ועם איציק קיאלי בנוגע למבצע, כך שייתכן שמסמך ת/129 מתייחס לפגישה אחרת. כשלעצמי הנני מסופק בדבר הזה.

ד. המאשימה הוסיפה וטענה כי העובדה שבסעיף 19 ל"תוכנית לחילוף שכביץ ממצוקת מתקפת גז יגל" נכתב "להכין מראש את נוסחת 'הסיום' מטעמנו" (נ/73), מצביעה גם היא על כך שמטרת המבצע הייתה להגיע להפסקת אש.

ואולם, הנני סבור כי גם דינה של טענה זו להידחות. סעיף 19 לתכנית אינו אלא סעיף אחד מתוך 30 שמכיל המסמך. יחדיו מגבשים הסעיפים כולם תכנית למאבק מרוכז ולוחמני נגד גז יגל, שמטרתו לזעזע את פעילותה העסקית ולפגוע במקור ההכנסה העיקרי שלה. כך למשל נכתב בסעיף 27 כי "צריך לשדר לגז יגל ולאחרים כי אתנו לא משחקים"; בסעיף 28 נכתב "כשאנחנו מרגישים מאוימים, אנחנו פועלים בנחישות וללא פוליטיקות ובחינת עלויות"; בסעיף 29 נכתב "לשדר שאין לנו מגבלות טריטוריאליות במונחי סוכנויות"; בסעיף 6 נכתב כי "יש לבצע הכנה לקליטת הלקוחות בסוכנות פזגז קרית גת" ומכאן ניתן ללמוד על כוונה לממש את ההעברה ולקלוט את לקוחות גז יגל. כמו כן, בסעיפים 8 ו-16 נכתב כי יש לשקול פעולות מקבילות בירושלים ובבאר שבע.

בכל הסעיפים הללו אין איזכור לרצון לסיים את המבצע בהפסקת אש או בפשרה כלשהי; למעשה ההפך הוא הנכון. רוח הדברים היא כי יש ללמד את גז יגל "לקח" ולהעביר לה את המסר כי כל נסיון להתחרות עם פזגז, דינו להיכשל.

אופן ההתנסחות מלמד על כך שפזגז יצאה למבצע במטרה לעצור את התפשטותה של גז יגל בשוק הגז וליצור אפקט הרתעתי כך שזו תחשוש מלנסות ולקחת את לקוחותיה, שכן תדע היטב כי אם תעשה כן, תהא צפויה לתגובה הולמת. נראה כי סעיף 4 לתכנית, שם נכתב "בליץ בתוך יומיים" משקף את האווירה ששררה בקבוצת פזגז בעת ההיא, ואת מטרתו של מבצע פלשת להנחית "מכה" על גז יגל ולגרום לה לנזקים כספיים כבדים.

לפיכך אני סבור כי לפי ההקשר הכללי של המסמך וביחס ליתר סעיפיו, אך הגיוני הוא כי סעיף 19 עניינו בתכנון של סיום המבצע גרידא - כמקובל בכל מבצע לתכנן גם את סיומו - וכי אין מדובר בנוסחת סיום מוסכמת עם גז יגל.

ה. עוד ראוי לציין כי פקודת המבצע עצמה (נ/74) כוללת פעולות אופרטיביות לקליטת לקוחות גז יגל, ותכניות לסיפוחם לטווח הארוך. כך נכתב למשל בסעיף יא: "ליווי הסוכנות לעוד 3 חודשים לקשר שוטף עם הדיירים וחיוזק הקשר עם הסוכנות". כמו כן, במסמך נ/147 שנכתב ביום 29.12.2002

בעיצומו של המבצע, מפרט תני גבע את הבניינים שדייריהם הוחתמו לטובת פזגו, ומציין אלו מהם חשוב לשמר בעתיד כלקוחות פזגו. עולה מן הכתוב כי מטרתו של מבצע פלשת לא הייתה להעביר את לקוחות גז יגל לידי פזגו באופן זמני בלבד, כ"קלפי מיקוח" או כמעין "איום", אשר בתמורה להחזרתם תדרוש פזגו מגז יגל לחדול מלהתחרות בה. נראה כי המבצע תוכנן מלכתחילה על מנת לקחת את מרבית לקוחותיה של גז יגל בקרית גת, ובדרך זו למוטט אותה. זאת, הן במישור הכלכלי, בכך שייפגע מקור ההכנסה העיקרי של גז יגל, הן במישור הפסיכולוגי, בכך שהפעולה תפגין את עוצמתה של פזגו כאחת מן החברות הגדולות בשוק אל מול משאביה המוגבלים של גז יגל, ואת הסיכויים הקלושים להצליח להתחרות מול חברה דומיננטית שכזו. לפיכך לא ראיתי לקבל את טענת המאשימה כי פזגו יצאה למבצע במטרה להגיע להסדר של הפסקת אש, ובעניין זה, לנוכח הראיות שהוצגו ובמיוחד לאור יחסי הכוחות שהיו בין פזגו לבין גז יגל בעת ההיא, נוטה דעתי לכך שהמבצע אכן נועד לפגוע במנוע המזומנים של גז יגל - כטענת פזגו - וכן לאלץ את גז יגל לוותר על עמדתה המשפטית כי אסור לספק היוצא לנסות ולפנות אל הלקוח במהלך 15 הימים מיום מתן הודעת המעבר. כמדומני, כי חברה בסדר גודל של פזגו תנסה ראשית חכמה להילחם בחברה קטנה שמנסה לנגוס בנתח השוק שלה, ולא תציב לעצמה מלכתחילה מטרה להתפשר עמה ולהגיע להסדר של הפסקת אש.

57. מבצע פלשת יצא לדרכו ביום 16.12.2002. פזגו הציעה ללקוחות גז יגל בקרית גת מחיר של 7.5-7 ₪ לקוב למשך שנה, וכן הנחה בדמי השימוש הקבועים ומספר חודשים של אספקת גז בחינם. זאת כאשר מחיריה של גז יגל בקרית גת באותה העת עמדו על סך של 12-14 ₪ לקוב. בעטיו של המבצע האמור, עברו כ-600 יחידות דיור בקרית גת מגז יגל לפזגו (עדותו של שלמה אביטן, עמוד 263 שורה 9).

58. תגובת גז יגל למבצע פלשת, תגובת פזגו לתגובה, ותוצאות המערכה מנגד, קבוצת גז יגל לא קפאה על השמרים, והחליטה לפעול נגד פזגו בשלוש חזיתות: ירושלים, באר שבע וקרית גת. זאת על-ידי מבצע ממוקד שיועד ללקוחות פזגו בלבד, ובמסגרתו הציעה להם גז יגל אספקת גז במחירים בשיעורים נמוכים במידה משמעותית ביחס למחירים ששילמו לפזגו. ללקוחות פזגו בבאר שבע ובקרית גת הציעה גז יגל מחיר של 7.5 ₪ לקוב (ת/70), ואילו ללקוחות פזגו בירושלים, הציעה מחיר בשיעור

נמוך בהרבה מן המקובל בשוק, סך של 5.90 ₪ לקוב לעשרה קוב הראשונים, וסך של 4.90 ₪ לקוב מהקוב ה-11 ומעלה (להלן - מבצע 4.9; ת/69). יצויין, כי לשוק הגז בירושלים חשיבות רבה עבור חברות הגז, שכן צריכת הגז בעיר גבוהה במידה ניכרת מן הצריכה במקומות אחרים בארץ, משום שהשימוש בגז נעשה גם לחימום הבית, לבד מן השימוש לצרכי בישול. ערן דורון, איש השיווק של גז יגל בירושלים, העיד כי צריכת הגז בירושלים היא "מבחינת מספרים אני מאמין שפי עשר מאשר צריכה רגילה" (עמוד 8 שורה 23). יש כנראה משום גוזמה בדברים הללו אך מכל מקום ידוע ומקובל כי צריכת הגז בירושלים גבוהה בסדרי גודל משמעותיים מאשר בשאר אזורי הארץ. ניתן להניח כי זו גם הסיבה שבגינה בחרה גז יגל לנהל את המערכה המשמעותית ביותר נגד פזגז, דווקא בירושלים. המטרה הייתה להעביר לפזגז את המסר שבכוחה של גז יגל לפגוע בפעילותה בירושלים, כך שמוטב לה לסגת בקרית גת.

59. הפנייה אל הלקוחות בירושלים נעשתה באמצעות פליירים אשר הופצו באופן נקודתי בפרק זמן קצר של יום אחד. שלמה אביטן הרחיב על כך בעדותו: "החלטנו שאנו צריכים לעשות מעשה שיגרום לפזגז פניקה ולא יכולתי לאפשר לעצמי ולחברתי לתת גז בחינם ולקחנו את מחיר הקרן ויצאנו בפליירים שחולקו באותו מבצע, חולקו בירושלים בתוך 24 שעות, על מנת ליצור מצב שהלקוחות יתקשרו לפזגז וישגעו אותם ואם נצליח לקחת פירות ונוכל לקחת לקוחות נוכל להרוויח משהו" (עמוד 265 שורות 9-3). בהמשך עדותו הוסיף וציין כי "הפליירים האלה הופצו ב-24 שעות ראשונות שקיבלנו את ההחלטה, והפסקנו להפיץ אותם באותו זמן" (עמוד 333 שורות 20-21). אהרון אביטן חזר בעדותו גם הוא על דברים אלה.

60. משך המבצע לא צויין על גבי הפליירים והם גם לא נשאו תאריך. שלמה אביטן טען כי הסיבה לכך הייתה משום ש"גז יגל מעולם לא התכוונה לתת לכלל תושבי ירושלים 100 אלף יחידות דיור גז ב-4.90. הפלייר נועד אל מול פזגז ולא אל מול הדיירים... אין תאריך כי אם היה בא אליך מישהו היית אומר המבצע נגמר כי אין תאריך... גז יגל מעולם לא התכוונה לספק באופן מסחרי שוטף לאורך זמן מחירים של 4.90" (עמוד 451 שורות 19-28). אהרון אביטן העיד כי המבצע עמד בתוקפו למשך עשרים יום (עמוד 507 שורות 22-27).

61. בעקבות המבצע הנגדי שיזמה, הצליחה גז יגל להחתים בחזרה את לקוחותיה בקרית גת שעברו לפזגז, ואף פנתה אל לקוחותיה הוותיקים של פזגז בקרית גת. ראיות לדבר הזה הוגשו בדמותן של הודעות דיירי רחוב הצנחנים 2, רחוב אקסודוס 10, 12, 14, 16, 20, רחוב צה"ל 29, 35, 40, 42, ורחוב שדרות גת 80, המודיעים על ביטול יפוי הכוח

שנתנו לפזגו ועל המשך קיום ההסכם בינם לבין גז יגל. ההודעות הללו נשלחו אל פזגו ביום 1.1.2003 (נ/86). כיוצא בזה גם לגבי הודעות דיירי רחוב הגבורה 32 ורחוב ירמיהו 2 ו-6, המודיעים על ביטול ייפוי הכוח שנתנו לפזגו ועל המשך קיום ההסכם בינם לבין גז יגל. ההודעות הללו נשלחו אל פזגו ביום 6.1.2003 (נ/87).

62. בבאר שבע פנתה גז יגל אל לקוחותיה של חברת שכביץ, והצליחה לשכנע דיירי מספר בניינים שבהם אספקת הגז נעשתה על-ידי חברת שכביץ, לעבור אליה. להוכחת הדבר הזה הוגשו הודעות על החלפת ספקים שעליהן חתמו דיירי רחוב בר לב 10 (ביום 1.1.2003), רחוב רחבת צפת 30 (ביום 23.12.2002), רחוב עין גדי 9 (ביום 5.1.2003) ושדרות ירושלים 2 (נאות ספיר) (ביום 8.1.2003) (ת/81, ת/84, ת/85 ו-ת/86).

63. בקרית גת, למרות הודעות הביטול ששלחה גז יגל לפזגו, המשיכה פזגו בפירוק הצוברים. בתגובה, הגיעו לשטח שלמה אביטן ואחיו, ישראל אביטן, החזירו את המונים וניתקו את הצוברים של פזגו, ומאותו יום - 6.1.2003 - שמרו על המקום באופן פיזי; במילותיהם: "ישנו על הצוברים" (עמוד 442). פשוטו כמשמעו.

64. לטענת המאשימה, בהתבסס על עדויות נאשמי גז יגל, המשיכה פזגו בפירוק הצוברים והמונים בקרית גת, על מנת להביא את גז יגל למצב שבו תאלץ לפנות לבית המשפט ולבקש צו מניעה נגד פירוק הצוברים על-ידי פזגו. צו שכזה עומד בניגוד לפסק הדין שניתן לטובתה של גז יגל בבית משפט השלום בבאר שבע, ומשמעות הוצאתו מבחינתה של גז יגל הייתה ויתור על עמדתה המשפטית כי לא ניתן במהלך 15 הימים לנסות לשכנע את הלקוחות שהודיעו על מעבר לספק גז אחר, לבטל את הודעות המעבר, וזו למעשה אימוצה של עמדת פזגו כפי שנתקבלה בבית המשפט המחוזי בירושלים.

65. מנגד טענה פזגו כי סברה שההחלטות החוזרות שביצעה גז יגל נעשו באופן בלתי חוקי, תוך הטעיית הלקוחות, ומשכך, לא היה תוקף לחתימות הללו. לפיכך המשיכה פזגו בביצוע הפעולות כסדרן לשם העברת הלקוחות של גז יגל אליה, ובכללן פירוק הצוברים לצורך החלפת ספק הגז. בנוסף, החתימה פזגו ביום 7.1.2003 חלק מן הלקוחות בחזרה אליה, בהחתמה שלישית (נ/88). לשיטתה של פזגו, בסופו של דבר, לאחר ששלחה את עו"ד סברנסקי לבדוק את חוקיות ההחלטות שביצעה גז יגל, והלה מצא כי פניה אל המשטרה או אל בית המשפט בתלונה נגד גז יגל על זיוף והטעיה מעוררת קושי, שכן טופס החתימות של פזגו עצמה לא היה תקין, החליטה פזגו שלא

לפנות אל המשטרה או אל בית המשפט בעניין כשרות ההחתמות של גז יגל. לטענתה, בשל אותה תקלה משפטית, ולאור דרישתה הבלתי מעשית של המשטרה, כי כל צד המבקש לשנות את המצב הקיים יציג בפניה את חתימות הלקוחות כשהן מלוות בצילום צבעוני של תעודת הזהות של הלקוח, החליטה לסגת מקרית גת באופן חד צדדי, ולסיים את מבצע פלשת מבלי שהגשימה את מטרתו ומבלי שעברו אליה בפועל לקוחות גז יגל.

66. המאשימה טוענת כי זו אינה הסיבה האמיתית לכך שפזגו סיימה את מבצע פלשת בקרית גת, וכי עזיבתה את העיר נעשתה בעקבות ההסדר שאליו הגיעה עם גז יגל. אדון בכך בהרחבה בהמשך.
ביום 12.1.2003 יצאה פזגו מקרית גת.

67. כאמור, בסופו של מבצע פלשת, עזבה פזגו את קרית גת מבלי שהעבירה אליה את לקוחותיה של גז יגל.

תני גבע הגדיר את מבצע פלשת ככשלון, והעיד כי כל "בנייני המריבה" נשארו ברשותה של גז יגל (עמוד 779 שורות 10-1). בחקירתו ברשות ההגבלים העסקיים אמר: "בבאר שבע הוא לקח לנו כמה מאות יחידות דיור... גם בירושלים הוא לקח לנו כמה מאות יחידות דיור ובקרית גת כולנו לקחנו את הפצעים לא הצלחנו במבצע באופן ממש" (ת/40 שורה 430 ואילך). גם איציק קיאלני העיד על כשלוננו של מבצע פלשת: "כשלון. כלום. לא העלה ולא שינה דבר. כל מה שהיה זה בזבז כסף" (עמוד 944 שורה 9). בחקירתו ברשות אמר קיאלני: "פזגו רצתה לקחת לקוחות לגז יגל ולהעביר מסר שגם פזגו יודעת למכור במחירים מוזלים מאוד. את המסר הזה פזגו העבירה ולא הצליחה לקחת לקוחות. לא לקחנו שום לקוח בקריית גת מכל המלחמה הזו, רק כאב ראש" (ת/40 מיום 7.11.2004 בשורות 510-512).
הדברים עולים גם ממסמך נ/70 מיום 20.7.2003 שכותרתו "פעולות תחרותיות מול גז יגל", שבו תיעד תני גבע דיון פנימי שהתקיים באגף השיווק של פזגו ובמהלכו הביעו הסוכנים השונים את דעתם כי המאבק מול גז יגל נחל כשלון (מסמך זה יידון בהרחבה בהמשך).

68. במכתב מיום 25.6.2003 ששלח איציק קיאלני לתני גבע, ציין כי עלות המאבק בגז יגל עלתה כדי סך של 691,165 ₪, לפי הפירוט הבא: 5,900 ₪ בגין הוצאות המאבק הפיזי בקרית גת, 102,083 ₪ בגין ההנחות שניתנו בקרית גת על מנת למנוע בריחת לקוחות, 398,304 ₪ כתוצאה מאובדן לקוחות בירושלים עקב תגובת גז יגל למאבק בקרית גת,

ו- 184,878 ₪ כתוצאה מההנחות שניתנו ללקוחות בירושלים. עוד ציין קיאלי כי עלות זו אינה כוללת את הנזקים העקיפים שגרמה התחרות עם גז יגל, בדמות הורדת מחירים סוחפת והשפעה לטווח הארוך (נ/148).

בהתאם לכך, ניתן פיצוי מאת פזגז לפזגז ירושלים על השתתפותה בהוצאות המאבק בקרית גת, ועל ההנחות שנאלצה ליתן. על אובדן הלקוחות בירושלים, ניתן פיצוי חלקי בלבד, בגין 150 יחידות דיור ועוד סך של 15,000 דולר (נ/149).

69. מבחינת מספר הלקוחות שעברו מפזגז לגז יגל, עולה כי בתקופה שבין חודש דצמבר 1999 לחודש מרץ 2004 עזבו את פזגז 985 לקוחות, 591 מהם לטובת גז יגל (נ/158). לדברי שלמה אביטן, בירושלים עברו כ-180 עד 200 לקוחות, ובסך הכל בבאר שבע ובירושלים גם יחד עברו כ-400 לקוחות (עמוד 269 שורה 26). אהרון אביטן טען בחקירתו ברשות כי בירושלים עברו כ-200 לקוחות (ת/46 שורות 87 - 98), אולם בעדותו בבית המשפט טען כי מדובר במספר של כ-70 לקוחות בלבד (עמוד 492 שורה 22). איציק קיאלי העיד כי גז יגל הצליחה להעביר אליה כ-150 לקוחות במבצע 4.9 בירושלים (עמוד 987 שורה 5).

70. כאמור, התחרות בין הקבוצות באה לידי ביטוי גם במתן הנחות ללקוחות קיימים, ולא רק במעבר לקוחות. איציק קיאלי העיד כי בעקבות מבצע 4.9 העניקה פזגז ירושלים הנחה ל-207 מלקוחותיה (נ/152; עמוד 992 שורה 28). כמו כן, במחצית הראשונה של שנת 2003 ניתנה הנחה ל-1,440 לקוחות פזגז בירושלים. לגבי חלקם נכתב במפורש כי ההנחה ניתנה בעקבות התחרות מול גז יגל (נ/154ד, נ/155, נ/163, נ/164).

71. פזגז טענה בסיכומיה כי מבצע 4.9 השפיע עליה באופן זניח, ואף אם גרע מלקוחותיה, הרי שמדובר במספר מזערי מכלל לקוחותיה בירושלים המונים כ-40,000 בעלי יחידות דיור, שאין בו כדי לאיים על פעילותה בירושלים. עוד טענה פזגז כי ההוצאות שנאלצה להוציא בגין המאבק - שנעו לפי גרסתה בסביבות סכום כסף של 250,000 ₪ - הן אפסיות ביחס למחזור הרווחים שלה, שמגיע לעשרות מיליוני ₪ בשנה. לפיכך, לשיטתה של פזגז, מאזן הכוחות בין הצדדים לא היה כזה שהעמיד בפניה אינטרס לפנות אל גז יגל בהצעה להפסקת אש.

72. אכן, לכאורה, לעזיבתם של כ-200 לקוחות נודעת השפעה זניחה על פזגז בשים לב לרובבות לקוחותיה. עם זאת, הנני סבור כי לאור המספר הגדול של לקוחות שהצליחה

גז יגל להעביר מפזגז אליה בפרק זמן קצר יחסית, הרי שהייתה ל"ברייחת" הלקוחות הזו משמעות חשובה במישור הצופה פני עתיד. החשש היה כי ייווצר מעין "כדור שלג" שיחל בירושלים, ובהדרגה יצבור תאוצה ויתפשט לאזורים נוספים בארץ. חברת גז יגל תתחזק מבחינה כספית, יעמדו לרשותה משאבים נוספים להרחיב את פעילותה בשוק, והיא תיכנס לתודעת הציבור כספקית גז לגיטימית וחשובה. לפיכך היה לפזגז אינטרס לעצור את גז יגל כבר בשלב מוקדם זה של מעבר מספר לקוחות מצומצם יחסית, וזאת כאמצעי מנע לעתיד.

שוכנעתי כי פזגז הייתה מוטרדת מן האפשרות הזו, וכלל לא התייחסה למגמה זו בקלות ראש. פזגז עצמה אישרה בסיכומיה כי מדובר היה בתופעה בולטת וחריגה על רקע אופי התחרות בשוק הגז הירושלמי באותה תקופה, וממסמכיה עולה כי תפסה אותה כמאיימת.

73. מבחינתה של גז יגל, הרי שגם היא ניזוקה באופן ממשי מן המאבק. מבצע פלשת איים להחריב את מקור ההכנסה העיקרי שלה והעמיד אותה בסיטואציה שבה נאלצה להציע מחירים זולים במיוחד על מנת למנוע סחף של לקוחותיה אל פזגז. מסופקני האם הייתה מסוגלת לעמוד במחירים אלה לאורך זמן והאם היו לה היכולת והמשאבים להמשיך ולהילחם בפזגז תקופה ארוכה. עוד סבלה גז יגל ממחסור קשה במוני-גז שנדרשו על מנת לחבר אליה לקוחות חדשים, וכמו כן הייתה נתונה ללחץ מצד לקוחותיה בנוגע לתביעות שהגישה פזגז נגדם, בעניין מחממי המים. ואולם נראה כי מעבר לכל זאת התיש את אנשי גז יגל המאבק הפיזי שהתנהל בקרית גת והעובדה שנאלצו לשמור על הצוברים בגופם. שלמה אביטן העיד על כך: "... אנשים כמעט שלושה שבועות לא ישנו לא אכלנו לא התקלחנו ולהתגונן מול צבא כזה של עשרות טכנאים ומשאיות וציוד כבד ומונים וצוברים זה יכל לגרום לשפיכות דמים... אני נלחם מול עוצמה כל כך גדולה עם אנשים עם יכולת כספית גדולה ויכולת כוח אדם גדולה" (עמוד 273 שורות 18-27). אהרון אביטן העיד: "אני לא יכולתי לראות את שלמה ואת ישראל עם גפרורים בעיניים ובמצוקה שהרגשתי שפזגז לופת אותם בצוואר וכל שרציתי זה שישחררו אותם" (עמוד 482 שורות 26-27).

74. למשמע העדויות ולמקרא המסמכים, דומני כי למעשה אין מחלוקת של ממש על כך שבין הקבוצות התנהלה תחרות עזה על ליבם ועל כיסם של צרכני שוק הגז לצריכה ביתית. התרשמתי כי תחרות זו פגעה בשתי הקבוצות אהדדי, שתיהן יצאו בשן ועין, והמאבק השפיע על השוק כולו בכך שהביא לצניחת מחירי הגז, עד שנוצר סטנדרט מחירים חדש שלא היה קיים קודם לכן.

75. תחילה התמקדה התחרות בבאר שבע, שם הציעה גז יגל אספקת גז במחיר זול מזה שנהגה חברת שכביץ לגבות. עקב כך נגרמו לחברת שכביץ נזקים שמקורם הן באובדן לקוחות לטובת גז יגל, הן בכך שנאלצה להעניק ללקוחותיה הנחות על מנת למנוע את עזיבתם לגז יגל. המציאות שנוצרה חייבה תגובה מצידה של פזגז, שהוציאה לפועל את מבצע פלשת ובו פנתה ללקוחותיה של גז יגל בקרית גת, והציעה להם מחירים נמוכים מאלה ששילמו.

76. ואולם בכך לא נסתיימה התחרות, אלא להפך, אף הוחרפה, שכן גז יגל בחרה להגיב למבצע פלשת בהצעות משופרות עוד יותר ללקוחות שעזבו אותה לטובת פזגז בקרית גת, וכמו כן פנתה גם אל לקוחותיה של פזגז בירושלים ואל אלה של שכביץ בבאר שבע, והציעה להם הצעות אטרקטיביות במיוחד. השיא נרשם בירושלים, שם הציעה גז יגל מחיר נמוך ביותר של 4.9 ₪ לקוב. בקרית גת חלה החמרה נוספת ביריבות בין הקבוצות, כאשר המאבק הידרדר עד כדי אלימות פיזית.

77. המאשימה טוענת כי השתלשלות האירועים כמתואר, ומצבן של הקבוצות בשיאו של המאבק, הם אשר הביאו את הקבוצות לנהל מגעים להסדר על הפסקת התחרות: קבוצת פזגז, שמבצע פלשת לא התנהל כפי שקיוותה ואשר נתקלה בתגובת נגד של גז יגל שהוזילה את מחירה עוד יותר ואיימה לפגוע גם בשליטתה של פזגז בשוק הירושלמי, מחד גיסא; וקבוצת גז יגל שמשאביה המוגבלים והמאבק הפיזי בקרית גת העמידו אותה בפני סכנה קיומית, מאידך גיסא; שתי הקבוצות, כל אחת מטעמיה, באו לכלל דעה כי התרופה למצבן תימצא במגעים להסדר על הפסקת התחרות ביניהן. שאלה זו - האם אכן ניהלו הנאשמים משא ומתן שכזה - תיבחן להלן.

האם התקיימו מגעים ל"הפסקת אש"?

78. כאמור, המאשימה טוענת כי בין נציגי הקבוצות התקיימו מספר מפגשים שבמסגרתם גובש ההסדר הכובל הנטען בדבר הפסקת התחרות בין השתיים. לשיטתה, המפגשים הללו התקיימו בתחנת הדלק שליד קיבוץ שדה יואב, בלטרון, ובמסעדה בצומת מסמיה, והשתתפו בהם תני גבע ואיציק קיאלני מטעם קבוצת פזגז, והאחים אביטן מטעם קבוצת גז יגל.

הפגישות בשדה יואב

79. שתי פגישות התקיימו בסוף דצמבר 2002 בתחנת הדלק שליד קיבוץ שדה יואב, ובהן נכחו שניים: תני גבע מטעם קבוצת פזגו ושלמה אביטן מטעם קבוצת גז יגל. הפגישה הראשונה התקיימה ביום 27.12.2002; השנייה התקיימה יומיים לאחר מכן, ביום 29.12.2002.

לטענת המאשימה, בפגישות הללו החל משא ומתן בין הנאשמים לקראת הסדר.

80. תני גבע הודה בקיומן של הפגישות. בחקירתו ברשות טען כי שלמה אביטן יזם את המפגשים בכך שהתקשר אליו ואמר לו "כדאי לך להיפגש איתי" (ת/40 מיום 30.8.2004 שורות 550-555). בעדותו בבית המשפט טען תני גבע כי שלמה אביטן פנה אליו באמצעות צד שלישי (עמוד 709 שורות 12-7). לדבריו, הציע לו שלמה אביטן באותן פגישות לסיים את התחרות בין הקבוצות באופן שגז יגל תקבל מפזגו 500 יחידות דיור ובתמורה תקבל פזגו "שקט":

"ש. הוא ביקש ממך בפגישה לקבל יחידות דיור בבאר שבע ובירושלים.

ת. כן. 500 יחידות דיור. זה מסר שהועבר קודם.

ש. למעשה באותם פגישות בשדה יואב שלמה הציע לך הסדר אליו הגיע לדבריו עם חברות אחרות וההסדר שאתה נותן לו כל שנה כמה יחידות דיור והוא נותן לך שקט נכון.

ח. ת. נכון".

(עמוד 783 שורות 15-19).

81. שלמה אביטן אישר כי נפגש עם תני גבע בשדה יואב, אולם טען כי התקיימה פגישה אחת בלבד וכי לאחריה נפגשו בלטרון ובמסמיה: "היו פגישות עם גבע. יכול להיות שנפגשנו ביום מסוים וגם אחרי, אבל בחמי יואב היה רק פעם אחת. נפגשנו במסמיה ובלטרון" (עמוד 297 שורות 22-23). שלמה אביטן לא זכר מי יזם את הפגישה וכאשר נשאל על תוכנה, השיב: "נפגשתי עם פזגו על מנת להציל שפיות דמים... דיברנו על להפסיק את המלחמה, אבל לא זכור לי שניסיתי לשכנע אותו. המטרה הייתה להפסיק את המצב אליו נקלענו... הוא ביקש שאתן לו יחידות דיור שהחתים בקרית גת ואני אוותר לו על הדירות שהחתמנו בבאר שבע, ובתמורה הוא יתן לי שקט". כשנשאל "מה גבע הציע לך - שתעזוב את באר שבע בשקט, תפסיק לקחת לו יחידות דיור בבאר שבע ותחזיר לו את הבניינים שלקחת. האם הוא הציע את זה" ענה שלמה אביטן "כן" (עמוד 286 שורות 13 ו-27; עמוד 287 שורות 8-6 ו-22-20). עוד הוסיף, כי "באותה פגישה הוא הציע לי יחידות דיור ואני ביקשתי יחידות. המספר של 500 יחידות דיור זה מספר שאנחנו החתמנו ולקחנו יחידות דיור בבאר שבע

ובירושלים... אני לא זוכר את המספר של 500 יחידות דיור... במו"מ שגבע ביקש ממני יחידות דיור גם אני ביקשתי יחידות דיור כדי להוריד אותו מהעץ עליו טיפס. הוא דחה את זה וגם אני דחיתי את זה" (עמוד 294 שורות 13-25).

82. בעדותו בבית המשפט טען שלמה אביטן כי באומרו "שקט", התכוון לפירוק הצוברים ולמאבק הפיזי בקרית גת, ולא להפסקת התחרות. שלמה אביטן אישר בעדותו כי דרש יחידות דיור בבאר שבע ובירושלים:

"ש. גבע הציע לך הצעות וגם ביקש תמורה, שהיא שקט מצד פזגז ת. אני נמצא בענף הגז, למה אני צריך שקט? אמרתי שגייסתי קרוב ל-98 אחוז מהלקוחות מחברות אחרות, איך אני יכול להסכים לשקט. לאיזה שקט את מתכוונת?

ש. תגיד לי אתה

ת. שקט זה לא לפרק את הצוברים בכח ולעבוד על-פי החוק. זה השקט שהוא הציע. האם אני עזבתי אותו מאותו רגע? המשכנו בכל השנים וגם היום ואתמול אנחנו לוקחים יחידות דיור... אני אסביר לך מה הייתה מטרת הפגישות - נוצר מצב שבשטח היו כוחות של פזגז עם ציוד וטרקטורים שבאו לפרק בניגוד לפסק הדין שלהם. אנחנו הגנו בגופנו ומנענו, ערבנו את המשטרה כמה פעמים, על מנת שלא יהיו מכות ושפיכות דמים שם. זו הכוונה של השקט.

ש. באותה פגישה ביקשת מגבע לקבל יחידות דיור בבאר שבע ובירושלים מפזגז.

ת. אם הוא מבקש ממני יחידות דיור, למה שאני לא אבקש? אני ביקשתי. הוא ביקש וגם אני ביקשתי... מה המשמעות שהוא ביקש ממני? יש מו"מ. הוא ביקש וגם אני ביקשתי" (עמוד 288 שורה 6-

20 ; עמוד 289 שורה 2).

83. המאשימה טענה כי גרסתו-זו של שלמה אביטן לוקה בפגם מהותי, שכן אם לשיטתו החל המאבק הפיזי בין הקבוצות והשמירה על הצוברים בקרית גת ביום 6.1.2003, כיצד ייתכנו דבריו כי עוד בסוף חודש דצמבר 2002 בפגישה שהתקיימה בשדה יואב נדונה בינו לבין תני גבע האפשרות לסיים את המאבק הפיזי, שהרי זה עוד טרם החל? מבחינת לוחות הזמנים, גרסתו-זו כלל אינה אפשרית.

84. כתימוכין לשיטתה, הגישה המאשימה שתי מחברות של תני גבע שנתפסו על-ידי חוקרי רשות ההגבלים העסקיים, אשר מתעדות את פעילותה של פזגו, ובין היתר את המגעים להסדר מול גז יגל. מדובר במחברת בצבע צהוב (ת/119) ובמחברת בצבע ירוק (ת/120).

לטענת המאשימה, מספר עמודים במחברתו הירוקה של תני גבע מתייחסים לפגישות שהתקיימו בשדה יואב. באחד העמודים הללו (ת/87) נרשם כך:

“* אנחנו עושים עליו ‘עליהום’
* מציע שבמקום מלחמה נרכוש אותו ב\$10000 לטון X 5000 טון
* כל מה שעשה בשבוע האחרון הוא פועל יוצא של מהלכים מלפני כמה שבועות.
* מוכן להתחייב: *להחזיר את כל חובותיו עד הגרוש האחרון.
* מתחייב לא למלא מיכלים וצוברים שלנו.
* מוכן להתחייב לא לגעת בנו לזמן ארוך מעל 5 שנים.
* מבקש בתמורה 200 יח”ד בב”ש
300 יח”ד בירושלים
לפני שיפוף במצב ירוד הוא כבר ישדרג אותם.
* לא רוצה ללכת למלחמה מולנו אבל אם נכפה עליו ילחם בנו בעיקר בב”ש וי”ם
* מתחיל היום לעשות החתמות נגדיות.
לטענתו פסה”ד של השופטת בב”ש לא תופס ולא חזק מול פסה”ד שיש לנו בי”ם
* אנחנו מקלקלים לו ולא אוספים לקוחות.”

85. לדברי תני גבע, מה שנרשם בת/87 אלו הם מסרים שקיבל משלמה אביטן דרך גורם שלישי לפני הפגישה בשדה יואב (עמוד 709 שורות 13-14).

שלמה אביטן העיד כי מעולם לא אמר לתני גבע כי הוא מוכן להתחייב שלא להתחרות בפזגו במשך חמש שנים: “גבע כתב דברים לעצמו והם לא משקפים את הראיה שלי בענף הגז ולא את ההחלטות שלי. אני לא ביקשתי שקט לחמש שנים... לא זכור לי מה אמרתי אז. עברו חמש שנים מאז. גם לא כתבתי אותם לעצמי... אני לא אמרתי משפט כזה ואני גם לא מתכוון להגיד משפטים כאלה. לא אמרתי את זה אז וגם לא היום, כי אחרת אין לי מה לחפש בענף הגז... אני לא כתבתי ולא הייתי עד ולא שותף לכתיבה שלו. נכתב משהו ואני לא הסתכלתי מה נכתב במפורש” (עמוד 290 שורות 10-16; עמוד 291 שורות 12-13, 26-27). עם זאת, אישר שלמה אביטן כי במהלך הפגישה בין השניים, היו חילופי דברים בנוגע להעברת יחידות דיור: “הוא ביקש יחידות דיור, איך אני יכול להוריד אותו מהעץ. שניים באים במו”מ. מה אומר

לו שאני נותן לו מתנה והולך הביתה. גם אני ביקשתי יחידות. בשיחה זו הגענו לכך שהוא לא יתן לי יחידות ואני לא אקבל ממנו יחידות. אני הייתי איתו בפגישה כדי לגמור את הבלגן שיש בשטח. כמו שאני לא הסכמתי לתת לו יחידות דיוור גם הוא לא הסכים לתת לי יחידות במתנה" (עמוד 291 שורות 15-19).

86. בעמוד אחר ממחברתו של תני גבע - ת/88 - נרשם כך:

"פגישה 27/12

*מקים סוכנות ברשל"צ (קיבל איומים)

*מודה שקיבל התראה משלטונות מע"מ על כך שנפתחת חקירה נגדו וחושד שידנו בכך.

* מבקש להגיע איתנו להסדר מול התביעה למחממי מים בב"ש בהקדם.

* טוען שעשינו לו נזק רב בהחתמה בק.גת ועוסק במרץ בהחתמה נגדית.

* מוכן לתת לנו, שאנחנו נבחר מה לתת המילים נכתבו על גבי

טיפקס, שמתחתיו נכתב "את מה שאנחנו מבקשים" - נ' ס' רק אם

ניתן לו בב"ש את מה שהוא רוצה וצריך

* מבקש להפגש פעם נוספת ביום ראשון אחה"צ

* טוען שכדאי לנו להסתדר איתו".

87. לדברי תני גבע, ת/88 זו תרשומת שכתב לעצמו לאחר הפגישה עם שלמה אביטן.

כאשר נשאל בנוגע למחיקה בטיפקס, השיב: "זה תרשומת שאני כתבתי וכנראה אני לא יודע, כנראה שיצא לי משהו שלא היה צריך להיות שם ולא היה סיכום פגישה ולא עלה בפגישה. בפועל מה שכתוב זה התרשומת... לא יודע להגיד לך. אין לי תשובה שאני זוכר אותה. מכל מקום ברגע שזה מחוק מבחינתי זה לא קיים" (עמוד 786 שורות 17-24).

באשר לרישום "טוען שכדאי לנו להסתדר איתו" הרי שבחקירתו ברשות ההגבלים העסקיים טען תני גבע כי הכוונה הייתה לכך ששלמה אביטן יפסיק עם ההחתמות (ת/40 שורה 1197), אולם בעדותו בבית המשפט שינה את טעמו, טען כי בחקירתו ברשות לא זכר במה מדובר ולא ענה נכונה, וביקש לתקן את עצמו וכי "המשמעות היא שנעשה אתו הסכמים של החלפת שרותים. שאנחנו נמלא מיכלים שבמתקני המילוי שלנו" (עמוד 787 שורות 1 - 14).

88. שלמה אביטן נשאל בחקירתו ברשות לגבי מסמך ת/88 (50 שורות 692 - 708):

ת. לגבי מחממי המים זה היה חשוב לגמור את הסיפור כי הם הפעילו באמצעות התביעה לחץ על הלקוחות, לגבי מה שכותב מוכן לתת לנו שאנחנו נבחר מה לתת רק אם ניתן לו בב"ש אני אומר שהתעקשתי על הכתובות מראש כלומר, את היחידות שהחתמתי אני נשארתי בשלי... אני מעביר אותם במידה ולא יצליחו להחתים אותם בחזרה.

...

ש. זאת אומרת שבעצם התמורה שאתה נתת להם זה הבטחה שלא תחתים אחרי שהם יחתימו וזה כי ידעת שלא יחתמו להם?

ת. כן.

ש. היית מוכן לקחת את הסיכון שהם יחתימו בחזרה כי היית בטוח בעצמך?

ת. כן. הסיכוי שלהם היה אפסי.

ש. בתמורה לזה הם הבטיחו לך שקט.

ת. כן."

89. **בבית המשפט הבהיר שלמה אביטן:** "לגבי הלקוחות שנבחר מה לתת ורק אם ניתן לו בבאר שבע, אני אומר שאני ביקשתי חתימות והוא ביקש שאמשוך חלק מהחתימות ואני לא הסכמתי. הסכמנו שהולכים לפי פסיקת בית המשפט המחוזי שלקוחות שהוחתמו צריך לבטל על-פי החוק, ועובדה שלקוחות אלה העברתי על-פי החוק... אמרתי שאני לא אעשה החתמה נגדית, אבל הייתי בטוח שלקוחות לא יחתמו להם, וכך היה". **כאשר נשאל האם הבטיח שלא ינסה להחתים בהחתמה נגדית, השיב בחיוב, והסביר כי בלאו הכי לא היה לו כל סיכוי לבצע החתמה שלישית של הלקוחות:** "כל בניין שהחתמנו חזרה - הלקוחות כבר לא רוצים אותי שם. אני לא מוכן להיכנס לסחר סוסים. אני לא יכול לחזור אל הלקוח אחרי שהם החתימו אותם... לא התחייבתי לפירוש שאת מפרשת. אני התחייבתי ועל-פי ידיעתי ידעתי שהם לא יצליחו להחתים אותם" (עמוד 296 שורה 12 ואילך). **בהמשך עדותו הוסיף שלמה אביטן בהקשר זה:** "שאנחנו מגיעים לבניין, מתחילים להחתים אותו בערך שבוע עד שבועיים. אחר כך נוצר מכבש של טלפונים ואנשי מכירות, ואנשי שיווק ומנהלי סניפים, ודופקים לכל אחד בבית, והאזרח הקטן שרוצה לחסוך כמה שקלים רוצה לשבת בבית שלו בשקט, וכל דקה שהוא מגיע מהעבודה שלו, ודופקים לו בדלת ומפריעים לו, איך אני יכול לחזור אחרי חתימות שהוא חתם כבר לפזגזג, ולנסות לשכנע אותו לחזור חזרה. אני בשלב הזה מוותר עליו" (עמוד 310 שורות 18 - 23).

90. **לדברי שלמה אביטן, בסופו של דבר לא הושג בפגישה בשדה יואב כל סיכום:**

ש. אני מבינה שבמהלך המגעים ביניכם לבין פזגז היה משבר על רקע הדרישה של פזגז לוותר על חמש מאות היחידות שחתמתם להם, נכון?

ת. בפגישה הראשונה הם רצו שנוותר, והיה משבר, כל אחד הלך לדרכו.

ש. אז התשובה היא חיובית?

ת. כן.

ש. אני מבינה שבתגובה לדרישה, אתה אמרת לטאני שאתם ממשיכים להילחם, נכון?

ת. אז מה, אני אשב בשקט?

ש. כן או לא?

ת. כן.

ש. תאשר לי שהמשבר נפתר בשיחת טלפון אליכם, אל ישראל או אל אהרון מפזגז שמסר השיחה היה בו נמשיך לדבר, זה נכון?

ת. כן היו שיחות כאלה" (עמוד 310 שורה 25 - עמוד 311 שורה 3).

91. אלו הם הדברים שרשם תני גבע במחברתו על אודות הפגישה השנייה בשדה יואב (ת/89):

"פגישה ביום 29.12

מוכנים לרכוש את חלקיו ב"ס ובב"ש ע"י הסוכנויות המקומיות שיפנה לאיציק קיאלני לא מוכנים להגיע להסדר בב"ש / לא על חלוקה ולא על ויתור בנושא התביעות המשפטיות. בתום שקט של מס' שנים מוכנים לתת לו משהו".

בעדותו בבית המשפט לא זכר תני גבע האם הייתה זו פגישה פיזית או טלפונית (עמוד 788 שורות 13-14). כאשר נשאל למה התכוון כשכתב "שקט של מספר שנים" השיב: "המלחמה הזאת כפי שהצטיירה באותו זמן לא הצטיירה אצלי כאיזה שהוא מאבק תחרותי לאסוף לקוחות. זה הצטייר כמלחמת עולם שיש שתי אפשרויות בסופה, או שמביא אותי למצב שבו אאלץ לרכוש אותו או פעילות נוספת מעבר לרכישה של קלקול כל המערכות... שקט של מס' שנים זה שיהיה ביננו תהליך של תחרות רגילה" (עמוד 715 שורות 18-22). עוד הוסיף תני גבע כי כשכתב "מוכנים לתת לו משהו" התכוון לכך שבתמורה להחזרת התחרות בין הקבוצות לפסים רגילים, יהיה בין הצדדים שיתוף פעולה בתחום של החלפת שירותים. עם זאת, לא ידע תני גבע להסביר מדוע כתב את המילה "משהו" במקום לכתוב מפורשות "החלפת שירותים" (עמוד 791 שורות 1-2, 8).

92. כאשר נחקר שלמה אביטן בנוגע למסמך זה, חזר על טענתו כי בשדה יואב התקיימה רק פגישה אחת וכי יתר הפגישות התקיימו בלטרון ובמסמיה. עוד הוסיף (עמוד 298 שורות 11-19):

”ת. בפגישה הראשונה כשהוא העלה שהוא דורש יחידות דיור גם אני דרשתי. אני לא אחראי על התוכן שגבע כתב במחברת שלו.
ש. בסעיף האחרון רשום ‘בתום שקט של מספר שנים, מוכנים לתת לו משהו’. מה הוא היה מוכן לתת לך
ת. תשאלי אותו. אם אתן לו שקט של כמה שנים, מה אני אעשה בענף? אלך לדוג
ש. מה הוא אמר לך בעניין זה, מה הוא היה מוכן לתת לך
ת. דובר על שקט שנצא מהשטח, ולא דובר שהוא יתן משהו.
ש. יכול להיות שהוא היה מוכן לתת לך יחידות דיור.
ת. אם יתנו לי מתנה, אני מוכן לקבל גם היום יחידות דיור.
ביקשתי”.

93. תני גבע טען כי בתגובה להצעת שלמה אביטן שלפיה פוזגו תתן 500 יחידות דיור בבאר שבע ובירושלים בתמורה לשקט “זרקתי לו את הסיסמה של קידום” (עמוד 787 שורה 20). כאשר נשאל כיצד תגובתו-זו מתיישבת עם העובדה שבחר להיפגש עם שלמה אביטן פעם נוספת, יומיים לאחר מכן, השיב כי בפגישה מיום 27.12.2002 העלה שלמה אביטן את האפשרות למכור את גז יגל וזו הסיבה שבגינה ראה להיפגש עמו פעם נוספת (עמוד 788 שורות 1-4).

94. כשלעצמי, אילו אכן האפשרות של רכישת גז יגל הועלתה בפגישה ביום 27.12.2002 - וכשכאמור, לדברי תני גבע הייתה זו הסיבה לפגישה הנוספת - הרי שתמוה בעיניי מדוע אופציית הרכישה לא צויינה בסיכום הישיבה שכתב תני גבע לעצמו, וזאת כאשר הוא מצא לנכון לציין נושאים אחרים שהועלו, אשר נראים על פניהם כבעלי משמעות פחותה באופן יחסי לאפשרות של רכישת גז יגל. חוששני כי תני גבע לא העיד אמת בעניין זה. ייתכן כי נושא הרכישה עלה במהלך הפגישה, אולם בוודאי לא עמד במרכז. אילו היה זה הנושא המרכזי, ברי כי תני גבע היה מציין זאת ברישומיו. זאת ועוד, בחקירתו ברשות סיפק תני גבע הסבר אחר בהקשר זה, כי נפגש עם שלמה אביטן פעם נוספת משום שרצה לבדוק עד כמה הוא נואש מן המאבק בין הצדדים (ת/40 שורה 583).

95. לאחר ששבתי ועיינתי בתרשומות של תני גבע הנוגעות לפגישות שהתקיימו בשדה יואב, ולנוכח עדויותיהם של תני גבע ושלמה אביטן באשר לפגישות הללו, דומני כי אכן התקיימו בין השניים גישושים שמטרתם הייתה להגיע למצב של הפסקת אש. על נכונות זו של הצדדים ניתן ללמוד מאופן התנסחותו של תני גבע ברישומיו, שם כתב בין היתר: "מוכן לתת לנו, שאנחנו נבחר מה לתת רק אם ניתן לו בב"ש את מה שהוא רוצה וצריך"; "בתום שקט של מס' שנים מוכנים לתת לו משהו". תני גבע ביקש לשכנעני בעדותו כי כוונתו הייתה לכך שהצדדים יגיעו להסכם על החלפת שירותים, אולם נותרתי תוהה מדוע אותו הסכם להחלפת שירותים אינו מצויין במפורש באף לא אחד מן הרישומים שתני גבע כתב לעצמו. כאמור, תני גבע עצמו לא ידע להסביר מדוע בחר לכתוב את המילה "משהו" במקום לכתוב "החלפת שירותים". עוד בולטת העובדה שבחקירתו ברשות טען כי במילים "להסתדר איתו", הכוונה הייתה להסדר בדבר הפסקת ההחתמות, אולם בבית המשפט טען כי מדובר היה בהסכם על החלפת שירותים.

96. יתר על כן, אני מתקשה לקבל את הטענה כי מובנה של המילה "שקט" במסמך ת/89 הוא חזרה למצב של תחרות רגילה. עדותו של שלמה אביטן בעניין זה, כי השקט מתייחס להפסקת המאבק הפיזי בקרית גת ביחס לפירוק הצוברים, כלל אינה אפשרית לנוכח העובדה שבמועד שבו התקיימה הפגישה בשדה יואב, עוד טרם החל המאבק הפיזי על הצוברים. המסקנה העולה מכך היא כי שלמה אביטן לא אמר אמת באשר לטיבו של אותו שקט שעליו דובר. ה"שקט" הוא כנראה כגרסת המאשימה, שקט של אי-תחרות.

97. הן תני גבע, הן שלמה אביטן, הזכירו את נושא העברת יחידות הדיור, וכל אחד מהם טען כי זולתו הוא אשר העלה את הדרישה לקבל יחידות דיור בתמורה להפסקת התחרות. מבלי להיכנס לשאלה מי מן הצדדים הוא אשר הציע ליתן יחידות דיור בתמורה לשקט, הרי שכך או כך, עצם העלאת האפשרות הזו, והעובדה שהשניים קיימו פגישה בנושא, יש בה כדי ללמד על נכונות שהייתה לנאשמים להגיע להסדר כלשהו בדבר הפסקת התחרות.

98. עוד שוכנעתי כי השניים קיימו שתי פגישות, ולא אחת, וזאת לנוכח רישומו של תני גבע "פגישה ביום 29.12". אינני מוצא סיבה לכך שיציין כי התקיימה פגישה ביום זה אלמלא התקיימה. כפי שניתן לראות לעיל תני גבע עצמו הבחין בין דברים שכתב לעצמו (ת/87) לבין סיכום של פגישות (ת/88 ות/89). הנני סבור כי קיומן הפגישות

בהפרש של יומיים מלמד כי ההצעות והדרישות שהועלו במסגרת הפגישות הללו נשקלו ברצינות על-ידי שני הצדדים ולא נדחו על הסף.

99. ברם, גישושים אלה לא צלחו, ולפי התרשמותי כל צד פנה לדרכו מבלי שהגיעו לכלל הסכמה. העובדה שלאחר אותן פגישות בשדה יואב החלה למעשה המערכה הרצינית ביותר בתחרות בין הצדדים, בדמות ההחתמות ההדדיות בקרית גת והמאבק הפיזי על הצוברים, מלמדת כי לא רק שהפגישות הללו לא היו פרודוקטיביות - וכנראה ההפך הוא הנכון - אלא שהן גרמו להחרפת המאבק בין הקבוצות. הארועים שלאחר השיחות בשדה יואב תומכים בגרסתם של תני גבע ושלמה אביטן, כי השניים לא הגיעו להבנות במסגרת הפגישות בשדה יואב. כמו כן, כפי שעולה מעדויותיהם ומן המסמכים שהוגשו, עיקר ההסדר שעליו דובר בפגישות בשדה יואב היה בנושא העברת 500 יחידות דיור מפזגז לגז יגל בתמורה להפסקת התחרות. העובדה שהעברתן של יחידות דיור כלל אינה נזכרת בהסדר הכובל הנטען בכתב האישום, מלמדת כי המשא ומתן בעניין זה כנראה לא הניב פרי.

הפגישות בלטרון

100. המאשימה טוענת כי במהלך החודשים ינואר - פברואר 2003 התקיימו בלטרון מספר פגישות בין נציגי הקבוצות, ואשר בהן נטלו חלק תני גבע ואיציק קיאלני מטעם קבוצת פזגז, ושלמה ואהרון אביטן מטעם קבוצת גז יגל, ובמסגרתן הגיעו להסכמות המגבשות את ההסדר הכובל נשוא כתב האישום.

המאשימה מבססת טענתה-זו על הודעותיהם של האחים אביטן בחקירתם ברשות ועל עדויותיהם בבית המשפט.

101. שלמה אביטן אמר בחקירתו כדברים הללו על אודות הפגישות שקיים עם נציגי פזגז: "אני זוכר פגישה אחת בחמי יואב בתחנת סונול ששם דיברנו וזה היה כנראה בסוף דצמבר 2002. אחר כך התנהלו פגישות אתו ועם קיאלני ואחי אהרון בלטרון - כשלוש פגישות בנושא המלחמה וזה היה במהלך ינואר. בין לבין, אני לא זוכר אם לפני או אחרי לטרון, לפי המכתב של ההסכם פשרה על המחממי מים שיצא ביום 13 בפברואר אני מניח שהפגישות במסמיה היו יום לפני זה והם היו רק עם תני בנושא מחממי המים ברח' רמב"ם וניר דוד. אחר כך היו פגישות עם קיאלני ואבי המנהל חשבונות שלו גם בלטרון וזה היה במהלך אפריל מאי פעמיים עם לילך ואתם ועוד פעם אחת לבד וזה היה בנושא הרכישה" (ת/50 שורות 642-650). על דבריו אלה חזר שלמה אביטן בעדותו בבית המשפט: "בלטרון היו כמה פגישות, חלקם הגדול ביותר נועד על מנת לסגור את נושא הרכישה של פזגז וגז יגל, היו שניים או שלושה

פגישות שדנו על הנושא של השקט שדיברנו עליו, על מנת להפסיק את התווה ובוהו שהיה בקרית גת, לשמור על הצוברים ולשחרר את צובר פזגז הגדול" (עמוד 301 שורות 4, 19-16). בהקשר של קרית גת שלל שלמה אביטן את טענת המאשימה כי סיכם עם פזגז שהקבוצות יפסיקו הדדית לנסות להעביר לקוחות האחת מרעותה, וטען כי "אני עם פזגז הסכמתי על דבר אחד, שמפסיקים את הנושא של השמירה על הצוברים ועל הפירוק של הציוד, זה ההסכם שהיה לי עם תני גבע" (עמוד 355 שורות 29-30). עוד הוסיף כי "מהפסקת האש נולד הנושא של הרכישה" (ת/50 שורות 312-307), וכי יציאת פזגז מקרית גת נעשתה כצעד בונה אמון לקראת המשך השיחות בין הצדדים (עמוד 360 שורה 16). בבית המשפט טען שלמה אביטן כי המונחים "הפסקת אש" ו"מלחמה" הושמו בפיו על-ידי חוקר הרשות, וכי למעשה התכוון לכך שמטרת הפגישות בלטרון הייתה לסיים את המאבק הפיזי שהתחולל בין הקבוצות בקרית גת על עקירת הצוברים והמונים: "להפסיק את המלחמה. את קוראת לזה מלחמה, כן, להפסיק את המלחמה" (עמוד 305 שורה 11).

102. בחקירתו ברשות אמר שלמה אביטן כי איציק קיאלני הציע לו שאם יפסיק את מבצע 4.9 בירושלים, תפסיק פזגז את ההחתמות בקרית גת (ת/51 שורות 148-131). ברם, כאשר נשאל שאלה דומה בעדותו בבית המשפט, השיב כי לא דייק בחקירתו, וכי לא דובר על הפסקת ההחתמות אלא על הפסקת האלימות הפיזית: "מה שהקנה שקט של פזגז בקרית גת זה לא נושא של חתימות, זה נושא של מעבר ופירוק שלא כובד הפסק דין של המחוזי, והשקט והתנאי שיפסיק את החתימות זה להפסיק את התווה ובוהו עם מה שקרה בקרית גת עם השמירה על הצוברים" (עמוד 334 שורות 13 ואילך). כאשר נשאל מדוע לא הזכיר את עניין הצוברים בחקירתו ברשות, ומדוע העלה זאת רק בעדותו בבית המשפט, היו תשובותיו של שלמה אביטן מתחמקות ולא ברורות, ולמעשה, הוא לא הציג הסבר מניח את הדעת להתנהלותו-זו: "החוקר שלך שואל אותי להפסיק את החתימות. אני עניתי לו על נושא 4.9 לא התייחסתי לחתימות כי לא דובר על החתימות, כי את החתימות הם ביצעו אותם כבר... אם היה לי הרבה שכל לא הייתי אומר הרבה דברים אז" (עמוד 336 שורות 9-5).

103. שלמה אביטן טען כי השיב בשלילה לדרישתו של איציק קיאלני להפסקת מבצע 4.9 על-ידי גז יגל: "דובר על 4.9 גם עם אהרון וגם בישיבה בפזגז שנוציא מכתב להפסיק את המבצע הזה, לא הסכמנו ולא הוצאנו מכתב כזה" (עמוד 333 שורות 17-5). על דבריו אלה, כי לא הושגה הסכמה על הפסקת מבצע 4.9, חזר מספר פעמים במהלך עדותו.

104. ואולם, הכחשתו-זו של שלמה אביטן אינה עולה בקנה אחד עם דברי חקירתו ברשות ההגבלים העסקיים, שם אמר: "הפשרה בנושא המחממים הייתה בשביל להוציא את העגלה מהבזק ואחריה ובזכותה יכולנו להגיע ליתר ההסכמות כמו שאמרתי בנושא הדירות וההחתמות והמחיר 4.90". כאשר נשאל בבית המשפט כיצד הדברים מתיישבים, טען כי חוקרי הרשות עיוותו את דבריו, וכי למעשה התייחס בדבריו אלה לשאלות קודמות שנשאל, בנושאים אחרים: "את בטוחה שזה המילים שלי? ואת חושבת שהחוקר לא שינה פה ולא סגן את התשובות?". עוד אמר בעדותו בבית המשפט: "כל הנושא של הדיונים וההסכמות שהיו בפזגז, היה נושא של מחמם מים, היו ההחתמות הנגדיות שעשינו לפזגז והיה ההחתמות שהחתמנו לפזגז ולהעביר לקוחות אלינו... זה כן היה, דובר על החתמות שלנו כנגד החתמות של פזגז" (עמוד 336 שורה 11 ואילך). בהמשך עדותו בבית המשפט, כאשר נשאל בשנית ביחס לאמירתו בפני חוקרי הרשות כי הקבוצות הגיעו להסכמות, התחמק שלמה אביטן ממתן תשובה לשאלה האם הוא מכחיש או מאשר את דבריו אלה, ולבסוף אמר כי במילה "הסכמות" התכוון להסכמה על הפסקת המאבק הפיזי (עמוד 342 שורה 25).

105. בחקירתו ברשות אמר שלמה אביטן כי בפגישה בלטרון היו חילופי דברים בין נציגי הקבוצות, שעל-פיהם תפסיק גז יגל את מבצע 4.9 בתמורה לכך שפזגז תחזור בה מדרישתה לויתור של גז יגל על 500 יחידות הדיור שלקחה ממנה (ת/50 שורות 544-552 ושורות 573-577):

"ת. אני הבנתי מרוח הדברים בישיבה שהלחץ בא ממחיר ה 4.90 ובתמורה לזה הם מוותרים על ה 500 ושירדו ממני. נמשיך לעבוד בשגרה שעבדנו לפני כן בלי כעס.

...

ש. אז סוכם שאתה לא תמשוך את ה 500
ת. כן, ולא אשלח את ה 500 הפיקטיביים שאין לי ביד אבל הם לא יודעים,

ש. וגם לא תמשיך עם המחיר של 4.90

ת. כן

ש. ואז תקבל שקט

ת. הם ירדו מהלחץ המאסיבי שעשו לי בקרית גת.

....

ש. ברור לך שתני ואיציק הבינו מהפגישות בלטרון שאתם עושים הפסקת אש.

ת. כן.

ש. שכוללת הפסקה של הצעת המחיר 4.90 וכולל ויתור של הדרישה שלהם על 500 יחידות דיוור וויתור על 500 יחידות פיקטיביות.
ת. כן".

106. בעדותו בבית המשפט טען שלמה אביטן כי השיב בחקירתו ברשות בחיוב רק לעניין 500 היחידות: "כמו שאת מנסה פה לשלב כמה שאלות בתשובה אחת, וזה מה שעשה גם החוקר שלכם, הוא קיבל תשובה של כן, שהתייחסה לחמש מאות יחידות. התייחסתי שלא אשלח את החמש מאות הפיקטיביות. האם סוכם שאתה לא תמשיך את החמש מאות יחידות? עניתי לו כן... ה-4.9 הייתה דרישה של פזגז, גם ככה לא יכולתי לעמוד ב-4.9, גם ככה לא התכוונתי להמשיך למכור ב-4.9. וזו הייתה התשובה שלי, גם שמה הייתה כן וגם עכשיו היא כן, לא התכוונתי להמשיך ב-4.9 את המבצע הזה, כי המבצע הזה השתמשתי בו כי היה לי חבל על הצוואר" (עמוד 363 שורות 25-4). עוד הוסיף: "לא אמרתי ולא התחייבתי בפני פזגז להפסיק עם 4.9 ולא אמרתי שאני זה, בתוך עצמי, לי, התשובות היו ברורות לפני שיצאתי למבצע הזה שאני לא יכול לעמוד בו" (עמוד 364 שורות 22-21). לדבריו: "הם לא ויתרו על שום חמש מאות. הם ניסו עד ליום האחרון, ביום החמש עשרה הם עוד ניסו להחתים את הלקוחות שלהם בבאר שבע וגם בירושלים ולא ויתרו על זה מלכתחילה. לא היה פה איזה ויתור, לא הייתה פה איזה הסכמה קחו לכם מתנה חמש מאות יחידות ותלכו הביתה" (עמוד 365 שורות 12-9).

107. לשון אחר, שלמה אביטן טען כי בלאו הכי תכנן להפסיק את מבצע 4.9, ומכאן שאמירתו בפגישה בלטרון כי הוא מפסיק את המבצע הייתה למעשה מעין דיווח על המציאות בשטח, ולא תוצאה של הסדר כלשהו. כך טען גם בחקירתו ברשות: "ש. האם הייתה הבנה בפגישות שאתה לא תוציא יותר פרסומים על מחירים של 4.90? ת. דובר שאני לא אוציא אבל אני ממילא לא התכוונתי להוציא מחירים כאלה כי זה מחיר הפסד" (ת/50 שורות 536-535). תשובה דומה השיב שלמה אביטן כאשר נשאל בבית המשפט האם הגיע להסכמה עם פזגז, שעל-פיה זו תצא מקרית גת בתמורה לכך שגז יגל תפסיק עם מחירי 4.9 בירושלים: "גם ככה ב-4.9 יצאתי לתקופה וזה מחיר שהיה ללא רווח. לא יכולתי לעמוד בו, זה מחיר שהשתמשנו בו, כשהחבל היה לנו על הצוואר של החמש עשרה יום. לא יכולתי לחלק גז בחינם בירושלים כמו שחילקו בקרית גת, ואני ממילא כשחילקתי אותו ב-24 שעות לא המשכתי במבצע הזה והמכתב הזה השארתי אותו אצלי במשרד ואנחנו משתמשים בו בשעת הצורך ובשעת צרה" (עמוד 337 שורות 21-3).

עם זאת, אישר שלמה אביטן, הן בחקירתו ברשות, הן בעדותו בבית המשפט, כי סבר שתני גבע ואיציק קיאלני הבינו מהפגישה בלטרון שגז יגל מפסיק עם מבצע 4.9:

“הבנתי אז, כן. אבל לא קיבלתי משהו על מגש או איזה הבטחה מסוימת” (עמוד 365 שורה 30).

108. כאשר נשאל שלמה אביטן בחקירתו ברשות האם הגיע להסכמה עם פזגז שלפיה לא תעמוד גז יגל בדרכה של פזגז בנסיונה לחזור ולהחתים את הלקוחות שלקחה ממנה גז יגל בבאר שבע, השיב: “בתקופה ההיא הגענו להסכמה שכל הביטולים ששלחתי לו, כלומר דיירים שעוברים מפזגז אלי, אם הוא יצליח להחתים בחזרה אז הם שלו והוא לא הצליח, לקחתי גם מבאר שבע וגם בירושלים כמות של כ 500 יחידות וגם הסכמנו שביטולים שהוא שלח לי במידה ואני אצליח להחתים את הלקוחות שלי בחזרה הם יישארו אצלי. בפועל החזרתי את כולם פרט לבניין אחד בביאליק 24 בבאר שבע” (ת/50 שורות 207-202). “... אמרתי מה ששלחתי לכם תצליחו להחזיר שלכם ואם לא תצליחו זה שלי... בפעמים הראשונות הם לא הסכימו כל כך הם רצו שאני אמשוך גם את ה 500 האלה... אחר כך הם התבשרו עם עצמם וחזרו... בסוף הם הסכימו שזו תהיה הפשרה והם הסכימו שהנזק שקרה להם במלחמה יהיה 440 יחידות” (ת/50 שורות 342-332). כאשר נשאל לגבי הפגישה השלישית שהתקיימה בין הקבוצות, השיב: “הגענו לסטטוס מסויים שאני לוקח את ה 500 יחידות בערך והם את ה 60” (ת/50 שורות 352-349).

109. בעדותו בבית המשפט אישר שלמה אביטן כי אמר את הדברים הללו בחקירתו (עמודים 327-328), אולם טען כי כוונתו הייתה לכך שהוסכם בין הצדדים כי יפעלו על-פי פסק הדין של בית המשפט המחוזי, כך שתהא לפזגז האפשרות לנסות ולהחזיר את לקוחותיה שעזבו בתוך 15 ימים. לדבריו, בכל מקרה לא היה לו כל סיכוי להחתים את הדיירים בהחתמה שלישית ולכן לא התנגד להתחייב לכך (עמוד 325 שורות 27-16):

“ש. השאלה היא האם במסגרת המגעים אתם הגעתם להסכמה עם פזגז שכל הלקוחות שאתם החתמתם לה, יש לה הזדמנות להחתים אותם בחזרה. אם היא תצליח מה טוב, ואם היא לא תצליח הם חוזרים אליכם.

ת. כמו שעניתי לך בעבר, לפי הפסק דין של המחוזי, חמש עשרה יום נועדו לחתום. היה להם אפשרות חמש עשרה יום לקבל, ביום השש עשרה לא, ולהעביר אותם אלינו. זה מה שנכתב על-ידי רפי. ש. תראה החלק השני של ההסכמה הזאת, כמו שראינו קודם, היה שאתה לא תחתים בחזרה את אותם דיירים. כלומר הם יחתימו, יש להם הזדמנות אחת, אבל אתה לא הולך ומחתים אותם שוב. כלומר אין פה פינג - פונג, יש פה אפשרות לפזגז להחתים

ת. זו לא הייתה ההסכמה. אני לא יכול להחתים דיירים בפעם השנייה אחרי שכתשו אותם חמש עשרה יום ברציפות, בוקר, ערב ולילה".

110. כיוצא בדברים הללו, העיד שלמה אביטן גם בהמשך (עמוד 327 שורה 30; עמוד 328 שורה 4 ועמוד 329 שורות 5-8):

"ש. אז בעצם אתם הגעתם להסכמה, אתם ופזגז, על סטטוס מסוים שהבנין בביאליק 24 עובר לפזגז והבניינים שאתם לקחתם לפזגז בבאר שבע בתקופת המלחמה בערך חמש מאות יחידות דיור נשארים אצלכם נכון?

ת. בואי נחלק את השאלה לשניים. לגבי הנושא של ביאליק 24 התשובה שם שלא הצלחנו להחתים את הדיירים והם העבירו אותם. לגבי החלק השני של השאלה, של החמש מאות יחידות שהחתמנו בבאר שבע ובירושלים, הם לא הצליחו להחתים אותם והם עברו אלינו.

...

ת. בהתחלה הם דרשו שאני אמשוך את החמש מאות חתימות. הם לא הצליחו לשכנע אותי שאני אמשוך את החתימות. הייתה להם ברירה אחת על-פי הפסק דין שיכולים להחזיר את החתימות האלה תוך חמש עשרה יום. לא הצליחו להחזיר את החתימות בחמש עשרה יום, הלקוחות האלה עברו אלי, זה המשא ומתן".

111. אהרון אביטן אמר בחקירתו ברשות כי מטרת הפגישה בלטרון הייתה להפסיק את קטטות הרחוב שהתנהלו בין הקבוצות בקרית גת. לדבריו, תני גבע הציע לו כי ב"שלב ראשון על מנת לעצור את מה שהוא קרה 'מחול השדים הזה' גז יגל תעצור את הפעילות מול פזגז ופזגז תעצור את הפעילות שלה מול גז יגל בקרית גת והוא יתן הוראה לאנשים שלו לצאת מקרית גת" (ת/46 שורות 165-170). את דבריו אלה אישר בעדותו בבית המשפט (עמוד 499 שורות 19-26). בהמשך עדותו נשאל אהרון אביטן לפשר המילה "פעילות" (עמוד 514 שורה 12 - עמוד 515 שורה 13):

"ש. אני מבין שאומרים מפסיקים פעילות זה מפסיקים להחתים לקוחות לגז יגל בקרית גת.

ת. אין מה להחתים. כבר החתימו אותם.

ש. וכבר החזרתם אותם בחזרה.

ת. הם הפסיקו לחתום. הם החתימו אותם פעם אחת ואנחנו החתמנו אותם. במילה "פעילות" אני מתכוון לפירוק המונים

והכל. אין מה להחתים עוד פעם... הפעילות זה לפרק את הציוד שלה. בשלב זה לא היו עניינים של חתימות שם.

ש. שלמה אמר בעדותו ואתה אומר שאתם בפגישה בלטרון דיברתם על איזה פסק דין לקחת, והחלטתם לקחת את פסק הדין במחוזי, וזה מאפשר 'פינג פונג' - לפזגז יש אפשרות לחזור ללקוחות.

ת. נכון.

ש. וזה חלק מהפסקת הפעילות

ת. לא. זה החלטה פנימית שלהם לא לחזור ללקוחות. אם הם היו רוצים לחזור ללקוחות אנחנו לא מנענו את זה. אנחנו בטוחים שהם לא היו מצליחים לחזור אליהם גם בפעם השלישית.

...

ש. אבל אמרת שתני העלה זו בפגישה, ואז הראיתי לך ששלמה אומר שהגיע לסיכום ומחזיר את הלקוחות אליהם - אתה היית בפגישה - האם זה נכון?

ת. הסיכום היחיד שהיה באותה פגישה מצידנו זה להפסיק את 4.9. הפגישה היחידה שלנו הייתה לעצור את הקרבות ולצאת מקרית גת. אמרו סיכומים, פגישות, פעילות - אני מייחס זאת לאותם דברים... עצירת פעילות, זה התייחס אך ורק לירושלים".

112. אהרון אביטן הוסיף ואמר עוד כאשר לפגישה, כי "כשהגענו לשם באו והתחילו לגלגל וללעוג ואיך זה לישון בצוברים, והם מגולחים ומטופחים ושלמה בא מהשטח ואז אחרי כל הלגלוגים הם התחילו לדבר באמת... בין לבין הייתה הצעה איך לעצור את המחול שדים האלה. הם אמרו אנו רוצים 500 יחידות דיור, וכל הלקוחות שיצרתם איתם קשר לא תיקחו אותם, ואז התחלנו וזה כאילו הפך להיות רציני והתעקשנו על שלנו ושאלנו כן ניקח את הלקוחות וזה מה שאני מתכוון שנהיה רציני העסק ולא לגלוגים ושטויות" (עמוד 498 שורה 6 ואילך). לדבריו, במהלך הפגישה העלתה פזגז דרישות רבות: "ביקשו הרבה דברים ואני זוכר שאיזיק דיבר על העניין של המכתבים ותני דיבר על דברים אחרים... על מחממי המים... היה דיאלוג של 500 יחידות דיור, כן תקחו את הלקוחות או לא, בית המשפט המחוזי או השלום, כן מפרקים או לא, היו שם הרבה דברים. זה לא בדיוק יאללה עושים הפסקת אש... היו לו עוד דרישות. שלא נפנה ללקוחות ולא פה ולא שם" (עמוד 499 שורות 18-7, 26); "היו הרבה דרישות מהצד שלנו ומהצד שלהם. בתוכנו כמו בכל הידברות בין שני אנשים יריבים יש הצעות שאנו יודעים שהם לא יתקבלו, הם אמרו אנחנו אמרנו... הם אמרו תוותרו על לקוחות ותחזירו לנו את הלקוחות. שלמה אמר אני רוצה 500 יחידות דיור... אלה דברים שנאמרו בהלצה, אין להם משמעות. אני יושב ושותק.

שלמה אמר דברים שהוא יודע שאף אחד לא יקשיב להם" (עמוד 501 שורות 17-18, 23; עמוד 502 שורות 5-7).

113. לפי טענתו של אהרון אביטן בעדותו בבית המשפט, גז יגל לא נענתה לדרישותיה של פזגז, לבד מבקשתה להפסקת מבצע 4.9. לדבריו, הוא הסכים לבקשת פזגז להפסיק את חלוקת הפליירים של המבצע, שכן בלאו הכי הפצת הפליירים הופסקה עוד קודם לכן, ופזגז לא ידעה אז את מצב הדברים לאשורו: "שתכננו את המבצע וקיבלתי את האישור של שלמה הוא אמר לי לחלק את המכתבים בלילה אחד ולכמה שפחות לקוחות רק כדי ליצור מומנטום להפעיל לחץ על פזגז... אני ושלמה היעד של המבצע היה להוריד את פזגז מהצוואר שלנו. מרגע שאנו משיגים את המטרה המבצע נגמר. הבקשה היחידה הייתה להפסיק את 4.9 ואנו בתוכנו ידענו שהמבצע גמור וזאת הבקשה היחידה שהסכמנו לה. הם ביקשו עוד הרבה דברים ולא הסכמנו לכלום" (עמוד 515 שורות 10-11; עמוד 500 שורות 15-18). אהרון אביטן חזר וציין את הפסקת מבצע 4.9 מצדה של גז יגל, ביוזמתה (עמוד 505 שורות 6-11):

"ש. אני מבין שבלטרון הגעת להפסקת אש שפזגז יוצאת מקרית גת עוזבת את הלקוחות שלכם ואתם בתמורה מפסיקים עם מבצע 4.9 בירושלים וחוזרים למחיר המחירון.
ת. מפסיקים כביכול, כי המבצע הופסק לפני כן ביוזמתנו.
ש. זה נכון.
ת. נכון."

לגרסתו, "אחרי אותה פגישה בלטרון פגישה יחידה שהשתתפתי בה בלטרון אותו יום פזגז קיפל את הציוד בקרית גת ויצא. היו פגישות אחרות ואחרי זה התחיל סיפור של מכירה" (עמוד 496 שורות 2-4). אהרון אביטן אישר בעדותו, כי לאחר הפגישה בלטרון הפסיקה גז יגל להציע את מחיר המבצע. לדבריו, שלמה אביטן היה שותף מלא להסכמה על החזרת המחיר למחיר המחירון (עמוד 505 שורות 20-21).

114. לדברי אהרון אביטן, הוא דחה את דרישתם של תני גבע ואיציק קיאלני כי יוותר על הלקוחות שלהם כבר הבטיח מחירי מבצע 4.9: "הם ביקשו שנוותר על הלקוחות. הלקוחות שבחתימות. לקוחות שעכשיו יש למישהו הצעת מחיר ב-4.90 הוא אמר לי שאגיד להם שאין לי צוברים ואני אמרתי גם אמרתי בחקירה שאני לא אעשה צחוק. אני הבטחתי ואני מקיים. הוא אמר שכאילו אעלם מהשטח, ואני לא עובד בשיטות כאלה... היה להם פלייר ביד ואני חייב לכבד אותו. מי שבא עם הפלייר צרפתי אותו" (עמוד 512 שורות 1-3, 22). דברים דומים אמר אהרון אביטן גם בחקירתו ברשות (ת/46 שורות 156-158). כמו כן העיד אהרון אביטן, כי העביר לאיציק קיאלני רשימת כתובות של בניינים בירושלים שביקשו להצטרף לגז יגל במחירי מבצע 4.9,

אשר חתימות דייריהם טרם נשלחו לפזגז, על מנת שינסה להשאירם אצל פזגז (הבניינים ברחוב אליהו מרידור 1, 7 ו-9, רחוב המחנכת ורחוב אליהו חכים). הסדר שכזה לגבי ירושלים איננו מיוחס לנאשמים בכתב האישום (להבדיל מבאר שבע), אולם המאשימה טוענת כי יש בכך כדי להעיד על ביצוע ההסכמה על הפסקת מבצע 4.9. אדון בכך בהמשך בהרחבה.

115. אהרון אביטן שלל את טענת המאשימה על כך שבפגישות בלטרון הוסכם שפזגז תנסה להחזיר לעצמה את הלקוחות בבאר שבע, ואילו גז יגל מצדה, לא תילחם על הלקוחות הללו ולא תציע להם הצעה נגדית משופרת. לדבריו, כל שסוכם ביחס לבאר שבע היה כי הקבוצות יפעלו בהתאם לפסק הדין של בית המשפט המחוזי, שעל-פיו תעמוד לפזגז תקופה של 15 יום לנסות ולשכנע את לקוחותיה להישאר אצלה:

”ש. ביחס לבאר שבע - תאשר שבמסגרת המגעים בלטרון דובר על כך שתאפשרו לפזגז להחזיר בחזרה את הביטולים ששלחתם לה? ת. כן, והסיכום באותו ענין שנצמדו לפסק דין של המחוזי, שזה מה שמאפשר” (עמוד 517 שורות 28-26).

כך אמר אהרון אביטן גם בחקירתו ברשות:

”ש. אבל השאלה שלי האם הבטחתם לא להגיש הצעה נגדית מעבר להצעה המקורית של ה-4.9 שכבר הצעתם ללקוחות פזגז. ת. אמרתי לך זה החוק אני נותן את הטפסים אתה הצלחת לקחת את הלקוחות בחזרה, תיקח, אם לא אז הם עוברים אלי. לא דובר בכלל על זה שלא נגיש הצעה נגדית” (ת/46 שורות 246-242).

116. ערן דורון, איש המכירות של גז יגל בירושלים, העיד כי אהרון אביטן סיפר לו שהתקיימו מספר מפגשים בין נציגי הקבוצות, וכי הם “מנסים להגיע להסכם לסיים את המלחמה הזאת. שההסכם מושתת על כך שפזגז יתנו ליגל איקס יחידות לשנה וגז יגל ייתחייבו לא לפנות ללקוחות של פזגז” (עמוד 15 שורות 24-23). בהמשך עדותו הוסיף ערן דורון ואמר: “נסענו איזה ערב במכונית והוא סיפר לי... היה בינינו ויכוחון קטן האם כדאי להמשיך במלחמה או לקבל את ההסכם שהוצע עם פזגז ובאותה שיחה עלה גם הנושא של המחיר שפזגז יתנו את היחידות שדובר עליהם ושגז יגל לא יציעו את המחירים... ככל שאני זוכר הם הגיעו להסכמה סופית של פזגז על מתן אפשרות לגז יגל להעביר 500 לקוחות לשנה לגז יגל, ושגז יגל לא תיתן מחירים ברמות האלה של 4.90 ולא תפנה למעבר ל-500 לקוחות” (עמוד 17

שורות 28-6). ערן דורון לא זכר אימתי עֲדָכֵן אותו אהרון אביטן על אודות אותה פגישה בלטרון, וענה באופן כללי לפי זכרוננו כי השיחה התקיימה בחורף 2003. עוד הוסיף כי אהרון אביטן הורה לו שלא להציע עוד את מחירי 4.9, וזאת כחלק מן ההסכמות עם פזגו (עמוד 18 שורה 24). ברם, בהמשך עדותו אמר כי במשך כל תקופת עבודתו אצל גז יגל ועד לעזיבתו בתחילת שנת 2004 הייתה "מלחמה" בין הקבוצות, ולדבריו, היא הסתיימה בסוף שנת 2003, אז "שלום הבית נכנס לתוקפו" (עמוד 37 שורה 14 ואילך). אהרון אביטן הכחיש כי אמר לערן דורון את הדברים הללו, והוסיף כי מטרת הפגישה הייתה "להוריד את פזגו מהצוואר שלנו, אתה קורא לזה מלחמה" (עמוד 496 שורות 18-22).

117. קבוצת פזגו טוענת כי מעולם לא התקיימו פגישות כמתואר בין נציגי הקבוצות. לדבריה, טענתה של המאשימה לקיומן של הפגישות ולכך שבמסגרתן גובשו תנאי ההסדר הכובל הנטען, נסמכת כל כולה על גרסאותיהם של שלמה ואהרון אביטן, אשר בדו דברי שקר במהלך חקירתם ברשות במטרה "להפיל" את פזגו, מתוך הנחה כי הם מסבכים רק את פזגו ולא את עצמם. לשיטתה של קבוצת פזגו, הפגישה היחידה שהתקיימה בנוכחות נציגי הקבוצות הייתה לכל המוקדם ביום 27.4.2003, ועסקה אך ורק בנושא רכישת גז יגל.

118. בעניין זה העיד תני גבע: "לי זכורה בלטרון פגישה אחת. לא זכורה לי שום פגישה בלטרון עם משפחת אביטן לפני משהו כמו סוף חודש אפריל אותה שנה. אני את אהרון ראיתי פעם ראשונה בלטרון בנסיבות אחרות לחלוטין... בתאריך הזה לא התקיימה שום פגישה ולא בלטרון כך שלא זכור לי שום דבר ואני שולל את זה" (עמוד 723 שורות 27-23). כאשר נתבקש להסביר מדוע כתב במחברתו הירוקה: "מפסיק פעילות בירושלים... מוציא מכתבים בירושלים על סיום מבצע ב 4.9 והתחלת חיוב על 7.9" (נ/98), השיב תני גבע כי "אני לא זוכר מושג כזה 4.9 וכי "יכול להיות שזה שגיאת סופר" (ת/40 שורות 615-613). בהמשך אף חיווה דעתו כי "זה לדעתי פעולה שלנו" (שורות 734-712). בעדותו בבית המשפט הכחיש תני גבע כי פזגו הגיעה להסכמה עם גז יגל כאשר להפסקת מבצע 4.9, וטען כי נ/98 נכתב בסמוך ליום 10.2.2003 שאז הגיעו הקבוצות לפשרה בנושא מחממי המים, לאחר ששלמה אביטן הודיע לו שכדי לשמור על רוח טובה הוא מפסיק את התחרות בירושלים ומוציא מכתבים על סיום מבצע 4.9 (עמוד 729 שורות 4-6).

119. איציק קיאלי הכחיש גם הוא כי נושא הפגישה בלטרון היה הגעה להסכמות על הפסקת התחרות: "לא הייתה פגישה כזאת. הייתה פגישה בלטרון כמו שאמרתי מקודם

בנושא הרכישה שאני השתתפתי בה עם שלמה ותני ועוד מי מהאחים... אחרי מרץ"
(עמוד 944 שורות 13-16).

120. כאמור, המאשימה טוענת כי הפגישות בלטרון התקיימו במקביל למאבקים שהתרחשו בקרית גת ובירושלים, במחצית השנייה של חודש ינואר ועד לאמצע חודש פברואר. את טענתה-זו מבססת המאשימה על הנתון האובייקטיבי של יציאתה של פזגז מקרית גת וסיומו של מבצע פלשת לקראת אמצע חודש ינואר 2003, ועל עדויותיהם של האחים אביטן: דבריו של שלמה אביטן בבית המשפט, שבהם אישר את אשר אמר בחקירתו ברשות, כי הפגישות התקיימו בתקופה שמאמצע ינואר 2003 ועד לאמצע פברואר 2003 (עמוד 375 שורה 19), ודברי עדותו של אהרון אביטן כי הפגישה בלטרון התקיימה לקראת סוף חודש ינואר 2003 (עמוד 523 שורה 22). כפי שפורט לעיל, ובהתאם לגירסתם של האחים אביטן, טוענת המאשימה כי הוסכם בפגישות שפזגז תצא מקרית גת ובתמורה תפסיק גז יגל את מבצע 4.9 בירושלים.

121. דא עקא, שעמדתה זו של המאשימה - כי המפגשים התקיימו בתקופה שמאמצע חודש ינואר ועד לאמצע חודש פברואר 2003 - טומנת בחובה מספר כשלים עובדתיים ולוגיים. ב"כ הנאשמים טענו לעניין זה בארוכה בסיכומיהם. אפרט את הדברים המשמעותיים בקשר לכך.

122. פזגז טענה כי אין זה הגיוני שהקבוצות ינהלו שיחות לגבי הפסקת מבצע פלשת החל מאמצע חודש ינואר, כאשר עוד ביום 12.1.2003, או בסמוך לכך, הסיגה את כל כוחותיה מן העיר. לטענתה, אין כל הגיון בדבר הזה, שכן מרגע שיצאה מקרית גת, לא נותר לה מה להציע לגז יגל, ואילו לגז יגל, לא נותרה כל מוטיבציה מסחרית להתפרק מהישיגיה בבאר שבע ובירושלים. לפיכך, לשיטתה, ניתן להניח שלא הושג בין הצדדים הסדר כלשהו במהלך החודשים ינואר ופברואר, כאשר התמורה היחידה שהייתה בידי פזגז להעניק נשמטה מידה עוד ביום 12.1.2003 או בסמוך לו.

123. המאשימה טוענת כי אין חשיבות אמיתית לשאלה באיזה תאריך בדיוק הסתיים מבצע פלשת, וכי הדבר אינו מעלה ולא מוריד לעניין עצם קיומן של פגישות ההסדר. החשיבות לשיטתה היא בעצם התקיימותם של האירועים, ואין זה משנה אם התקיימו בתחילת חודש ינואר, באמצעיתו או בסופו.

124. דעתי-שלי נוטה בעניין זה לעמדתם של ב"כ נאשמי קבוצת פזגז. אין ניתן להתעלם מן הקשיים שמעוררת עמדתה של המאשימה בדבר מועדי הפגישות. תאריכי הפגישות בלטרון אינם עניין טכני בלבד. נודעת להם חשיבות מכרעת לעצם שאלת קיומו של ההסדר. זאת בשים לב לכך שהלכה למעשה, התמורה היחידה שפזגז העניקה על-פי ההסדר הכובל הנטען היא הפסקת המאבק בקרית גת. מכאן, שטבעי ומתבקש כי ההסדר יגובש בטרם סיום המאבק בקרית גת. לאחר מכן, שוב לא היה לצדדים אינטרס להגיע להסדר: לגז יגל לא היה עניין לוותר על התחרות בבאר שבע ולהפסיק את מבצע 4.9 בירושלים, לאחר שהתחרות בקרית גת - שסיכנה אותה במידה רבה מאד - שככה; ואילו מבחינתה של פזגז, אין הגיון בכך שאת "קלף המיקוח" החזק שלה - היציאה מקרית גת - היא תעניק מראש 'חינם' כסף' בטרם הבטיחה כי תקבל דבר בתמורה. לפי תדמיתה של פזגז בעיני עצמה, לפי הליכותיה ואופן ניהול עסקיה כפי שבאו לידי ביטוי במהלך המשפט, לאור נחישותה - שלא לומר דורסנותה - דומני כי לא נכון יהיה להניח שגילתה נדיבות וראתה לקיים את חלקה בהסדר עוד לפני שבא לעולם. לדעתי, יש במועדי הפגישות משום אינדיקציה להלכי-הרוח של קבוצות פזגז וגז יגל, ללמד על הדחיפות שבהגעה להסדר - אם אכן הייתה כזו - ולגבי עצם קיומו. כאמור, המועדים אינם עניין טכני גרידא. למעשה, דומני, המאשימה עצמה מסכימה לכך, כאמור בסעיף 374 לסיכומיה: "אין כל סבירות כי הפגישות התקיימו מספר חודשים לאחר שהמאבק בקרית גת הסתיים, שהרי אז כבר לא הייתה 'דחיפות' להגיע להסדר". נמצא, כי גם לשיטתה של המאשימה, אמורות היו פגישות ההסדר להתקיים לפני יציאתה של פזגז מקרית גת; קרי, לפני יום 12.1.2003. הדבר הזה אינו מתיישב עם טענתה העובדתית של המאשימה - המסתמכת על גרסתם של האחים אביטן - כי הפגישות התקיימו החל מאמצע חודש ינואר ועד לאמצע חודש פברואר.

125. מקובלת עליי גישת ב"כ קבוצת פזגז, כי גם אם התקיימו בלטרון מספר פגישות ולא אחת בלבד, מכיוון שבפגישות הראשונות טרם הגיעו הצדדים להסכמות והם נדרשו לשוב ולהיפגש, הרי שבלאו הכי הפגישה שבה סוכם כי פזגז תצא מקרית גת בתמורה להפסקת מבצע 4.9 בירושלים הייתה צריכה להתקיים לפני נסיגתה של פזגז מקרית גת. כאמור, המאשימה לא הוכיחה כי אכן התקיימה פגישה שכזו לפני היציאה מקרית גת, ולמעשה על-פי עדויותיהם של האחים אביטן לעניין מועדי הפגישות, הרי שאֵלו החלו לכל המוקדם במחצית השנייה של חודש ינואר (עדויות של שלמה אביטן), וייתכן שרק בשלהי אותו חודש (עדויות של אהרון אביטן).

126. בהסתמך על עדויותיהם של האחים אביטן, שלפיהן חתמה גז יגל על הסכמיה עם הדיירים ברחוב מרידור בירושלים אחרי הפגישה בלטרון, טענה המאשימה עוד, כי בשים לב לכך שההסכמים הללו נחתמו ביום 6.2.2003, הרי שניתן להניח שפגישות ההסדר בלטרון החלו עוד לפני מועד זה. ואולם, גם אם נקבל את גרסתם זו של האחים אביטן - שאיננה מוכרחת ואשר נסמכה על זכרון מסופק משהו - הרי שעדיין, אין בכך כדי להוכיח כי הפגישות התקיימו לפני אמצע חודש ינואר.

127. אכן, עדויותיהם של האחים אביטן בדבר מועדי הפגישות, עדויות אשר עליהן מבססת המאשימה כאמור את גרסתה העובדתית, לוקות בסתירות ובקשיים, אשר מטילים ספק באשר למשקל שיש ליתן לעדויות הללו.

כאמור, אין עוררין על כך שהשמירה על הצוברים החלה ביום 6.1.2003. שלמה אביטן אישר זאת בעדותו (עמוד 277 שורה 11), והמאשימה ציינה זאת בסעיף 215 לסיכומיה. כיוצא בזה, גם אין עוררין עוד על כך שפזגו עזבה את קרית גת ביום 12.1.2003. האחים אביטן הזכירו במספר הזדמנויות את העובדה שהגיעו לפגישה בלטרון בשיאו של המאבק בקרית גת, ישירות מהשטח, כשהם לא מגולחים ולאחר ימים ללא שינה בבתיהם. הם שבו והדגישו את העובדה שאנשי פזגו לעגו להם על כך. מכך עולה, כי הפגישה האמורה בלטרון חייבת הייתה להתקיים בין יום 6.1.2003, שבו החלה השמירה על הצוברים, לבין יום 12.1.2003, מועד יציאתה של פזגו מקרית גת. ואולם, מסקנה מוכרחת זו, אינה מתיישבת עם עדותו של אהרון אביטן שלפיה התקיימה הפגישה בסוף חודש ינואר, שכן במועד זה כבר הוציאה פזגו את אנשיה מקרית גת. לשון אחר, כיצד זה טען אהרון אביטן כי הפגישה בלטרון שבה נכח התקיימה במקביל לשמירה על הצוברים - ובסוף חודש ינואר - כאשר יציאתה של פזגו את קרית גת התבצעה כשבועיים-ימים קודם לכן?

128. יתר על כן, בעדותו טען אהרון אביטן כי מבצע 4.9 החל כתגובה למאבק על הצוברים: "באחד הימים אמרתי לשלמה שאנו צריכים לעשות מעשה ולשגע אותם, לא יכול להיות מצב שהם נגדנו ואנו יושבים על הצוברים ומגינים בוא נצא למתקפה ואז נולד הרעיון הזה של מבצע 4.90... אמרתי לו אנו חייבים לשגע אותם, אתה רוצה להמשיך לישון על הצוברים או לפרק את העסק... בסוף הצלחתי לשכנע אותו שכדאי לנו לצאת במחיר הפסד במבצע הזה" (עמוד 468 שורות 27-18). גרסתו-זו של אהרון אביטן, והעובדה שה"שינה על הצוברים" החלה רק ביום 6.1.2003, אינה מתיישבת עם גרסתה של המאשימה כי מבצע 4.9 החל בסוף חודש דצמבר 2002, עוד קודם למאבק הפיזי בקרית גת. אהרון אביטן עצמו העיד בבית המשפט כי הפליירים של

המבצע בירושלים הופצו במקביל למבצע פלשת בקרית גת, בסוף חודש דצמבר 2002, ובכך הלכה למעשה סתר את הדברים שאמר קודם לכן (עמוד 488 שורות 14-15).

129. גם שלמה אביטן סתר את דברי עצמו ושינה את גרסאותיו. כך, בחקירתו ברשות אמר כי "הפשרה בנושא המחממים הייתה בשביל להוציא את העגלה מהבוץ ואחריה ובזכותה יכולנו להגיע ליתר ההסכמות כמו שאמרתי בנושא הדירות וההחתמות והמחיר 4.90" (ת/51 שורות 198-190). ואולם, מאחר שהפשרה הושגה ביום 13.2.2003 (ת/95), הרי שבדבריו אלה סתר שלמה אביטן את גרסתו בבית המשפט, לפיה הפגישות התקיימו במהלך חודש ינואר וכי הסכים במסגרתן להפסיק את מבצע 4.9.

130. יש לציין עוד, כי גרסתם של האחים אביטן שלפיה השמירה על הצוברים נעשתה במשך שלושה שבועות, אינה מתיישבת עם מסקנתי דלעיל כי השמירה על הצוברים נמשכה כשבוע-ימים בלבד. יש בכך כדי לכרסם במהימנות גרסאותיהם, ולתמוך בטענתה של פזגו כי נאשמי גז יגל הקצינו את דבריהם וניסו לסבך את פזגו מתוך ההנחה המוטעית שהם אינם עומדים בפני סכנה של העמדה לדין; אלא רק פזגו.

131. בעייתיות נוספת נוגעת לסוגיית מכירתו של הבנק הבינלאומי. האחים אביטן טענו כי בעת הפגישה בלטרון, התרברבו בפניהם אנשי פזגו כי עומד לרשותם סכום כסף גדול מהבנק הבינלאומי, מאחר שהבנק נרכש על-ידי צדיק בינו. ואולם, כמסתבר, הבנק הבינלאומי נרכש על-ידי צדיק בינו במועד מאוחר בהרבה מן המועדים הנטענים לפגישות ההסדר, ביום 27.4.2003 (נ/112). גם דבר קיומו של המשא ומתן לרכישת הבנק לא פורסם כלל בחודשים שלפני הרכישה. כלומר, הנאשמים לא ידעו על רכישת הבנק לפני יום 27.4.2003 (נ/13). המשמעות היא כי גרסתם של האחים אביטן לוקה בסתירה מהותית, שכן לא יתכן כי מחד גיסא הם טוענים שפגישות ההסדר התקיימו בחודשים ינואר-פברואר 2003, ומאידך גיסא הם טוענים כי בפגישה הוזכר נושא רכישת הבנק הבינלאומי, שנעשתה כאמור רק בחודש אפריל.

132. כאשר נתבקשו האחים אביטן להסביר את הקושי בגרסתם, כי נושא הבנק הבינלאומי עלה בפגישות שהתקיימו בין חודש ינואר לחודש פברואר 2003, בעוד שבאותו מועד טרם ידעו על רכישתו, השיבו כי כנראה מדובר בבלבול ותו לו, וכי יתכן שנושא הבנק הבינלאומי עלה בפגישות הרכישה שהתקיימו בין הצדדים לאחר יום 27.4.2003, ובשגגה הם שייכו את הדברים שנאמרו להם אז, לפגישות ההסדר שמקודם. כך למשל

העיד אהרון אביטן: "אולי ערבבתי בין הדברים והוספתי דברים" (עמוד 673 שורות 5-8).

133. ברם, הסבירות כי גם שלמה וגם אהרון אביטן יתבלבלו בלכול דומה, כל אחד בחקירתו הנפרדת, אינה גבוהה, מה גם שמדובר באמירה שולית יחסית. סביר יותר, כי יש בכך כדי להוות אינדיקציה נוספת להקצנה מכוונת של גרסאותיהם של האחים אביטן, וכי אמינות דבריהם מוטלת בספק.

134. אשר על כן, על יסוד הנימוקים שפורטו לעיל, באתי לכלל דעה כי טענתה של המאשימה על כך שבפגישות בלטרון - שהתקיימו לדבריה מאמצע חודש ינואר ועד לאמצע חודש פברואר - הוסכם שפזגז תצא מקרית גת ובתמורה תפסיק גז יגל את מבצע 4.9 בירושלים, מעוררת קשיים. אינני מקבל את עמדת המאשימה כי לטענות שנטענו בקשר למועדי הפגישות אין נפקות לגבי עצם קיומו של ההסדר הכובל הנטען, שכן, לדעתי, התאריכים חשובים מאד, על מנת ללמדנו על מוטיבציה להגיע להסדר שהיא פועל יוצא מן האירועים והיא תלויה במועדי התרחשותם.

135. המאשימה טוענת כי כל עוד לא הייתה ודאות בדבר סיום המאבק בין הקבוצות, הרי שזה יכול היה להתחדש בכל רגע נתון, גם לאחר עזיבת פזגז את קרית גת, ולפיכך נותר עדיין אינטרס משותף להגיע להסדר. אכן, כך, דומני, אולם מטבע הדברים, המוטיבציה של כל אחת מן הקבוצות להתפשר, לוותר על גיוס לקוחות נוספים לשורותיה ולעשות פעולות אחרות לרווחת זולתה, הייתה נמוכה במידה משמעותית בשלב זה, שבו היא כבר אינה עומדת בפני סכנה קיומית (גז יגל בקרית גת), או בפני סכנה לנטישתם של מספר נכבד מלקוחותיה (פזגז בירושלים).

136. לטעמי, חוסר ההגיון העסקי שנובע מאימוץ גישתה של המאשימה ביחס למועדי הפגישות, שעל-פיה יוצא כי פזגז נסוגה מקרית גת עוד בטרם הגיעה להסדר, התנהלות שאינה עומדת בקנה מידה סביר של ניהול משא ומתן, יחד עם הסתירות החוזרות ונשנות בגרסאותיהם של האחים אביטן, שהם למעשה עדיה המרכזיים של המאשימה לביסוס גרסתה העובדתית למועדי הפגישות, מטילים ספק בעמדת המאשימה כי במסגרת חילופי הדברים שהתנהלו בין נציגי הקבוצות במהלך הפגישות הללו, הם הגיעו להסכמות המגבשות את ההסדר הכובל. על פני הדברים, בשלב זה לא היה לאף אחת מן הקבוצות אינטרס ממשי דוחק להגיע להסדר הנטען. יתר על כן, נראה כי מועדי הפגישות לפי גרסתה של המאשימה כלל אינם שוללים, ובמובן מסוים אף תומכים

בגרסתם החלופית של הנאשמים להשתלשלות האירועים. כך, אפשרי כי פזגו, אשר נכשלה במבצע פלשת ולא הצליחה להעביר לשורותיה את לקוחותיה של גז יגל, עזבה את קרית גת מרצונה החופשי, מבלי שהובטח לה דבר בתמורה. לאחר יציאתה של פזגו מקרית גת, למעשה הגשים מבצע 4.9 את יעודו, שכן כל מטרתו הייתה להרתיע את פזגו, לזרוע בהלה אצלה ולגרום לה להוריד את הלחץ שהפעילה על גז יגל. משהושגה המטרה, לא הייתה לגז יגל סיבה להמשיך עוד את מבצע 4.9 (מה גם שהמבצע לא היה רווחי עבורה). יתרה מכך, הפליירים על אודות המבצע הופצו במשך פרק זמן קצר ביותר של כ-24 שעות בלבד, ומטעם זה, בעת הפגישה בלטרון, לא הייתה לגז יגל כל התנגדות להענות לדרישת פזגו ולהפסיק את חלוקת הפליירים, שכן בפועל הופסקה חלוקתם בלאו הכי כבר לפני כן, וכפי שאמר אהרון אביטן: "הם לא היו צריכים לדרוש את זה, כבר הפסקנו את זה מזמן" (עמוד 499 שורות 13-14).

137. מכאן, ולנוכח מועדי הפגישות אשר להם טוענת המאשימה, הרי שאין לשלול את גרסתם של האחים אביטן כי במסגרת הפגישה בלטרון הם אך ורק הצהירו על כך שיפסיקו את חלוקת הפליירים של מבצע 4.9 ותו לו, ולא התחייבו להפסיק את המבצע בתמורה לנסיגת פזגו מקרית גת.

138. עוד יש ליתן את הדעת על כך שבעדויותיהם של האחים אביטן, אשר עליהן מבקשת המאשימה כאמור לבסס את טענותיה, הם חזרו ואמרו שהמשא ומתן בלטרון סבב סביב עסקת חבילה של הפסקת מבצע 4.9 בתמורה לקבלת 500 יחידות דיור, ולא בתמורה ליציאה מקרית גת כנטען בכתב האישום. ראשית, אני מוצא בכך חיזוק לטענה כי השיחות בלטרון התקיימו לאחר יציאתה של פזגו מקרית גת; שנית, עצם העובדה שנושא העברת 500 יחידות הדיור לא נטען כלל בכתב האישום כחלק מן ההסכמות שאליהן הגיעו קבוצת פזגו וקבוצת גז יגל, מחזקת לטעמי את האפשרות שבסופו של דבר לא הושגה הסכמה בין הקבוצות, וכפועל יוצא מכך, הן הנסיגה מקרית גת, הן הפסקתו של מבצע 4.9, נבעו מפעולות חד-צדדיות של כל אחת מן הקבוצות. בהתאם לכך מתקבל על הדעת כי כל שהוסכם ביחס לבאר שבע הוא כי פזגו וגז יגל יפעלו על-פי פסק הדין שניתן בבית המשפט המחוזי.

הפגישה במסמיה

139. המאשימה טוענת כי לאחר הפגישות שהתקיימו בשדה יואב ובלטרון, התקיימה פגישה נוספת בין תני גבע לשלמה אביטן בצומת מסמיה, במסעדת "ורדה". לשיטתה, גם פגישה זו עסקה בנושא ההסדר הכובל.

שלמה אביטן ותני גבע לא הכחישו את עצם קיומה של הפגישה. לטענתו של שלמה אביטן דנו השניים בנושא מחממי המים ברחוב ניב דוד ומגדלי הרמב"ם בבאר שבע. לפי דברי עדותו, הסכם הפשרה בעניין מחממי המים מיום 13.2.2003 שאליו הגיעו הצדדים הוא תוצאתה של אותה פגישה במסמיה. שלמה אביטן ציין עוד כי למיטב זכרונו נדונו בפגישה אותם הנושאים שנדונו בפגישות בלטרון, וכי זו התקיימה במועד סמוך למועד חתימת הסכם הפשרה בעניין המחממים (עמוד 371 שורה 15 ואילך). תני גבע טען כי הפגישה התקיימה ביום 30.3.2003, וכי עסקה בנושא הציוד והחוב של גז יגל לפזגז. לדבריו, תוכנה תועד ביומנו (נ/102; עמוד 733 שורות 7-22).

140. המאשימה טוענת כי לא יתכן שהפגישה במסמיה התקיימה ביום 30.3.2003, שכן מסיכום הפגישה מיום 30.3.2003 (ת/190) עולה כי התקיימה במשרדי פזגז. על כך למדה המאשימה מן העובדה שהתוכן של ת/190 חופף לתוכן של נ/102, וכי אין זה סביר שהתקיימו שתי פגישות בין תני גבע לבין שלמה אביטן באותו יום. מכאן שהפגישה במסמיה לא התקיימה ביום 30.3.2003 כטענת תני גבע. לשיטתה של המאשימה, נסיונו של תני גבע לטעון כאילו הפגישה ביום 30.3.2003 התקיימה בפונדק "ורדה", נועדה לאפשר לו להחליף מדבריו בחקירתו ברשות, כי קיים פגישה עם שלמה אביטן באותה מסעדה, בנושאי ההסדר הכובל: "הוא ביקש אנחנו נפסיק את המלחמה ונרגיע את המצב בפגישה הראשונה בתחנת הדלק ליד שדה יואב. בפגישה השנייה שהייתה באותה תחנת דלק ביום ראשון אחרי זה... ובפגישה השלישית בפונדק ורדה הוא גם ביקש את זה" (ת/40 שורות 789-797).

141. אכן, בת/190 נכתב כי המסמך הוא סיכום של הפגישה שהתקיימה ביום 30.3.2003 במשרדי פזגז, ומעיון בתוכנו עולה כי הנושאים שעלו בפגישה הם אותם נושאים שפירט תני גבע בנ/102, ונוגעים להתחשבנות בין הקבוצות בגין מעבר הצרכנים. לפיכך אני מקבל את עמדת המאשימה כי אותה פגישה במסמיה לא התקיימה ביום 30.3.2003 אלא הרבה לפני כן, עוד קודם ליום 13.2.2003, שאז נחתם הסכם הפשרה בנושא מחממי המים. יחד עם זאת, אין בכך כדי להסביר את הקושי שעולה, ושפורט בהרחבה לעיל, מעצם קיומו של המשא ומתן הנטען להסדר, לאחר שפזגז כבר נסוגה מקרית גת.

מסמכי המשא ומתן

142. כאמור, המאשימה טוענת כי המשא ומתן שהתנהל בין הקבוצות הבשיל לכדי הסדר, שעל-פיו יימנעו מלהתחרות זו בזו בדרך של פניה אל צרכני הגז של הקבוצה האחרת, ובהצעת מחירי גז בשיעורים נמוכים מאלה ששילמו צרכני הגז קודם לכן. ההסדר הכובל הנטען כלל כזכור שלוש הסכמות: האחת, קבוצת גז יגל תפסיק להציע לצרכני הגז של קבוצת פזגז את המחירים שהוצעו על-ידה בירושלים במהלך חודש דצמבר 2002 או בסמוך לכך (מבצע 4.9), ותחזור להציע את מחיריה הרגילים; השנייה, קבוצת פזגז תימנע מלנסות להעביר אליה צרכני גז של קבוצת גז יגל בקרית גת, וקבוצת גז יגל תימנע מלנסות להעביר אליה צרכני גז של קבוצת פזגז בקרית גת; השלישית, קבוצת גז יגל תימנע מלנסות להעביר אליה צרכני גז נוספים של קבוצת פזגז בבאר שבע, ולא תעמוד בדרכה של קבוצת פזגז לנסות ולהחזיר לעצמה צרכני גז מסויימים שנלקחו ממנה על-ידי קבוצת גז יגל בבאר שבע.

143. המאשימה טוענת כי ההבנות הללו קיבלו ביטוי בכתב, באופן זה שכל צד סיכם לעצמו חלק מן הנקודות המוסכמות במסמכים ששמר אצלו. לשיטתה, יחד עם יתר הראיות בתיק זה, יוצרים המסמכים הללו את ההסדר הכובל: במסמך ת/174 הניח יוסי קרוגמן את התשתית העובדתית להצעת ההסדר שלו. את ההצעה הזו העביר לתני גבע, שהעלה אותה על הכתב במסמכים ת/91 ות/92. מטעם גז יגל, כתב רפי בוגנים את מסמך ת/93, וזאת לצורך פגישות ההסדר שהתקיימו בלטרון. לטענת המאשימה, הנושאים שהועלו בת/91 ובת/93 נדונו במסגרת הפגישות בלטרון.

144. מסמך ת/174 נכתב על-ידי יוסי קרוגמן, והוא מחזיק שלושה עמודים. הראשון נושא תאריך 19.1.2003; השני נושא תאריך 16.1.2003, ואילו בעמוד השלישי לא צויין תאריך. בעמוד הראשון נכתב:

116	”נאות ספיר
125	קנדל 10
53	ניב דוד 7
75	ניב דוד 9
59	ניב דוד 11

428

60	ביאליק 24
34	בר-לב 10
36	עין גדי 9
24	רחבת צפת

158

מסחרי נאות ספיר - ילך!!!

$$\begin{array}{r} 446 \\ - 60 \\ \hline 386 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 428 \\ - 60 \\ \hline 368 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 308 \\ + 28 \\ \hline 336 \end{array}$$

בקריית גת לא לקחו לו והוא לא לקח (החתמות נגד)
בירושלים כנ"ל

בעמוד השני נכתב:

1. נאות ספיר - 116 יח"ד
2. עין גדי 9 - [לא קריא] 36
3. בר לב 10 - אין סיבה 34

נחזיר [יחזיר] - רחבת צפת

125	הנרי קנדל 10
	ניב דוד 9
77	ניב דוד 11
	ניב דוד 7

500	
ללא תשלום	- 28 רחבת צפת
	- 60 ביאליק
	בר-לב

412	נשאות אצלו
- 34	+ מסחרי נאות ספיר
378	

ביאליק 24 עובר אלינו - 60

318

בעמוד השלישי נכתב:

500	סה"כ
- 34	בר לב 10
- 28	רחבת צפת
- 60	ביאליק

378

-36

342

+ נאות ספיר נשאר המסחרי

תשלום מחממי מים 59,100

+ חובות משפטיים 20,000

308

-125

183

145. ת/91 נכתב על-ידי תני גבע. בחלקו העליון של המסמך כתב:

"סה"כ נלקחו מיוסי בפועל 340 יח"ד

סה"כ הוחתמו ועומדים לפני העברה 186 יח"ד

סה"כ 552 יח"ד

אביטן מוכן להעביר מיידית

{	116 יח"ד	נאות ספיר
	34	בר לב
	36	עין גדי

כל השאר לדעתו ולדעת יוסי לא יהיו מוכנים לעבור.

בחלקו התחתון של המסמך נכתב:

"הצעת יוסי להסדר ביניים

יוסי

ביאליק 24 60 יחד' (מגז יגל)

* אביטן -

נאות ספיר 116 יחד' (ללא מסחרי)

קנדל 10	125 יחד'	ברלב 10	34 טרם עבר
ניב דוד 7	101 יחד' {	עין גדי 9	36 טרם עבר
ניב דוד 9		רחבת צפת 28	החזרה
ניב דוד 11		נאות ספיר	חלק מסחרי
428			

סה"כ 158 יחד'

סה"כ 368 יחד'

לאחר הורדת 60 ביאליק 24

* תשלום על מחממי מים 59,000 ש"ח במזומן.

הוצ' משפטיות 20,000 ש"ח

* לדרוש בעתיד בנינים שכרגע נמצאים בהתקנה של יגל.

ב"ש אבדה 428

קבלה 60

368"

146. מסמך ת/92 נכתב גם הוא על-ידי תני גבע, והוא דומה מאד לת/91:

"סיכום על מחממי מים

59,000 ש"ח

20,000 ש"ח הוצ' משפטיות

יוטי

<u>אביטן</u>		<u>יוטי</u>
(116)	נאות ספיר (ללא מסחרי)	בר לב 10 (34)
	~~עין גדי 9~~	רחבת צפת (28)
(125)	קנדל 10	ביאליק 24 (60)
(60)	ניב דוד 7	עין גדי 9 (36)
(60)	ניב דוד 9	בנינים חדשים ש[לא קריא]
(77)	ניב דוד 11	נאות ספיר מסחרי
342		158"

147. יוסי קרוגמן טוען כי ת/174 מהווה הערכת מצב עובדתית שכתב לעצמו בנוגע לתחרות

המסחרית בין הקבוצות, והיא מפרטת את מספר הלקוחות שהפסידה חברת שכביץ

במאבק מול גז יגל, את מצב הבניינים ואת התרחיש הצפוי לגביהם. הוא מסר לתני גבע את הערכתו, ובעקבותיה כתב גבע את ת/91 ואת ת/92. לדבריו, הערכותיו התבררו כנכונות ברובן, אולם אין בכך כדי להעיד על שותפותו בעריכת הסדר כובל או על ידיעתו כי מתגבש הסדר שכזה:

”ת. זה כנראה תאור הנזק שלנו במאבק המסחרי שביננו לבין גז יגל שמשער מהי התמונה שאמורה להיות בימים הקרובים בדיעבד לצערי נלקחו לנו הרבה יותר יחידות דיור מהמספרים הרשומים פה ולשמחתי גם בדרך הצלחתי לקחת להם את הבנין שברחוב ביאליק.

ש. אז נשאלות אצלו זה אצל גז יגל?

ת. כן, זו הערכה שלי כמה לקוחות נפסיד, הערכה שלא התממשה”
(ת/133 שורות 309-304).

לגבי הכיתוב “בקריית גת לא לקחו לו והוא לא לקח (החתמות נגד) בירושלים כנ”ל”, אמר קרוגמן כי המשפט הוא תיאור עובדתי גרידא של תוצאות המלחמה מנקודת מבטה של גז יגל נכון למועד כתיבת המסמך (ת/133 שורות 396-394).

148. תני גבע העיד כי כתב את ת/92 בפגישה שקיים עם יוסי קרוגמן: “פה אני מעלה על הכתב בזמן אמיתי את ההצעה של יוסי להסדר ביניים. אני קושר את ההצעה הזאת לנושא מחממי המים” (עמוד 808 שורות 4-5); “המסמך הזה רשמתי בפגישה שהתקיימה עם יוסי, עשינו הערכת מצב בבית קמה ובו יוסי למעשה אומר לי אני על מחממי המים לא מוכן לוותר לא על הסכום הראשוני ואני רוצה לקבל 20 אלף ₪ הוצאות משפטיות. ובנוסף יוסי פה אומר לי במצב הזה שקורה פה מה להערכתו ישאר אצל אביטן ומה להערכתו אנו יכולים להשאיר אצלנו” (עמוד 727 שורות 1-4). לאחר מכן, חזר תני גבע למשרדו, והעלה את הדברים על הכתב כשנית במסמך ת/91. לדבריו, חלקו העליון של המסמך הוא תיאור מצב שלו ושל קרוגמן: “לגבי מספר היחידות דיור שעברו, שעוברות, שעומדים לפני העברה של מה שיעבור מיד ולא יצליח לעבור”; ובחלקו התחתון נכתבו רעיונות שהוצעו על-ידי יוסי קרוגמן להסדר עם גז יגל: “זאת הצעה שיוסי מעלה על הרקע הזה של הלחץ לסגור את הנושא של מחממי המים. יוסי אומר הוא לחוק, אם שלמה אביטן לחוק הנושא של מחממי המים, אז שיעביר לנו בניינים, בניינים כאלה שנחתמו וטרם הועברו, שיעביר לי את הבניינים האלה ובנוסף לזה הוא רוצה גם בניינים בעתיד שכרגע נמצאים רק בהתקנה של גז יגל, והוא רוצה לקבל פיצוי על כל מה שלקחו לו”. תני גבע העיד עוד, כי חלקו העליון של המסמך וחלקו התחתון נכתבו במועדים שונים (עמוד 727). לטענתו, גנז את הצעתו של קרוגמן להסדר על הסף, ולא העלה אותה

בפגישה בלטרון: "בשיחה עם יוסי לא פסלתי את זה על הסף. רשמתי את מה שיוסי ביקש... אני מגיע למשרד ומעלה את הדברים על הכתב. ואז אני מתקשר ליוסי ואומר לו את פשרת מחממי המים אני מקדם, את הנושא הזה אני לא מעלה בכלל" (עמוד 809 שורות 20-21; עמוד 808 שורות 14-15).

149. עולה לכאורה מן האמור לעיל, כי מחמת התחרות בבאר שבע, כתב יוסי קרוגמן במסמך ת/174 מספר רעיונות לסיום התחרות עם גז יגל. במסגרת פגישה שקיים עם תני גבע, פרס בפניו את הרעיונות שכתב במסמך. לאחר מכן העלה תני גבע את הצעותיו של קרוגמן על הכתב במסמכים ת/91 ות/92.

150. עיון בשלושת המסמכים הללו מלמד כי הם זהים כמעט לחלוטין. בשלושתם מופיעים שני טורים. באחד, תחת הכותרת "אביטן" נרשמו הבניינים הבאים: נאות ספיר (לא מסחרי), קנדל 10, ניב דוד 7, 9 ו-11, ואילו בטור השני, תחת הכותרת "יוסי", נרשמו הבניינים הבאים: רחוב ביאליק 24, בר לב 10, עין גדי 9 ורחבת צפת. המשותף לכל הבניינים הללו הוא שמדובר בבניינים בבאר שבע, שדייריהם עברו משכביץ לצורך גז מאת גז יגל בתקופה שמחודש אוקטובר 2002 ועד לחודש ינואר 2003 (למעט הבניין ברחוב ביאליק שעבר מגז יגל לשכביץ). כפי שניתן לראות, אף-על-פי-כן, נרשמו חלק מן הבניינים תחת שמו של יוסי קרוגמן; דהיינו, כשייכים לחברת שכביץ.

151. המאשימה טוענת כי מדובר בהצעה של יוסי קרוגמן לחלוקת יחידות דיור בבאר שבע בין חברת שכביץ לבין חברת גז יגל, כחלק מן ההסדר להפסקת התחרות, הצעה שאותה העביר לתני גבע על מנת שהלה ינהל עבורו את המשא ומתן מול גז יגל בפגישות בלטרון. המאשימה הגיעה למסקנה זו לאור האמור בחלקו העליון של ת/91, שם כתב תני גבע "אביטן מוכן להעביר מיידית נאות ספיר, בר לב, עין גדי". מכך עולה לשיטתה של המאשימה, כי שלמה אביטן היה מוכן להחזיר לשכביץ את 186 יחידות הדיור בבניינים הללו "שהוחתמו ועומדים לפני העברה" (שם); כלומר, יחידות דיור ששלמה אביטן החתים את בעליהן, אבל טרם העביר לידיהן את יחידות הדיור בפועל. עוד כתב תני גבע כי "כל השאר לדעתו ולדעת יוסי לא יהיו מוכנים לעבור". דהיינו, כל שאר הבניינים שלקחה גז יגל מאת שכביץ בבאר שבע, יישארו בידי גז יגל. לטענת המאשימה, חלוקת הבניינים בחלקו התחתון של המסמך הריהי ביטוי של הנתונים האלה.

152. פזגו ושכביץ טוענות מנגד כי אין בחלוקה האמורה כדי להעיד על קיומו של הסדר, והן חוזרות על טענתן כי מדובר בהערכות מקצועיות גרידא על העתיד להתרחש, הערכות שלא עלו כלל במסגרת הפגישות בין נציגי הקבוצות. פזגו ושכביץ מספקות הסבר חלופי לגבי כל בניין, להסביר מדוע נכתב תחת שמו של יוסי קרוגמן:

153. הבניין ברחבת צפת 30. ביום 23.12.2002 נשלחו אל שכביץ חתימות דיירי הבניין על מעברם לגז יגל (ת/84), והוא עבר בפועל לגז יגל שבועיים לאחר מכן, ביום 6.1.2003 (נ/23). אף-על-פי-כן, בכל שלושת מסמכי פזגו - ת/174, ת/91 ות/92, שכאמור הראשון מביניהם נכתב ביום 16.1.2003, רשמו אנשי פזגו את הבניין תחת שמו של קרוגמן. במסמך ת/91, נכתבה לצדו המילה "החזרה".

שכביץ מסבירה את העובדה שהבניין נרשם תחת שמו של קרוגמן למרות שבמועד כתיבת המסמכים כבר היה בידי גז יגל, בכך שבכוונתה היה להחזיר את הבניין לרשותה. לטענתה, היה ליוסי קרוגמן יסוד להאמין כי יצליח להחזיר את הבניין לידי שכביץ, שכן היו לו קשרים אישיים טובים עם ראש הוועד של הבניין, אריק מזוז, ולאותו מזוז, היו גם קשרים טובים עם אלי מרזוק, סוכן של שכביץ. קשרים אישיים אלה היוו בסיס להערכותיו של קרוגמן להחזרת הבניין לידי שכביץ.

154. אלי מרזוק העיד כי הכיר באופן אישי את אריק מזוז וכי היה אופטימי לגבי האפשרות להחזיר את הבניין לשכביץ: "כשנודע לי שראש הוועד הוא אריק מזוז שאני מכיר אותו באופן אישי ואת אשתו מהעבר הרחוק והקרוב, ופניתי אליו כדי לבטל את החתימות, הוא הבטיח לי לטפל בזה לטובתי וסמכתי עליו... ביום 6.1 הגעתי למקום, היה איש שלנו שעבר במקום ואמר שמבצעים שם פעילות. קיבלתי דווח על פעילות וכשהגעתי לשם ראיתי את חברת גז יגל מבצעת החלפת מונים ואריק היה שם במקום ואז הבנתי שבעצם הבטחותיו לא היו אמיתיות" (עמוד 920 שורות 5-7 ו-26 - עמוד 921 שורה 2). גם תני גבע העיד כי היה סבור שהבניין יחזור בסופו של דבר לשכביץ בהחתמה חוזרת, וזאת לאחר שנודע לו על הקשר האישי בין אריק מזוז לאלי מרזוק. לכן גם כתב לעצמו באחד מעמודי מחברתו (נ/97), את המילים "החתמה חוזרת" בצד המילים "רחבת צפת".

155. באשר לשאלה כיצד קרוגמן היה משוכנע בעת כתיבת ת/174 (ביום 16.1.2003) כי הבניין יחזור לשכביץ, כאשר עוד ביום 6.1.2003 נודע לאלי מרזוק כי אבדו הסיכויים להחזרת הבניין, טוענת שכביץ כי ייתכן שבמועד כתיבת המסמך קרוגמן עדיין שיער כי יש ביכולתו להחזיר את הבניין ולא היה מודע לכך שלהבטחותיו של מזוז לא היה בסיס.

מעבר לכך, טוענות שכביץ ופזגז כי העובדה שלא ניסו להשיב לידיהן את הבניין ברחבת צפת לאחר יום 6.1.2003, מהווה אינדיקציה לאי-קיומו של הסדר, שכן אילו אכן היה הסדר שכזה, ברי כי היו פועלות ומנסות להשיב את הבניין.

156. הבניין ברחוב בר לב 10. ביום 1.1.2003 נשלחו אל שכביץ חתימות דיירי הבניין שביקשו לעבור ולצרוך גז מאת גז יגל (ת/81). לפיכך אמור היה הבניין לעבור לידי גז יגל ביום 15.1.2003, אולם בסופו של דבר עבר רק ביום 23.2.2003 (נ/23). בת/174 כתב קרוגמן את המילה "נחזיר" או "יחזיר" ליד הבניינים ברחוב בר לב 10 ורחבת צפת. לגרסתו, המילה שכתב היא "נחזיר", דהיינו, הייתה זו הערכה מקצועית כי שכביץ תצליח להשיג בחזרה את הבניינים הללו. מנגד, לשיטת המאשימה המילה שנכתבה היא "יחזיר", דהיינו, כי שלמה אביטן וגז יגל יחזירו את הבניינים במסגרת ההסדר בין הקבוצות. כאשר נשאל למה התכוון כשכתב "נחזיר", השיב קרוגמן כי כוונתו הייתה "להילחם על היחידות הללו" (ת/133 שורות 293-279). בת/91 רשם תני גבע את הבניין תחת שמו של יוסי קרוגמן, ולידו כתב "טרם עבר".

157. שכביץ טוענת כי קרוגמן רשם את הבניין כאחד מבנייניו מתוך הנחה שיצליח להחזיר את הבניין, גם לאחר חלוף 15 הימים שבהם רשאי היה לשכנע את הדיירים לבטל את חתימותיהם. בדיעבד התברר כי שגה בהערכתו-זו. לפי עמדתה של שכביץ, העובדה שבפועל לא פנתה אל דיירי הבניין בנסיון להחזירם אליה, למרות שלכאורה על-פי ההסדר יכלה לעשות כן, מעידה על כך שלא נעשה הסדר כאמור. ישראל חלפון, איש מכירות של שכביץ, העיד כי לאחר חלוף 15 הימים לא פנה עוד אל הדיירים, משום שחשב כי לאחר פרק זמן זה הוא שוב אינו רשאי לפנות אליהם בנסיונות שכנוע (עמוד 903 שורות 5-1).

158. הבניין ברחוב עין גדי 9. ביום 5.1.2003 נשלחו אל שכביץ חתימות דיירי הבניין שביקשו לעבור ולצרוך גז מאת גז יגל (ת/85), והבניין עבר בפועל לגז יגל ביום 23.2.2003 (נ/23). קרוגמן העיד כי רשם את הבניין כאחד מבנייניו בשל הערכת מצב מקצועית, שבדיעבד התבררה כמוטעית. בעת כתיבת ת/174 טרם חלפו 15 הימים ממועד משלוח החתימות, וקרוגמן העריך כי סוכניו יצליחו לשמר את הבניין בידי שכביץ. ישראל חלפון העיד בהקשר זה כי הייתה התנגדות חריפה אצל דיירי הבניין ברחוב עין גדי להתקשרות עם שכביץ, וכי מאמצי השימור נמשכו ימים ספורים ממועד משלוח החתימות, עד שנכשלו (עמוד 904 שורות 20-17).

159. נאות ספיר (חלק מסחרי). מדובר בשלושה בתי עסק אשר צרכו גז מחברת שכביץ: מאפיית ישראל, פלאפל הנחל ומוקפציון. בת/174, בעמוד שכתב קרוגמן ביום 16.1.2003 נרשם "נשארות אצלו 412 + מסחרי נאות ספיר". בעמוד שכתב ביום 19.1.2003 נרשם "מסחרי נאות ספיר - ילך!!!". בעמוד השלישי נרשם "378 + נאות ספיר נשאר המסחרי". בת/91 ות/92, כתב תני גבע את החלק המסחרי תחת שמו של קרוגמן.

160. שכביץ טוענת כי בינה לבין גז יגל התנהלה "מלחמת עולם" לגבי בתי העסק הללו, אשר כללה "פינג פונג" של הצעות, במובן זה שכל קבוצה הציעה הצעה טובה יותר משל רעותה: ביום 7.1.2003 העבירו בתי העסק הודעה לשכביץ שבה הודיעו על רצונם להחליף את שירותיה באלו של גז יגל. למחרת החתימה אותם שכביץ על חוזים חדשים ואטרקטיביים יותר וכן גם על ביטול ייפוי הכוח שנתנו לגז יגל יום קודם לכן. גז יגל לא ויתרה, ולמחרת, ביום 9.1.2003 שיפרה את הצעתה, ושלחה הודעה אל שכביץ מטעם מאפיית ישראל על רצונה להחליף את ספק הגז, שכן גז יגל הציעה לה הצעה טובה יותר. בתגובה לכך חזרה שכביץ עם הצעה טובה עוד יותר, וביום 12.1.2003 חתמה על הסכם חדש עם המאפייה, ועם שני בתי העסק הנותרים. גם לאחר מכן ניסתה גז יגל להעביר לידיה את בתי העסק, אולם בסופו של דבר מאמציה אלה לא צלחו (ת/167, 168, 169; נ/131, 132, 133, 134, 136).

161. לטענת שכביץ, בשל התעקשותה של גז יגל שלא לוותר על בתי העסק הללו, ולנוכח המצב המורכב וההפכפך, באופן שבכל יום התבצעה החתמה נגדית, העריך קרוגמן כי בסופו של דבר יעבור החלק המסחרי של נאות ספיר לגז יגל, ולכן כתב בת/174 "מסחרי נאות ספיר - ילך!!!". תני גבע העיד כי בעת כתיבת ת/91 העריכו יוסי קרוגמן והוא כי החלק המסחרי של נאות ספיר ישאר בידיהם: "לדעתנו באופן ברור לא יעברו החלק המסחרי של נאות ספיר היו שם הרבה מאוד עסקים שקשורים איתנו וקיבלו שירות טוב ולא יעברו ושני אלה בודאות ישארו אצלנו" (עמוד 727 שורות 14-11). דהיינו, מדובר בהערכה גרידא של תוצאות התחרות העסקית, אשר השתנתה במהלך הימים בהתאם להשתלשלות העניינים במאבק שהתחולל בעת כתיבת המסמך.

162. הבניין ברחוב ביאליק 24. מדובר בבניין שגז יגל העבירה לידיה מאת חברה בשם גז גל, בחודש אוקטובר 2002. ביום 13.1.2003 שלחה שכביץ אל גז יגל את חתימות דיירי

הבניין על כך שיעברו לצורך גז ממנה. בהתאם לכך, עבר הבניין לידי שכביץ ביום 28.1.2003 (ת/94).

המאשימה טוענת כי לנוכח עמדתה של גז יגל כי לפזגז אין זכות חוקית להעביר את הבניין לידיה שכן טרם חלפה שנה מיום שגז יגל החלה להפעיל את מערכת הגז בבניין (ת/94), הרי שהעובדה שלא פעלה בנדון, מלמדת כי הבניין עבר לשכביץ כחלק מן ההסכמה בין הקבוצות, ולא במהלך תחרותי שגרת.

163. שלמה אביטן טען כי הסיבה לכך שגז יגל לא הצליחה להשיג הודעות ביטול, הייתה שאיש הקשר שלה בבניין עזב ולא היה לה נציג אחר בקרב הדיירים שייפעל עבורה ביעילות; ומנגד, עובד של פזגז בשם אורי עטר, התגורר באותו בניין וסייע לפזגז: "בשטח רפי לא הצליח להחתים את הבניין החתמות נגדיות נגד ההחתמות שהגישו פזגז, בגלל שנתנו להם שנה גז בחינם ובגלל שאחד הבכירים שלהם בשם אורי עטר גר בתוך הבניין הזה, וגם נוסף לזה ועד הבית שהעביר את הבניין הזה, עזב לאילת והתחלפו שם ועדים שאנחנו חתמנו איתם הסכמים" (עמוד 323 שורה 29 - עמוד 324 שורה 10). לדבריו בחקירתו הרביעית ברשות, הסיבה לכך שהבניין לא הוחזר לגז יגל אינה נעוצה בהסכמה בין הקבוצות, אלא בטעמים מקצועיים וטכניים: "לא ויתרתי על הבניין בקלות אבל לא יכולתי להחזיר אותו אלי מקצועית וטכנית. נציג הועד יוסי גילאי שיצרתי איתו את הקשר הראשוני בינתיים עזב לאילת ולא היה לי מי שיכול לשכנע את השישים דיירים לבוא איתי. בקריית גת החזרתי את כל הבניינים שפזגז החתימו לי אבל פה לא יכולתי להחזיר" (שורות 67 - 72).

164. דברים דומים אמר רפי בוגנים כאשר נשאל כיצד הצליחו לקחת ממנו את הבניין ברחוב ביאליק 24: "היה איש וועד שקראו לו יוסי גינאי, לקחתי את הבנין ואחרי זה כחודש או שבועיים אמרו לי שפזגז לקחו את הבנין ואז חזרתי לשם והתברר לי שיוסי גינאי עזב לאילת והיה בחור של עטר שאיני זוכר את שמו, הוא עובד בפזגז והוא החתים את הדיירים והבטיחו להם דברים" (עמוד 841 שורות 14 - 25).

165. שכביץ תמכה בדברים אלה, וטענה כי הבניין עבר אליה לאחר שהציעה לדיירי הבניין הצעה מרחיקת לכת. כך אמר יוסי קרוגמן: "אתה יודע איך הבניין הזה עבר אלינו? דיירי הבניין הזה קבלו מאיתנו שנה גז חינם, שנה שניה חמישה שם לקוב והתקנות מחממי מים במחיר אף יותר נמוך מהמחיר המוזל ואחרי כל זה, מישהו אומר שהוא נתן לי את הבניין הזה כסיכום או כמתנה? זו חוצפה" (ת/131 שורות 406 - 410). תני גבע העיד כי גם הוא העריך שהבנין ברחוב ביאליק 24 לא יחזור לגז יגל לנוכח העובדה שאחד מעובדיו התגורר בבנין ופעל למענו (עמוד 727 שורה 11).

166. הבניינים ברחוב ניב דוד 7, 9 ו-11 וברחוב קנדל 10. אלו הם בניינים אשר צרכו גז מאת שכביץ. הם נרשמו תחת שמו של אביטן, ובסוף שנת 2002 עברו לצורך גז מאת גז יגל (נ/23, שעל-פיו הבניין ברחוב קנדל 10 עבר ביום 6.11.2002, הבנין ברחוב ניב דוד 11 עבר ביום 19.11.2002, והבניינים ברחוב ניב דוד 7 ו-9 עברו ביום 5.12.2002). לפיכך טוענת שכביץ כי רישומם תחת הכותרת "אביטן" בת/91 מבטא הערכת מצב עובדתית ותו לו. שכביץ הוסיפה כי להבדיל מן הבניינים שנכתבו תחת שמו של קרוגמן, אלו הם בניינים שבמועד כתיבת ת/174 כבר היה לה ברור כי לא תצליח לשכנע את דייריהם לשוב ולצרוך גז ממנה, וזאת משום שיחסייה עמם התערערו מכיוון שעברו לצרוך גז מאת גז יגל, והיא אף הגישה נגדם תביעות בגין מחממי המים.

167. הבניין בנאות ספיר (לא מסחרי). שכביץ טוענת כי עוד בטרם נשלחו אליה חתימות הדיירים להחלפת ספק הגז (ביום 8.1.2003), נודע לה כי אנשי גז יגל מנסים להחתים את דיירי הבניין, וזאת מפי הסוכן שלה אלי מרזוק, קרוב משפחה של אחד מדיירי הבניין. בתגובה פעלה שכביץ לשימור לקוחותיה אלה, אולם ללא הצלחה. לפיכך העריך קרוגמן עוד במועד כתיבת ת/174 כי סיכויי הישארותו של בניין זה בידיו הם אפסיים, ובהתאם, כתב אותו תחת שמו של אביטן.

168. מסמך ת/93. מסמך זה נכתב על-ידי רפי בוגנים אשר שימש כאמור כמנהל סניף גז יגל בבאר שבע. תחת הכותרת "שיחת סיכום בין פזגז לבין גז יגל" כתב כדלקמן:

1. מחממים בניב דוד + ככר רמב"ם כל מחמם 2300 ש"ח

צ'ק מזומן לפקודת פזגז.

2. בניין ביאליק 24 ששייך לגז יגל יעבור לפזגז.

3. בניין עין גדי

ברלב

רחבת צפת

פזגז מתחייבת להעביר חתימות תוך 15 יום לחברת גז יגל

בתום 15 יום לא יעברו החתימות חברת גז יגל תעביר לרשותה

את הבניינים כחוק.

4. בנין נאות ספיר יעבור לחברת גז יגל על פי חוק.

5. חברת פזגז תעביר לגז יגל 500 יח' דיור במשך 5 שנים כל שנה

100 יח' על פי הסכם בין שני הצדדים מראש.

6. שקט לאורך כל הזמן ושיתוף פעולה מלאה".

169. בחקירתו ברשות ההגבלים העסקיים טען רפי בוגנים כי כתב את המסמך לעצמו, על מנת לתעד אלו בניינים הצליח לקחת משכביץ. בהמשך חקירתו שינה גרסתו, וטען כי כתב את המסמך עבור שלמה אביטן, כתוכנית עבודה להמשך המאבק. בבית המשפט הודה כי לא אמר אמת בחקירתו ברשות, שכן "לא הבנתי איפה אני עומד בכלל. זה בלבב לי את הכל, ולא הבנתי מה אני עושה. ואז אמרתי שכתבתי את זה ביני לבין עצמי. לא הבנתי מה רוצים ממני. מצד אחד אני עד ומצד שני מראים לי מסמך שלי... הנסיבות הביאו אותי לומר כך". עוד טען רפי בוגנים כי "המסמך הזה מחולק לשנים. דברים ששלמה רצה לדעת ודברים ששלמה הכתיב לי" (עמוד 865 שורה 25 ושורה 18 ואילך). בהמשך הסביר: "כשאני התקשרתי לשלמה בענין המחממים אז כבר עלה כל הרעיון שהוא אמר לי שהוא צריך לשבת עם מישהו מפזגז, אם לא הייתי פונה אליו בענין המחממים לא הייתי יודע שהוא צריך להפגש עם מישהו מפזגז ואז הוא אמר לי שהוא נפגש עם מישהו מפזגז, בו תכתוב לי מה הבעיות שלך שאדע איך להתייחס אליהן, כתבתי שיחת סיכום, רשמתי את המחממים וכשהגענו אמרתי לו את הבעיות שיש לי בבאר שבע והוא ביקש ממני להוסיף את סעיף 5 - 6 שהוא שאל אותי ודיברנו ביחד" (עמוד 873 שורות 4 - 9).

170. שלמה אביטן טען כי ראה לראשונה את ת/93 רק בעת חקירתו. כאשר נשאל כיצד הוא מסביר את העובדה שהמסמך נתפס על שולחנו במשרדי גז יגל באשקלון, השיב כי יתכן שנשלח אליו בפקסימיליה והונח על שולחנו מבלי שראהו. אולם שלמה אביטן לא ידע להסביר את העובדה שהמסמך שנתפס היה מקורי, ולא צילום פקסימיליה (עמוד 315 שורות 13-3). לבסוף הודה כי רפי בוגנים כתב את המסמך לקראת המפגש בלטרון, כהצעה מה לומר לאנשי פזגז במסגרת הפגישה, וכמו כן הודה כי הנושאים המצויינים במסמך אכן נדונו בפועל בפגישה. עם זאת, טען כי רפי בוגנים הוא אשר יזם את כתיבת המסמך (עמוד 314 שורות 31-33 ועמוד 315 שורות 18-29). נאשמי גז יגל אישרו אפוא כי ת/93 נכתב כנייר עמדה לצרכי משא ומתן לקראת המפגש בלטרון. השאלה ביוזמת מי נעשה הדבר, נותרה פתוחה. אין צורך להכריע בה.

171. לשיטתה של המאשימה, מסמך ת/93 כולל מספר סעיפים של הסכמות בין הקבוצות לגבי חלוקת בניינים בבאר שבע (סעיפים 2, 3 ו-4), וכן "שקט" בין הקבוצות, דהיינו הימנעות הדדית של פזגז וגז יגל מפנייה אל לקוחותיה של זולתה (סעיף 6). המאשימה טוענת כי ת/91 ות/93 מהווים תמונת ראי האחד של השני, באופן שחלוקת הבניינים המפורטת בסעיפים 2-4 לת/93, מקבילה לזו המופיעה ב"הצעת יוסי להסדר בניינים בת/91. לטענתה, הדמיון בין ת/91 לבין ת/93 מלמד על כך שאלו שימשו לצורכי המשא ומתן לקראת ההסדר הכובל הנטען, ונדונו במסגרת הפגישות בלטרון.

172. מנגד טוענות פזגז וגז יגל כי ת/93 אינו מלמד על יצירת הסדר כובל כלשהו בין הקבוצות, אלא על מחשבות בדבר הסדר שנתרו ככאלה ולא גובשו לכלל הסכמה. לטענתן, מסמך ת/91 ומסמך ת/93 אינם תמונת ראי זה של זה; וכמהותם הם מנוגדים. כמו כן, ההסדר הכובל הנטען בכתב האישום שונה בתכלית מזה שנכתב לכאורה בת/93.

עוד טוענת גז יגל כי סעיפים 4-2 לת/93 מלמדים דווקא על התעקשותה שלא לוותר על הלקוחות שהצליחה להחתים בבאר שבע, וכי האמור בשני הסעיפים האחרונים, 5 ו-6, לא בוצע ולא נכלל בכתב האישום.

173. בסעיף 2 לת/93 נכתב: "בניין ביאליק 24 ששייך לגז יגל יעבור לפזגז". רפי בוגנים העיד על כך שכתב שהבניין ברחוב ביאליק 24 יעבור לפזגז משום שבמועד זה כבר ידע כי אפסו הסיכויים להחזיר את הבניין לידי, לנוכח העובדה שחבר ועד הבית של הבניין, יוסי גינאי, עזב את הבניין ועבר לגור באילת, ואת מקומו תפס אדם בשם אורי עטר, עובד של פזגז, שבסיועו, בד בבד עם הצעת מחיר אטרקטיבית, הצליחה פזגז לשכנע את דיירי הבניין לעבור ולצרוך גז ממנה (עמוד 841 שורות 25-14 ועמוד 870 שורות 15-10). כפי שפורט בהרחבה לעיל, בגרסתו-זו של רפי בוגנים על אודות הבניין ברחוב ביאליק, תמכו שלמה אביטן, תני גבע ויוסי קרוגמן. לפיכך טוענים הנאשמים כי העובדה שגז יגל לא הצליחה להחזיר לידיה את הבניין אינה משום שהסכימה עם פזגז שלא תתחרה עליו, אלא משום שהפסידה את הבניין בתחרות עסקית כשרה.

174. המאשימה טוענת כי גרסתו של שלמה אביטן אינה מתיישבת עם העובדה ש"הבניין נכלל במסמכי ההסכמות ת/93 ו-ת/91" (סעיף 434 לסיכומים). ואולם, טענה זו יוצאת מנקודת הנחה כי מסמך ת/93 הוא אכן מסמך המתעד הסכמות כלשהן. אם נסתכל על המסמכים כמתעדים הערכות לעתיד, הרי שאין כל סתירה בין השניים; להפך, הם עולים בקנה אחד, באופן זה ששניהם משקפים את ההנחה של שתי הקבוצות בזמן אמת כי בסופו של דבר יהיה הבניין בידי שכביץ.

175. בסעיף 3 לת/93 מוזכרים שלושה בניינים ברחובות עין גדי, בר לב ורחבת צפת, שלגביהם נכתב "פזגז מתחייבת להעביר חתימות תוך 15 יום לחברת גז יגל בתום 15 יום לא יעברו החתימות חברת גז יגל תעביר לרשותה את הבניינים כחוק". המאשימה טענה כי סעיף זה מתעד את ההסכמה שאליה הגיעו נציגי הקבוצות, ולפיה ניתנה לפזגז הזדמנות להחתים את דיירי הבניינים הללו מבלי שגז יגל תעמוד בדרכה

ותציע הצעה נגדית. ואולם, עיון בלשון הסעיף אינו מלמד בהכרח על הסכמה שכזו, ולפי לשונו אין לשלול את גרסתם של נאשמי גז יגל (כפי שפורטה בהרחבה לעיל), כי משמעותו היא ביטוי בכתב לכך שהסכימו לפעול בהתאם לפסק הדין של בית המשפט המחוזי (ולמעשה קיבלו את עמדתה המשפטית של פזגז), שעל-פיו עומדים לחברה היוצאת 15 ימים לשכנע את הדיירים שלא לעבור לספק אחר. פרשנות זו אכן מלמדת, כטענתה של גז יגל, כי התעקשה על כך שמעברם של הבניינים לפזגז יתאפשר רק אם יעלה בידי פזגז להשיג הודעות ביטול כחוק, והיא עולה בקנה אחד עם דברי עדותו של רפי בוגנים, כי כתב את סעיף 3 כהבהרה לדבריו של שלמה אביטן כי אם ברצון פזגז להעביר את הבניינים לידיה, הרי שעליה לעשות כן במסגרת 15 הימים הקבועים בחוק (עמוד 867 שורות 1-7).

176. לגבי לשון הסעיף, שם כתב כי פזגז "מתחייבת", העיד רפי בוגנים: "היא לא יכולה להתחייב כי לא דיברתי איתם. אולי זה נוסח שסיגננתי לי... יכול להיות שחשבותי שפז גז יבואו וינסו שוב להחתים, ואם יעשו כמו שעשו לי בבנין בביאליק הייתי שוב צריך להילחם איתם אז כתבתי שם הם לא יעבירו אני יעביר את זה ביום ה-16 כחוק" (עמוד 867 שורות 17-18, 24-26). לדבריו, הסיבה לכך שהעברת הבניינים התעכבה מעבר לתקופת 15 הימים נבעה מן המחסור במונים באותה עת (עמוד 868 שורה 10).

יתר על כן, בפועל, שלושת הבניינים הללו לא חזרו לידי פזגז, אלא עברו לידי גז יגל ודייריהם נותרו לקוחות שלה. הנני סבור כי אי-יישום בפועל של האמור במסמך, מחזק את גרסת הנאשמים, כי סעיף 3 למסמך מבטא את תאור מצב הדברים המשפטי הקיים ותו לו, כך שפזגז לא הצליחה להשיג את הודעות הביטול האמורות, ולכן נשאר הבניינים בידי גז יגל.

177. בסעיף 5 לת/93 נכתב: "חברת פזגז תעביר לגז יגל 500 יח' דיור במשך 5 שנים כל שנה 100 יח' על פי הסכם בין שני הצדדים מראש". בסעיף 6 נכתב: "שקט לאורך כל הזמן ושיתוף פעולה מלא".

שלמה אביטן העיד כי רפי בוגנים הציע לו לפני הפגישות בלטרון כי יידרוש מפזגז להעביר לגז יגל 500 יחידות דיור, וזאת כדרישה נגדית לדרישתה של פזגז כי גז יגל תוותר על הלקוחות שהחתימה בבאר שבע. לדבריו, העלה את הדרישה הנ"ל במסגרת הפגישה בלטרון, למרות שהיה לו ברור כי היא מופרזת וכי לא תידון ברצינות, וזאת כטקטיקה של משא ומתן שנועד להנמיך את ציפיותיה של פזגז: "הוא הציע את הנושא ואני העלתי את זה בפגישה והם דחו את זה על הסף... זה הועלה והודחק מיידית, וזהו" (עמוד 315 שורות 29-26 - עמוד 316 שורות 6-7).

178. גם אהרון אביטן העיד כי ההצעה שפזגו תעביר לגז יגל מספר מסוים של יחידות דיור בשנה בתמורה להתחייבות מצדה של גז יגל שלא לפנות אל לקוחות של פזגו, הועלתה בפגישה בלטרון, אולם לא יצא ממנה דבר: "אלה דברים שנאמרים בהלצה, אין להם משמעות... זה דברים שנאמרים בין שני ידיבים ואנו יודעים שאין להם שום משמעות" (עמוד 502 שורות 6-8). תני גבע אישר בחקירתו ברשות כי בפגישה בלטרון הציע שלמה אביטן את ההצעה המפורטת בסעיף 5 של ת/93 (ת/40 שורות 1197-1190). רפי בוגנים העיד כי שלמה אביטן הוא אשר העלה את הרעיון לדרוש יחידות דיור (עמוד 872 שורות 18-24).

כאמור, ההסכמות הללו אינן מיוחסות לנאשמים בכתב האישום.

179. 92/נ, 93/נ-1, 82/נ. אלו הם שלושה עמודים ממחברותיו של תני גבע, ראיות נוספות שהגישה המאשימה כביטוי בכתב לקיומו של הסדר כובל. בעמוד 92/נ מפורטות שלוש חלופות להתמודדות מול גז יגל. בחלופה הראשונה נכתב: "מצב קיים בבאר שבע, אנחנו לא מפעילים קרית גת + התחייבות לאי מילוי וסחר בציד שלנו". תני גבע העיד כי מדובר במסמך הערכת מצב שכתב תוך כדי המאבק בקרית גת, לנוכח כשלון מבצע פלשת, ובו שלוש חלופות איך להמשיך במאבק וכיצד לסיים אותו. לדבריו, כוונתה של החלופה הראשונה היא, "אנו ממשיכים את המאבק בבאר שבע. אנו מוותרים על קרית גת. לא מפעילים את הלקוחות שיש בידנו בקרית גת שאנו יכולים לקחת אותם ואנו לא לוקחים אותם וממשיכים את המאבק בבאר שבע. ואנו מוציאים ממנו התחייבות לאי מילוי צוברים ושימוש בציד שלנו" (עמוד 721 שורות 7-13).

180. לטענת המאשימה, על-פי חלופה זו הייתה אמורה פזגו לחדול מלקחת לקוחות של גז יגל בקרית גת, ובתמורה הייתה אמורה גז יגל לעשות שימוש בציד של פזגו. בבאר שבע, נועד המצב הקיים להישמר. לטענת המאשימה, חלופה זו תואמת במידה רבה את ההסכמות אשר אליהן הגיעו נציגי הקבוצות במהלך הפגישות בלטרון. ואולם, לא ברור כיצד המשך המצב הקיים בבאר שבע מתיישב עם ההסכמה הנטענת בכתב האישום ביחס לבאר שבע, ואשר על-פיה התחייבה גז יגל להימנע מלנסות להחתים את לקוחותיה של שכביץ, שכן המצב הקיים בעת כתיבת ת/93 היה מצב של תחרות ערה. כך גם ההסדר הכובל הנטען בכתב האישום לגבי קרית גת הוא של הפסקה הדדית של התחרות, ואילו החלופה הנזכרת בנ/92 מדברת על הפסקת הפעילות מצד פזגו, ללא התחייבות מקבילה מצדה של גז יגל להפסיק לנסות להעביר אליה את לקוחות פזגו. כל אשר נדרש מאת גז יגל הוא להתחייב שלא להשתמש בציד של פזגו; ותו לו. מעבר

לכך, 92/נ מפרט חלופות נוספות אשר כלל וכלל אינן משקפות רצון כלשהו להגיע להסדר של אי-תחרות. כך למשל נכתב בחלופה השניה "פזגז קונה בב"ש + ק. גת / או 1 מהן", ובחלופה השלישית "אנחנו לוקחים לקוחות בק. גת". בנסיבות אלה, פרשנות שעל-פיה הכוונה במילים "לא מפעילים" היא לאי-הפעלת אלימות בקרית גת, הימנעות מעקירת הצוברים, וזאת כנגד התחייבות של גז יגל לאי-מילוי צוברים וסחר בציוד של פזגז, היא סבירה.

181. העמוד השני שהגישה המאשימה - 93/נ - נושא את הכותרת "אופציות", ותחתיה נכתבו מספר אפשרויות.

באפשרות 2 נכתב: "לעשות החלפה ק. גת מול ירושלים תוך התחייבות לשקט תעשייתי של 5 שנים בב"ש אשקלון ואשדוד וטיפול וחיסול כל חובותיו".
באפשרות 3 נכתב: "לקחת את לקוחותיו בק. גת, להמשיך המלחמה מולו בב"ש, לפתוח מולו חזית נוספת באשדוד".
באפשרות 5 נכתב: "לבדוק דרכים למוטט אותו כספית ע"י א. הגברת הלחץ להחזר חובות. ב. לקלקל לו באשדוד ובאשקלון. ג. המשך המלחמה מולו".

182. לדברי תני גבע, כתב מספר אופציות, כשבסופו של דבר יצא אל הפועל שילוב בין אופציה 3 לאופציה 5, ככל שהן עוסקות בהחלטה להמשיך את המלחמה (עמוד 722 שורה 13). עם זאת, אישר תני גבע כי בסופו של דבר לא הוגשמו המטרות שצוינו באפשרויות הללו - פזגז לא לקחה לקוחות של גז יגל בבאר שבע, לא פתחה חזית נוספת באשדוד, ולא הצליחה "לקלקל" לגז יגל באשקלון (עמוד 812 שורות 24-13). המאשימה טוענת כי לנוכח העובדה שבפועל לא בוצעו על-ידי פזגז אופציות 3 ו-5, אזי אין לקבל את גרסתו של תני גבע. לשיטתה, האפשרות השנייה היא אשר נבחרה בסופו של דבר.

ברם, מרבית דרכי הפעולה המפורטות באפשרות השנייה, כגון התחייבות לשקט תעשייתי למשך 5 שנים באשקלון ואשדוד בנוסף על באר שבע, וטיפול וחיסול של כל החובות, כלל אינן נזכרות בהסדר הכובל הנטען בכתב האישום. מכאן שלא הובררה כל צרכה טענת המאשימה כי מאחר שהאופציות 3 ו-5 הן "לא בוצעו בפועל", הרי שאין לקבל את גרסת תני גבע כי בחר באופציות הללו, כשבאותה נשימה טענה המאשימה כי האופציה השנייה היא זו שנבחרה, למרות שחלק ניכר מהאמור בה - ואשר הוא מהותי - לא נטען כלל בכתב האישום.

183. המאשימה מוצאת תמך נוסף לטענתה כי הצעתו של יוסי קרוגמן נדונה בפגישות בלטרון במסמך נ/82, דף ממחברתו של תני גבע, הנושא את הכותרת "פגישה עם שלמה אביטן". לטענתה, העובדה שנכתב במסמך "רחבת צפת ב"ש" מצביעה על כך שתני גבע תכנן להעלות בפני שלמה אביטן את הצעת קרוגמן כי הבניין ברחבת צפת יחזור לשכבין.

לא מצאתי בטענה זו ממש, שכן עיון במסמך מעלה כי הוא עוסק בנושא הפרוצדורלי של החלפת הספקים, וכך גם נכתב בראשיתו "הפגישה תתקיים לצורך תאום החלפת צוברים החלפת מיכלים והסדרת כל מה שקשור בהחלפת ספק". נדמה כי איזכורו של הבניין ברחבת צפת במסמך נ/82 (והעובדה שיתר הבניינים המצויינים בת/91 אינם מאוזכרים כלל בנ/82), איננו קשור דווקא לאזכורו גם בהצעתו של קרוגמן, ואין זה מן הנמנע כי צויין בשני המסמכים הללו בהקשרים שונים לחלוטין.

184. תמך נוסף לטענתה מצאה המאשימה במסמך נ/91, עמוד ממחברתו הירוקה של תני גבע ובו כתב בשתי השורות האחרונות: "פיצוי עבור כל מחמם מוכן ליד" 2200/2300 ש מציע לתת לא את ק. גת לתת את י"ם". המאשימה טוענת כי המסמך מחזק את המסקנה כי התנהל בין הצדדים משא ומתן להפסקת מבצע 4.9 בתמורה להפסקת הפעילות התחרותית בקרית גת.

185. תני גבע העיד לגבי פשר המסמך הזה, כי תוך כדי המאבק על הצוברים בקרית גת התקשר אליו שלמה אביטן והציע לו להגיע להסדר פשרה בעניין מחממי המים, וכמו כן הציע להפסיק את המלחמה בירושלים בתמורה ליציאת גז יגל מקרית גת. לטענת גבע, הוא אמנם העלה את ההצעות הללו על הכתב, בנ/91, אולם הן נפסלו על-ידו על הסף (עמוד 720 שורות 15-22). כאשר נשאל האם זה סביר להעלות על הכתב הצעה שדוחים מכל וכל, ביפר לשתוק (עמוד 811 שורה 2 ואילך).

סיכום ביניים

186. כאמור, לבד מעדויותיהם של האחים אביטן על כך שבין הקבוצות התנהל משא ומתן להסדר, הגישה המאשימה מסמכים שנכתבו על-ידי חלק מן הנאשמים, ואשר לטענתה תומכים באישומים נשוא כתב האישום לגבי ההסכמות שאליהן הגיעו. מטעם קבוצת פזגו, כתבו יוסי קרוגמן ותני גבע את המסמכים ת/174, ת/91 ו-ת/92, ואילו מטעם קבוצת גז יגל, כתב רפי בוגנים את מסמך ת/93. המאשימה טענה, כי המסמכים הללו נכתבו על-ידי נציגי הקבוצות הנ"ל לקראת הפגישות בלטרון, ההצעות שהועלו בהם נדונו במהלך הפגישות הללו, ועל בסיסן קם ונהיה ההסדר. עוד הגישה המאשימה

שלושה עמודים ממחברתו של תני גבע, שבהם העלה לטענתה אפשרויות שונות לסיום המאבק מול גז יגל בדרך של הסדר.

לאחר שבחנתי את האמור במסמכים הללו, שמעתי את העדויות ונתתי דעתי על טענות באי-כוחם המלומדים של הצדדים, מצאתי כי המסמכים מעלים מספר תהיות. אפרטן להלן.

187. המאשימה הצביעה על דמיון בין ת/91 שבו העלה תני גבע את הצעתו של יוסי קרוגמן על הכתב, לבין ת/93 אשר נכתב על-ידי רפי בוגנים. את הדמיון בין המסמכים - טוענת המאשימה - "לא ניתן להסביר אלא בכך שתוכנם של שני המסמכים נדון בין קבוצת גז יגל לקבוצת פזגז בפגישות ההסדר" (סעיף 457 לסיכומים).

188. טענה זו של המאשימה כלל וכלל איננה מוכרחת. הדמיון בין ת/91 לבין ת/93 איננו מחייב מסקנה על כך שתוכנם נדון בפגישות ההסדר, שכן אלו נכתבו לפי הנטען קודם לפגישה, כנייר עמדה מטעם כל צד. זאת להבדיל ממצב דברים שבו היה נטען כי המסמכים נכתבו לאחר הפגישה.

189. לגופו של עניין, השוואה בין שני המסמכים אינה מובילה בהכרח למסקנה כי מדובר בתמונת ראי האחד של השני. אמנם מעיון במסמכים ניתן להצביע על דמיון מסויים ביניהם, באופן זה שהם קובעים חלוקת בניינים דומה בעיקרה: בסעיף 2 לת/93 נכתב כי הבניין ברחוב ביאליק יעבור לפזגז, ובת/91 אכן נכתב הבניין הזה תחת שמו של יוסי קרוגמן. לגבי הבניינים ברחוב עין גדי, ברלב ורחבת צפת, נכתב בת/93 כי במידה שפזגז תעביר את חתימות הדיירים לגז יגל בתוך 15 יום, הם יעברו לרשותה, ואילו בת/91 נכתבו הבניינים הללו תחת שמו של יוסי קרוגמן (על בסיס ההנחה כי הם יחזרו לבסוף לידי שכביץ). בסעיף 4 לת/93, נכתב כי הבניין בנאות ספיר יעבור לידי גז יגל על-פי חוק, ואילו בת/91 נכתב הבניין הזה תחת שמו של שלמה אביטן (הכוונה לחלק הלא מסחרי של נאות ספיר).

יחד עם זאת, החלק המסחרי של נאות ספיר, שנכתב בת/91 תחת שמו של קרוגמן, והבניינים ברחוב קנדל וניב דוד, שנכתבו בת/91 תחת שמו של שלמה אביטן, כלל אינם זוכים להתייחסות בת/93. בנוסף, בעוד שבת/93 נכתב כי "פזגז תעביר לגז יגל 500 יחידות דיור במשך 5 שנים", הרי שבת/91 עלתה דרישה הפוכה מצדה של פזגז, "לדרוש בעתיד בניינים שכרגע נמצאים בהתקנה של יגל".

190. ההשוואה הנ"ל בין שני המסמכים מעלה את הרושם כי כל אחד מהם מבטא את עמדותיה של הקבוצה שמטעמה נערכו המסמכים, כיצד היא מבקשת לסיים את המאבק. כך גם התרשמתי כי האמור במסמכים נדון בין הקבוצות במסגרת הפגישות בלטרון, וראיה לכך מצאתי בדבריהם של הנאשמים כי בין היתר דובר שם על הנושא של 500 יחידות הדיור. ברם, גם אם נצא מנקודת הנחה כי במסגרת הפגישות בלטרון היו חילופי דברים בין נציגי הקבוצות באשר לרעיונות המפורטים במסמכים, כפי שהעידו האחים אביטן וכפי שגורסת המאשימה, הרי שהשאלה האם בסופו של דבר אכן הושגו בין הקבוצות הסכמות כלשהן והאם אומצו לפחות חלק מן הרעיונות שהועלו במסמכי העמדה, נותרה בלתי פתורה. לפיכך דומה כי השאלה הרלוונטית לענייננו אינה האם ת/91 ות/93 זהים זה לזה, אלא האם ישנה חפיפה בין הרעיונות שהועלו בהם לבין ההסדר הכובל הנטען בכתב האישום.

191. השוואה בין ההסדר הכובל הנטען בכתב האישום לבין המסמכים שנכתבו לקראת הפגישה בלטרון (ת/174, ת/91, ת/92 ות/93), מלמדת כי בעוד שההסכמות הנטענות בכתב האישום נוגעות לשלושה אזורי פעילות: ירושלים, קרית גת ובאר שבע, הרי שהמסמכים האמורים עוסקים אך ורק במאבק בבאר שבע. (בת/174 אמנם הזכיר יוסי קרוגמן את המאבקים בירושלים ובקרית גת, אולם בהקשר אינפורמטיבי בלבד, שם כתב: "בקרית גת לא לקחו לו הוא לא לקח (החתמות נגד) בירושלים כנ"ל"). כמו כן, ההסדר הכובל הנטען בכתב האישום לגבי באר שבע אינו מפרט כלל את חלוקת הבניינים המצויינת במסמכים ת/91 ות/93, אלא קובע הסדר כללי של הימנעות גז יגל מלנסות ולהעביר אליה את צרכני פזגז בבאר שבע, וכן כי תאפשר לפזגז לנסות ולהחזיר לעצמה את הצרכנים אשר עזבה.

192. מכאן עולה תהייה, מדוע שטחו נציגי הקבוצות את עמדותיהם לגבי באר שבע בלבד, ולא ציינו את עמדותיהם גם לגבי המאבקים בשאר החזיתות, בירושלים ובקרית גת? אילו אכן נכונה היא טענת המאשימה כי הפגישות בלטרון נועדו לגבש הסדר כולל להפסקת התחרות בין הקבוצות, הרי שהגיוני היה לצפות כי נציגי הקבוצות יעלו על הכתב את הצעתם ביחס לכל נקודות המאבק. יש בכך כדי לרמוז על כך שהפגישה בלטרון לא נועדה לגבש הסדר כולל על סיום התחרות, וייתכן כי עסקה רק בנושא הנקודתי של המאבק בבאר שבע. בהקשר זה אציין כי אמנם המאשימה הפנתה למסמך נ/92 אשר מופיעה בו התייחסות לקרית גת, וכן למסמך נ/93 שם הציעה האופציה השנייה ויתור של פזגז על קרית גת בתמורה לירושלים, אולם להבדיל מת/91 ות/93 שלגביהם טענה המאשימה כי נכתבו לצורך הפגישות בלטרון, וכי תוכנם נדון בפגישות

הללו, הרי שבמסמכים נ/92 ונ/93 גלומים רעיונות שכתב תני גבע במחברתו, ואשר המאשימה לא טענה לגביהם כי הוכנו במפורש לצורך הפגישות. כמו כן המאשימה גם לא הציגה כל מסמך של גז יגל אשר מתייחס באופן ממשי לירושלים ולקרית גת.

193. לדברים הללו מצטרפת העובדה כי אותם המסמכים שהוצגו כמסמכי המשא ומתן להסדר, נכתבו לאחר היציאה מקרית גת ביום 12.1.2003 (כאמור ת/174 נכתב ביום 16.1.2003 ואילו לגרסת המאשימה ת/93 נכתב לאחר יום 13.1.2003 (עמוד 4 להשלמת הסיכומים בעל-פה). המשמעות היא כי התחרות בבאר שבע נמשכה גם לאחר עזיבת פזגז את קרית גת, כי אלמלא כן פשוט וברור שנציגי הקבוצות לא היו כותבים הצעות מטעמם לסיומו של המאבק. נראה כי המציאות שהצטיירה לפניי, ואשר על-פיה נמשכה התחרות בבאר שבע גם לאחר עזיבת פזגז את קרית גת, תומכת בגרסתה של פזגז כי עזבה את קרית גת באופן חד צדדי, מיוזמתה-שלה, ולא כחלק מהסדר.

194. בנוסף, מצב דברים זה מעלה את התהייה איזה אינטרס היה לגז יגל להגיע להסדר בשלב זה, הסדר שעל-פיו היא מוותרת על מספר לא מבוטל של יחידות דיור בבאר שבע, אשר אותן העבירה לשורותיה בעמל רב, כאשר פזגז כבר עזבה את קרית גת? שהרי, וכפי שדנתי בהרחבה לעיל, התמורה היחידה של גז יגל על-פי ההסדר הכובל הנטען בכתב האישום היא היציאה מקרית גת. לאחר שפזגז כבר יצאה מקרית גת, לא ברור מדוע כדאי לגז יגל להגיע להסדר בבאר שבע. לכאורה נוצר הסדר בלתי מאוזן שבו פזגז מקבלת תמורה מאת גז יגל, אך אינה מעניקה דבר. על-פי סעיפים 1, 2 ו-3 לת/93 העניקה גז יגל לפזגז יחידות דיור ותשלום בעד מחממי המים. בסעיף 4 היא אמנם העבירה לידיה את הבניין בנאות ספיר, אולם זאת על-פי חוק, ולא במסגרת של הסדר כלשהו. למעשה, הסעיף היחיד בת/93 אשר הקנה לגז יגל איזושהי תמורה, הוא סעיף 5 שעניינו בהעברת 500 יחידות דיור לטובתה, אולם כאמור נושא זה איננו חלק מן ההסדר הכובל נשוא כתב האישום. ללא סעיף זה, מדובר בהסדר שבו גז יגל מעניקה ולא מקבלת תמורה, ומשידוע כי התמורה האפשרית היחידה של גז יגל כבר התממשה קודם לפגישה, הרי שאין הגיון עסקי מצדה בקיומו של הסדר כאמור.

195. לשון אחר, ללא סעיף 5 של ת/93, ההסדר המפורט שבו מאבד את ההגיון הכלכלי שביסודו מבחינתה של גז יגל. מכאן שהתרחיש שעל-פיו לנוכח סרובה של פזגז להענות לדרישה של גז יגל להעברת 500 יחידות הדיור, לא הגיעו הקבוצות לכלל הסדר, הוא אפשרי, שכן במצב דברים זה לא נראה כי הייתה לגז יגל סיבה ממשית להסכים לדרישותיה של פזגז, באשר לא קיבלה למעשה דבר בתמורה.

196. עוד יש ליתן את הדעת על העובדה שהמאשימה לא הציגה מסמך שלם שבו מוזכרים במקובץ שלושת רכיבי ההסדר הכובל הנטענים בכתב האישום. העדר מסמך המתעד את שלושת רכיבי ההסדר כמקשה אחת, במצב דברים כפי שנוכחנו לראות ולשמוע שבו רעיונות שונים משונים ומגוונים לסיום המאבק מצאו את ביטויים במסמכים כתובים, הריהו תימוכין לגרסה בדבר העדר הסדר כובל בכתב האישום. למרות שבמחברתו פירט תני גבע בהרחבה אפשרויות שונות לסיום הסכסוך העסקי, הרי שאין בה אזכור לשלושת הרכיבים של ההסדר הנטען בחדא מחתא. כך למשל בעמוד במחברתו נ/98 כתב תני גבע כי גז יגל תסיים את מבצע 4.9 בירושלים, אולם הוא לא ציין שם את היציאה מקרית גת ואת הפסקת התחרות בבאר שבע. בעמוד במחברתו נ/92 כתב תני גבע על באר שבע ועל קרית גת, אך לא על ירושלים; ובעמוד נ/93, כתב אמנם תני גבע על שלושת הגזרות הללו, אך לא את ההסדר הכובל הנטען בכתב האישום.

197. הרהור נוסף בהקשר זה הוא כיצד מחד גיסא טוענת המאשימה כי ת/93 נכתב בטרם ולקראת הפגישות בלטרון (סעיף 456 לסיכומים), שהתקיימו לשיטתה "מתוך המאבק בקרית גת שהסתיים לקראת אמצע חודש ינואר 2003" ובמקביל ל"תקופת השינה על הצוברים" (סעיף 369 לסיכומים); ומאידך גיסא טוענת המאשימה כי ת/93 נכתב לאחר יום 13.1.2003, דהיינו, לאחר שפוזגו יצאה מקרית גת (ביום 12.1.2003). באופן דומה, העובדה כי ת/174 נכתב ביום 16.1.2003, אינה מתיישבת עם טענת המאשימה כי המסמך נכתב לקראת אותן פגישות בלטרון שהתקיימו במקביל למאבק בקרית גת שהסתיים כאמור ביום 12.1.2003. דומה כי הטענה האחת שומטת את המסד שעליו מושתתת הטענה האחרת, ואין הן יכולות לדור בכפיפה אחת.

198. כמו כן, בפועל, החלוקה המפורטת במסמכים הללו לא זכתה לביטוי במציאות. מתוך חמשת הבניינים המצויינים תחת שמו של יוסי קרוגמן בת/91, רק שניים אכן נשארו אצל שכביץ: הבניין ברחוב ביאליק 24, והחלק המסחרי של נאות ספיר. לגבי השניים, הרי שלאחר ששמעתי את העדויות השונות ועיינתי במסמכים שהוגשו, שוכנעתי כי הם חזרו לידיה של שכביץ לאחר שזו פעלה להשבתם בתחרות עסקית לכל דבר. שוכנעתי כי הבניין ברחוב ביאליק 24 עבר בחזרה לידיה של שכביץ לאחר שהתחרתה עליו עם גז יגל בתחרות מסחרית אמיתית והציעה הצעה אטרקטיבית במיוחד, ולא במסגרת של הסדר כלשהו. לבד מכך, אני מסכים עם הנאשמים כי טענת המאשימה שעל-פיה ויתרה גז יגל על הדיירים ברחוב ביאליק 24 כחלק מן ההסדר עם פזגו, חורגת

מן האמור בכתב האישום, שכן ההסדר הנטען בסעיף 16(ג) לכתב האישום הוא כי גז יגל לא תעמוד בדרכה של פזגז להחזיר אליה לקוחות שנלקחו ממנה על-ידי גז יגל, ואילו הבניין ברחוב ביאליק 24 הוא בניין שהיה מלכתחילה של גז יגל, ולא של פזגז, ופזגז היא אשר העבירה אותו לידיה במהלך מבצע פלשת; ולא להפך.

199. באשר לחלק המסחרי של נאות ספיר מצאתי כי התייחסותו המשתנה של קרוגמן במסמך ת/174 באופן שפעם כתב כי החלק המסחרי של נאות ספיר יעבור לגז יגל, ופעם כתב כי יישאר בידי פזגז, אכן נובעת מאותה תחרות של החתמות הדדיות שהתקיימה ביחס לאזור מסחרי זה, שעליה אני למד מן המסמכים שהוגשו על אודות ההחתמות הללו. לנוכח העובדה שמסמך ת/174 נכתב במספר מועדים, ושיש בו שלוש וריאציות, הרי שבכל אחת מהן ביטא קרוגמן כנראה את המצב שהיה נכון לאותה עת. נראה כי בעת שכתב תני גבע את ת/91 כבר היה ידוע כי החלק המסחרי ישאר בידי שכביץ וזו הסיבה המסתברת לכך שכתב אותו תחת שמו של יוסי קרוגמן.

200. לגבי שלושת הבניינים הנותרים שצויינו תחת שמו של קרוגמן בת/91 (ברחובות עין גדי, בר לב ורחבת צפת), אשר כאמור נזכרים גם בסעיף 3 של ת/93 כבניינים שתעמוד לפזגז האפשרות להחתים את דייריהם בחזרה, הרי שתמוה מדוע אם אכן הייתה הסכמה שעל-פיה גז יגל לא תעמוד בדרכה של שכביץ להחזירם אליה, לא נעשה הדבר בפועל, והם בכל זאת עברו לגז יגל. למעשה כל לקוחות פזגז בבאר שבע שלגביהם הוצעה חלוקה בין החברות במסמכי תני גבע הנ"ל (למעט הלקוחות המסחריים בנאות ספיר וברחוב ביאליק), עברו כולם לבסוף לגז יגל. נראה כי יש בכך כדי להטיל ספק בגרסתה של המאשימה על קיומו של הסדר כאמור; ומנגד, יש בכך כדי לחזק את טענתם של הנאשמים כי נוסחת החלוקה שהציע יוסי קרוגמן נדחתה. כדבריו של תני גבע: "ההצעה של יוסי נפסלת על הסף, אפשר לדאוג שהיא נפסלת על הסף, כי גם לא ביקרנו באותם מקומות פעם נוספת, לא החזרנו את הבניינים האלה אלינו, חוץ מביאליק ונאות ספיר כל שאר הבניינים עברו למעשה לגז יגל" (עמוד 727 שורות 25-27).

201. אשר על כן, לנוכח הראיות שהובאו הנני סבור כי כל אחת משתי הקבוצות - גז יגל ופזגז - אכן הגיעה לפגישה בלטרון עם רעיונות להסדר לסיום המאבק ביניהן. פזגז העלתה על הכתב את רעיונותיה במסמך ת/91, ואילו גז יגל עשתה כן במסמך ת/93. לפי התרשמותי, בפגישה בלטרון נאמרו דברים והוחלפו רעיונות בין נציגי הקבוצות באשר להסדר אפשרי. כאמור, מחמת העדר אינטרס ממשי דוחק של גז יגל להגיע

להסדר עם פזגז לאחר יציאתה מקרית גת, ובשל סרובה של פזגז לדרישתה של גז יגל להעביר אליה יחידות דיור, הרי שגרסתם של הנאשמים, כי המסמכים הללו מבטאים חלופות שנשקלו אולם לא יצאו אל הפועל, יכולה להתקבל על הדעת. בנוסף, המסמכים אשר עליהם מבקשת המאשימה להסתמך מפרטים ערב רב של אפשרויות שונות להסדר, ואני מסכים עם ב"כ הנאשמים בעניין זה, כי המאשימה לא הוכיחה מעבר לכל ספק סביר כי מבין החלופות שנשקלו בשני המסמכים בחרו הנאשמים דווקא בהסדר הכובל הנטען בכתב האישום.

שינויים במציאות בשטח כאינדיקציה לקיומו של הסדר כובל

202. לאחר שדנתי במסמכי המשא ומתן, פרטתי את האמור בהם לפרוטות, פרשתי את תוכנם, נתתי דעתי על יחסי-הגומלין שביניהם וקבעתי בסיכום הביניים את אשר קבעתי, אדרש להלן לא אל הניירת, אלא אל פני המציאות עצמה. אכן, זו עמדתה של המאשימה, כי חלו שינויים בשטח וכי יש בהם משום תימוכין לטענתה כי במסגרת הפגישות בלטרון הגיעו הקבוצות להסכמות על הפסקת התחרות ביניהן. לשיטתה, מעידים השינויים הללו על ביצועו של ההסדר בפועל: קבוצת גז יגל הפסיקה להציע בירושלים את מחירי המבצע של 4.9 ₪ לקוב וחזרה למחירון הרגיל; בבאר שבע, לא פנתה גז יגל אל לקוחותיה של פזגז, וזאת עד לחודש יוני 2003; בקרית גת, חדלו פזגז וגז יגל מלפנות זו אל לקוחותיה של זו.

אין עוררין על כך שלצורך גיבושה של עֲבֵרַת ההסדר הכובל לא נדרש ביצוע בפועל של ההסדר, אולם לטענת המאשימה השינוי במציאות בשטח לאחר אותן פגישות בלטרון, הריהו ראיה לכך שאכן הושגו שם ההסכמות הנטענות בכתב האישום.

הפסקת מבצע 4.9 בירושלים

203. המאשימה טוענת כאמור כי לאחר הפגישות בלטרון הופסק מבצע 4.9 בירושלים וגז יגל חזרה להציע את מחיריה הרגילים, כפועל יוצא מן הסיכום שאליו הגיעו נציגי הקבוצות. המאשימה סומכת טענתה-זו על עדויותיהם של האחים אביטן ושל ערן דורון - כפי שפורטו בהרחבה לעיל, בפרק העוסק בפגישות שהתקיימו בין נציגי הקבוצות - שם הודו כי לאחר הפגישה בלטרון חזרו להציע את מחירי המחירון ולא הציעו עוד את מחירי מבצע 4.9. כמו כן, זאב סולומון, איש המכירות של פזגז בירושלים, העיד בחקירתו ברשות ביום 13.5.2007 כי איציק קיאלני אמר לו בתחילת חודש פברואר 2003 שגז יגל לא תציע עוד את מחירי מבצע 4.9, ואם משהו יאמר לו שקיבל הצעה כזו, שלא יאמין לו (ת/118 שורות 62 - 63).

204. גז יגל שוללת את טענת המאשימה כי מבצע 4.9 בא לקצו כתוצאה מסיכום כלשהו עם פזגו, וטוענת כי לנוכח מטרתו ולפי טיבו של המבצע, הוא הופסק מיוזמתה-שלה ובאופן חד-צדדי, מיד עם הודעת פזגו על הוצאת כוחותיה מקרית גת. לטענתה של גז יגל, מבצע 4.9 בא לעולם כתגובת נגד למבצע פלשת, שערער את אחיזתה בקרית גת. מחמת הסכנה לאיבוד מקור ההכנסה העיקרי שלה, נאלצה גז יגל לנקוט בצעד קיצוני, ולהציע ללקוחותיה של פזגו בירושלים מחיר גז בשיעור נמוך בהרבה מזה ששילמו, מחיר שלטענתה היה מחיר הפסד. שלמה אביטן הגדירו כ"מחיר שהחרב נמצאת על הצוואר" (עמוד 450 שורה 19). המטרה הייתה לגרום לגל של פניות אל פזגו מצד לקוחותיה בירושלים בדרישה להנחה, ובדרך זו להעביר את המסר כי מוטב לה אם תיסוג מקרית גת, אחרת תשלם מחיר כבד בירושלים. גז יגל טוענת כי לנוכח העובדה שהציעה גז במחיר הפסד של 4.9 ₪ לקוב, תוכנן המבצע מראש לפרק זמן קצר ביותר, ולאזור חלוקה מוגדר ונקודתי, וזאת לצרכי הרתעה בלבד. בהתאם לכך הופצו הפליירים במשך יום אחד בלבד, בהיקף מוגבל, רק בקרב לקוחות פזגו. משהשיג המבצע את מטרתו, ופזגו יצאה מקרית גת, מצאה גז יגל לנכון לסיימו.

205. לפי גרסתם של האחים אביטן, מאחר שחלוקת הפליירים הופסקה בלאו הכי עוד לפני שנפגשו עם אנשי פזגו בלטרון, ומשום שממילא הם לא התכוונו להמשיך את המבצע, בשל מחיר ההפסד, לא הייתה להם כל מניעה להענות באותה פגישה לדרישת פזגו ו"להסכים" כביכול לבקשתה להפסיק את חלוקת הפליירים: "דובר שאני לא אוציא אבל אני ממילא לא התכוונתי להוציא מחירים כאלה כי זה מחיר הפסד" (דברי שלמה אביטן בת/שורה 536). לדבריהם, בכל מצב, גם אלמלא עלה נושא הפסקת מבצע 4.9 בפגישות עם פזגו, הרי שהמבצע היה נפסק בלאו הכי, שכן המחיר של 4.9 ₪ לא היה כדאי לגז יגל מבחינה כלכלית, והיא לא יכולה לעמוד בו. אילו המשיכה למכור במחיר של 4.9 ₪ לקוב, הייתה חדלה מלהתקיים.

206. אל מול הדברים הללו טוענת המאשימה כי המחיר של 4.9 ₪ לקוב אינו מחיר הפסד, וכי מדובר במחיר עלות. אכן, בחקירתו ברשות ההגבלים העסקיים, אמר שלמה אביטן כי המחיר של 4.9 ₪ לקוב היה מחיר עלות, ללא רווח: "המחיר שנתתי הוא בערך עלות הגז יחד עם עלות הובלה אבל ללא רווח" (ת/שורות 80-82). עוד ציין כי הפסיק את מבצע 4.9 ₪ בירושלים משום ש"זה מחיר עלות שאי אפשר לעמוד בו צריך לחיות ממה שהו" (שורות 172-173). יחד עם זאת, בהמשך חקירתו הגדיר את המחיר כמחיר הפסד: "אני ממילא לא התכוונתי להוציא מחירים כאלה כי זה מחיר הפסד" (שורות 535-536). בעדותו בבית המשפט, הגדיר את המחיר פעם כמחיר עלות:

"המחיר היה 4.9. זה היה מחיר עלות... המחיר 4.9 נועד לזמן מוגבל וקצוב כדי להתיר בפני פזגז" (עמוד 270 שורה 3), ופעם הגדירו כמחיר הפסד: "4.9 דובר עליו הוא היה מבצע שלא יכולתי לעמוד בו ולא יכולתי להתייחס אליו למחירים, והמחירים היו הפסדיים, ולא יכולתי לעמוד בו. גם ככה יצאתי למבצע הזה בגלל, מה שנקרא, בעל כורחי, לתת תגובה למה שפזגז עשה לי בקרית גת" (עמוד 338 שורות 28-31).

207. בהמשך עדותו הסביר שלמה אביטן כי בתחילת שנת 2002 יכל לעמוד במחיר של 4.9 שו לקוב, אך לא אלה היו פני הדברים בשנת 2003 שאז מחיר הבז"ן (בתי הזיקוק) היה בשיעור גבוה יותר. עוד הסביר שלמה אביטן כי הסיבה לכך שאמר בחקירתו הראשונה כי מדובר במחיר עלות, ואילו עתה הוא טוען כי מדובר במחיר הפסד, מקורה בשינוי במחיר הבז"ן וכי למעשה התכוון לכך שהמחיר הוא אמנם מחיר עלות, אך יחד עם ההוצאות הנוספות שיש לו מדובר במחיר הפסד: "לא אמרתי שזה מחירי הפסד. אם זה עלות ויש לי חוץ מאשר הובלה גם מימון של משרד, של עובדים ושל ציוד, זה הפסד. אם זה רק עלות 4.90 עם הובלה, איפה העובדים והמשרד והכל מסביב... אני נחקרתי בשנת 2002 ומחירי פזגז היו בשנת 2003. בשנת 2002 יכולנו לעמוד ב-4.90 וב-2003 לא יכולנו לעמוד. אלה מחירי עלות ויש עוד עלויות מסביב" (עמוד 285 שורות 23-25). עוד הסביר שלמה אביטן: "בתחילת 2002 מחירי הבז"ן היו סביב 700-900 ש. במחירים האלה יכולנו למכור ב-4.9 וגייסנו לקוחות ב-4.9 עד סוף שנת 2002 כשזה הסתכם ב-1,500 - 1,600 לטונה גז. כשיצא מבצע פזגז בקרית גת, לקחנו את מחירי חורף 2002 - 2003 מאוקטובר עד מרץ או אפריל 2003, המחירים היו מאוד גבוהים ולא יכולנו לעמוד במחיר של 4.9. כשנשאלתי בחקירתי השלישית, החקירה התייחסה לדור גז וגייסנו לקוחות מסוף שנת 2002 ב-4.9 מכל החברות" (עמוד 272 שורות 3-8). שלמה אביטן העיד עוד כי שב והציע את המחיר הנ"ל בשנת 2004 במסגרת מלחמתו נגד חברת אמישרגז (עמוד 493 שורות 20-23).

208. אהרון אביטן העיד כי הגדיר בחקירתו ברשות ההגבלים העסקיים את המחיר של 4.9 כמחיר עלות, וזאת משום שכוונתו אכן הייתה לכך שמחיר של 4.9 שו לקוב גז הוא מחיר עלות, אלא שבהתווסף הוצאות כגון תפעול, הובלות, הוצאות משרד וביטוחים, המחיר הופך למחיר הפסד: "מחיר הפסד. הוא אומר מחיר עלות פלוס הובלה ללא רווח ויש לנו עוד הוצאות יש משרד, טכנאים, איש שיווק ולא חסר הוצאות, ארנונה טלפון פלאפון" (עמוד 524 שורות 6-11).

209. על מנת לתמוך בטענתם כי מדובר במחיר הפסד, הגישו הנאשמים חוות דעת מטעמם, פרי מלאכתו של הכלכלן מר שאול קרונלד (נ/110).

בחוות דעתו מצא מר קרונלד כי אספקת גז במחיר של 4.9 ₪ לקוב בירושלים, בחודשים דצמבר 2002 וינואר 2003, הייתה הפסדית, וכי כל צרכן שהצטרף למבצע, גרם לגז יגל הפסד שנתי בלתי נמנע של 109 ₪. עוד מצא כי מכירה של גז במחיר של 4.9 ₪ לקוב גרמה לגז יגל להפסד של 0.77 ₪ לקוב גז, וזאת מבלי לקחת בחשבון את ההוצאות הבלתי נמנעות שלה (כגון שכרם של העובדים, הוצאות משרד וכדומה). אם לוקחים בחשבון גם את ההוצאות הללו, כי אז נגרם לגז יגל הפסד של 1.54 ₪ לכל קוב גז. מר קרונלד הוסיף כי מחיר המבצע אף לא 'כיסה' לגז יגל את ההוצאות הנמנעות שלה הנובעות מאספקת גז ללקוחות החדשים שעברו אליה במסגרת המבצע (הוצאות שלא היו נגרמות לה אילו המבצע לא היה מתקיים). לדעתו, אילו הייתה ממשיכה גז יגל במבצע, היא הייתה עלולה להידרדר להפסד שנתי שהיה מסכן את המשך פעילותה.

210. המאשימה טענה כי לא ניתן ללמוד מחוות הדעת על רווחיות המבצע, שכן המומחה עשה שימוש לא נכון במחירי הבז"ן שעליהם ביסס את חוות דעתו, באופן זה שהוא השתמש במחיר הבז"ן של חודש ינואר 2003 כבסיס לחישוביו, מחיר שהיה מן המחירים בשיעורים הגבוהים ביותר באותה שנה. כך למשל, אם נציב כאמת-מידה את מחיר הבז"ן בחודש מאי 2003, נמצא כי המבצע דווקא כן היה רווחי. לטענת המאשימה, היה על מר קרונלד לחשב ממוצע של מחיר הבז"ן בכלל חודשי השנה, ועל בסיס זה לבחון האם מבצע 4.9 היה רווחי אם לאו.

עוד לטענת המאשימה, חוות הדעת לוקה בחסר במובן זה שהיא אינה לוקחת בחשבון את העובדה שלקוחות נוטים להישאר במשך שנים אצל ספק הגז שלהם, והיא אינה מתייחסת להשפעתו של המבצע מבחינת שיקולים שיווקיים של חדירה לשוק.

211. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ובחנתי את חוות הדעת, הנני סבור כי בעת שיזמו את המבצע, שיוו אנשי גז יגל לנגד עיניהם את מחיר הבז"ן של חודש ינואר 2003, בהתאם לנקודת מוצא זו קבעו מחיר של 4.9 ₪ לקוב, ומשמעות הדבר הייתה כי יפסידו 0.77 ₪ לקוב גז. אילו מחיר הבז"ן היה שונה באותו זמן, לבטח היו קובעים מחיר מבצע אחר בהתאם. אם מחיר הבז"ן היה בשיעור גבוה יותר, היו בוחרים במחיר מבצע בשיעור גבוה מ-4.9 ₪ לקוב ולהפך.

אינני רואה אפוא לקבל את טענת המאשימה כי היה על המומחה לעשות את החישוב לפי ממוצע של כלל חודשי השנה, שכן התקופה הרלוונטית על מנת לעמוד על הלך-מחשבתם של אנשי גז יגל היא התקופה שבה התקיים המבצע, בסוף חודש דצמבר 2002 ובתחילת חודש ינואר 2003.

212. אשר על כן, בהתחשב עם כלל הנתונים שהובאו לפניי, מסקנתי היא כי מדובר במחיר הTUP. שוכנעתי כי העובדה שהאחים אביטן הגדירו במקומות מסויימים את המחיר כמחיר עלות, נובעת מכך שהמחיר של 4.9 נה לקוב גז אמנם 'כיסה' את עלות רכישתו, אולם לכך יש להוסיף הוצאות נלוות של תחזוקה, ביטוח, הוצאות משרדיות וכדומה; או אז מדובר במחיר הTUP.

213. לשיטתה, מוצאת המאשימה תימוכין לביצוע ההסכמה על הפסקת מבצע 4.9 בעובדה שבפגישה בלטרון העביר אהרון אביטן לאיציק קיאל רשימת כתובות של בניינים שדייריהם ביקשו להצטרף אל גז יגל במחירי מבצע 4.9, ואשר טרם העביר לגביהם את טפסי החתימות לפזגו (הבניינים ברחוב אליהו מרידור 1, 7 ו-9 רחוב המחנכת, ורחוב אליהו חכים). אהרון אביטן העיד כי העברת הרשימה הייתה על מנת לאפשר לפזגו לנסות ולשכנע אותם לקוחות להישאר אצלה, אך עם זאת טען כי העביר את הרשימה משום שידע שכבר מנוי וגמור עם הדיירים לעבור אל גז יגל ובלאו הכי ייוודע לפזגו בקרוב כי דיירי הרחובות הללו מבקשים לעשות כן: "זו הרשימה שפחות או יותר אני ידעתי שאני כמעט סגור עם הדיירים האלה והסכמתי לחשוף אותם מסיבה אחת, כי זה לא היה סוד, אני לא יכול להחליף ספק. כמעט למעשה סוגרים איתם ואי אפשר להחליף ספק בלי להודיע לספק היוצא. למחרת הם היו מקבלים טפסים, וזו הסיבה היחידה שהסכמתי לחשוף את אותם דיירים" (עמוד 513 שורות 17-21).

214. חתימות דיירי רחוב מרידור (נ/6) הוגשו לפזגו רק ביום 12.3.2003, למעלה מחודש-ימים לאחר חתימת ההסכם עם הדיירים הללו ביום 6.2.2003 (נ/63). לטענת המאשימה הדבר מצביע על כך שבפועל נתנה גז יגל לפזגו פרק זמן ארוך על מנת לשכנע את הדיירים להישאר אצל פזגו, וסותר את עדותו הנ"ל של אהרון אביטן כי העביר לפזגו רשימה של דיירים שאיתם היה "כמעט סגור" כלשונו על העברתם לגז יגל, ולכן הסכים לחשוף אותם.

215. ברם, מעדותו של ולדימיר קרולינסקי, שהתגורר בתקופה הרלוונטית ברחוב אליהו מרידור 5 ואשר יזם את המעבר לגז יגל, עולה כי העיכוב במעבר נבע מסיבות אחרות. לדבריו, לאחר שדיירי הרחוב חתמו על הסכם לאספקת גז עם גז יגל ביום 6.2.2003 (נ/63), פנתה אליו חברת פזגו והציעה מחיר טוב יותר מזה שהדיירים שילמו לפזגו עד לאותה עת. מאחר שהצעתה של גז יגל עדיין הייתה טובה יותר, הוא סרב: "לאחר שאני החתמתי את כולם בטופס הראשון, חברת פזגו פנתה אלי אישית והזמינה אותי לישיבה ונפגשתי עם עליזה ואיציק והם הציעו לי גם כל מיני הצעות, ומחירים יותר טובים מאשר מה שהיו לנו, ואז לא הסכמתי כי עדיין ההצעה של גז יגל הייתה

יותר טובה, ושוב קראו לי והציעו לי את אותו מחיר כמו גז יגל, ואז ביקשתי שיתנו לי מסמך, משהו בכתב, והם לא הסכימו. ואז לקחתי את הטופס הזה נ/6, וזה לקח זמן עברו כמה שבועות". מר קרולינסקי תלה את העיכוב בכך שאחד הדיירים סרב לעבור לפזגז, ולקח זמן עד ששוכנע להצטרף: "עד כמה שזכור לי הבן אדם הזה לא הסכים והתחיל לשכנע שכנים אחרים שלא יחתמו ואז הוא ביקש ממני להחתים את כולם על טופס אחד, לא בניין בניין, אנו שייכים לפרויקט אחד ועד שהחתמתי את כולם והיה את הקטע הזה שקראו לי פעמיים לפז גז, עברו כמה שבועות" (עמוד 1014 שורות 24-9). עוד הוסיף קרולינסקי כי אנשי גז יגל לא ניסו להתחמק מהעברת הבניינים אליהם ואף סייעו לו בכך (עמוד 1016 שורות 13-10).

216. ניכרו דברי אמת בעדותו של מר קרולינסקי, אשר הייתה מהימנה ומשכנעת, ואכן דומני כי בעיכוב בהעברתם של הבניינים ברחוב מרידור אין משום ביטוי בפועל לביצועה של ההסכמה הנטענת בדבר הפסקת מבצע 4.9; מסתבר שהעיכוב נבע מסיבות אחרות.

217. תמך נוסף לטענתה על ביצוע ההסכמה להפסקת מבצע 4.9 תלתה המאשימה במסמך נ/100, עמוד מתוך מחברתו הצהובה של תני גבע. זה אישר כי המסמך נכתב ביום 21.2.2003 (עמוד 794 שורה 17) ובו רשם:

"יש לקיים פגישה דחופה בין איציק לבין אהרון ליצירת שת"פ באופן כללי ושיחה על 2 הבניינים שיוצרים צרות:
א. הבניין של ראול ברחוב המחנכת.
ב. הבניין של ולדימיר ברח' אליהו מרידור.
ג. יש בניין ברח' אורי צבי גרינברג שהוגשו לנו חתימות לפני 21 יום 18 יח"ד למה לא מחזירים אותו".

שלושת הבניינים המצויינים במסמך נ/100 הם בניינים שלדייריהם הציעה גז יגל את מחירי מבצע 4.9. המאשימה טוענת כי המסמך מלמד שגם לאחר ההסכמות בלטרון נמשך שיתוף הפעולה בין גז יגל לבין פזגז ביחס ללקוחות בירושלים אשר להם הוצע מחיר של 4.9 ₪ לקוב.

218. זו וזו, פזגז וגז יגל, מסכימות כי מסמך נ/100 מעיד על שיתוף פעולה ביניהן, אולם לטענתן הוא מתייחס לשיתוף פעולה בקשר לפרוצדורה הטכנית הכרוכה בהעברת יחידות הדיר, ולא בקשר להסדר כובל כלשהו. איציק קיאלני העיד כי פגישתו עם אהרון אביטן עסקה בעניינים טכניים בלבד: "הפגישה הראשונה עם אהרון הייתה טכנית. כשחברה לוקחת צרכנים מחברה אחרת נעשית התחשבנות בין החברות.

מאחר וזו חברה חדשה היו וויכוחים לגבי אופן ההתחשבות שהצריכו פגישה" (ת/40 שורות 259-262).

תני גבע התייחס למסמך נ/100 בעדותו בציינו כי "הבניינים האלה שמופיעים פה, זה בניינים שהמעבר שלהם לקח הרבה יותר מ-15 ימים, ואני שואל את איציק למה אתה לא מחתים אותם, תנצל את הזמן הזה כדי להחתים אותם בחזרה" (עמוד 731 שורות 12-14).

219. המאשימה טוענת כי גרסה זו אינה אפשרית מבחינת עובדתית, שכן חתימותיהם של דיירי הבניין ברחוב מרידור (נ/6) הוגשו לפזגו ביום 12.3.2003, ובמועד כתיבת נ/100 (21.2.2003) טרם חלף מניין 15 הימים. כאשר נשאל על כך, השיב תני גבע: "אני חילקתי את הבולד הזה לשני חלקים שהם בלי קשר אחד לשני. לגבי החלק השני, מדובר כנראה שזה שני בניינים שעושים צרות ובאו הדיירים והתחילו לנהל מו"מ עם מסמכים של גז יגל ואנחנו מנסים לשמור אותם אצלנו, שימור לקוח... אני לא זוכר בדיוק. מאוד יכול להיות שזה לטפל באותם בניינים, או לשמור אותם או להחזיר אותם" (עמוד 796 שורות 4-9). נאשמי פזגו אישרו כי חתימותיהם של דיירי הבניין ברחוב מרידור אכן הוגשו לפזגו ביום 12.3.2003, אך למעשה ידעה פזגו על כוונתם של דיירי הבניין לעבור לצורך גז מאת גז יגל עוד הרבה לפני כן, משני מקורות. האחד, מר גבי אביטל, עובד של פזגו אשר אחיו גר ברחוב אליהו חכים. האח שמע ממי שבא להחתימו כי מחתימים דיירים בדומה גם ברחוב אליהו מרידור, ועדכן על כך את גבי אביטל (עדותו של איציק קיאל עמוד 1006 שורות 10-15); המקור השני, אחד מדיירי רחוב מרידור, אשר פנה אל פזגו וידע אותה על ההחלטות שמבצעת גז יגל. תימוכין לגרסתה בעניין זה מוצאת פזגו בעדותו של ולדימיר קרולינסקי, אשר ריכז כאמור את העברתם של הבניינים עבור דיירי הרחוב. הלה העיד בהקשר זה כי לאחר שביום 6.2.2003 החתים את כל הדיירים על ההסכם עם גז יגל (נ/63) פנתה אליו פזגו בהצעת מחיר משופרת. לדעתו, אותו דייר אשר סרב לעזוב את פזגו עדכן אותה על אודות המתרחש: "הם ישר פנו אליי כנראה מאותו בן אדם, אותו שכן שלא רצה לעבור, הם כנראה באיזה שהוא קשר, שמעתי שהוא עבד פעם בפזגו... לאחר שהחתמתי את כולם רק אז פזגו פנה אליי עם הצעה קודם כל יותר טובה מאשר מה שהיה לנו ופעם שנייה עם אותה הצעה כמו גז יגל אך לא הסכימו לתת בכתב" (עמוד 1017 שורות 6-19).

220. לאור האמור לעיל דומני כי גרסתה של פזגו, אשר נתמכת בעדותו המשכנעת של מר קרולינסקי, היא אפשרית, ויש בה כדי להטיל ספק בגרסת המאשימה, כך שלמסמך נ/100 אין משקל ממשי כראיה לביצועו של ההסדר הכובל הנטען.

221. המאשימה הוסיפה וטענה כי השתלשלות האירועים בכל הקשור לרחוב המחנוכת ולפרוייקט בשכונת רמת בית הכרם, מלמדת גם היא על ביצועו בפועל של ההסדר הכובל הנטען לגבי ירושלים.

222. רחוב המחנוכת. ביום 30.12.2002 פנה ערן דורון, איש השיווק של גז יגל בירושלים, אל נציגי הוועד ברחוב המחנוכת, שם היו הדיירים לקוחות של פזגז, והציע להם לעבור אל גז יגל במחירי מבצע 4.9 (ת/ת 7/8). ביום 15.1.2003 חתמו הדיירים על טפסי ההחתמה של גז יגל לשם החלפת ספק גז (ת/ת 9/10). למרות זאת, בסופו של דבר לא עברו דיירי רחוב המחנוכת לצורך גז מאת חברת גז יגל.

המאשימה טוענת כי הסיבה לכך היא שבעת שהיה בדרכו לחתום על חוזה עם הדיירים, קיבל ערן דורון הוראה מאנשי גז יגל שלא לחתום על חוזה עם דיירי רחוב המחנוכת במחירי מבצע 4.9, וזאת בשל ההסכמות אשר אליהן הגיעו נציגי הקבוצות בלטרון. המאשימה מבססת את טענתה-זו על עדותו של ערן דורון, אשר העיד כי ישראל אביטן, סמנכ"ל גז יגל, התקשר אליו והורה לו לסגת מן ההסכם עם דיירי הרחוב: "בלילה שבו הלכתי לקחת את החוזה, קיבלתי טלפון מהמשרד שהורה לי ללכת הביתה לסגור את הטלפון ושכל העניין התבטל... הוא התקשר אלי ושאל למיקומי אמרתי לו ברחוב המחנוכת, הוא אמר לי שאנשים של פזגז התקשרו אליו ואמרו לו שאני ברחוב המחנוכת הוא הורה לי ללכת הביתה... זה היה לקראת השלב של סגירת ההבנות. לא זוכר אם באותו לילה סגרו או אחרי. זה היה אחרי שסגרו מה שסגרו עם פזגז. הוא לא רצה ליצור אי נעימות שמצד אחד הוא מתחייב ומצד שני אני לוקח 150 לקוחות" (עמוד 21 שורה 18 ואילך ועמוד 22 שורות 3 - 8).

223. גז יגל טוענת כי ערן דורון נשלח על-ידי הממונה עליו, אהרון אביטן, לבצע את פעולות השיווק ברחוב המחנוכת. למרות זאת, ישראל אביטן שכלל אינו אחראי על פעילות הסניף בירושלים, הורה לו שלא להגיע לפגישה עם דיירי הרחוב. ערן דורון התקשר אל אהרון אביטן על מנת לעדפנו על כך, אולם לא הצליח ליצור עמו קשר, ולכן פעל על-פי הנחייתו של ישראל אביטן. רק ביום המחרת עדכן את אהרון אביטן. לדברי ערן דורון: "באותו לילה הוא לא היה זמין כך שלא דיברנו. דיברנו רק בבוקר שלמחרת והוא כעס עלי שעזבתי את המקום... לא זכור לי למה הוא כעס. אבל זכור לי שהוא כעס. המהלך לא היה מתואם בין ישראל לאהרון. אני רק זוכר שהוא כעס עלי" (עמוד 22 שורה 27 - עמוד 23 שורה 3).

224. אהרון אביטן העיד כי עוד באותו ערב שוחח עם ישראל ושלמה אביטן, ושמע מהם כי ערן דורון לא נכנס לפגישה עם דיירי הרחוב משום שתני גבע התקשר אל אחד מהם וביקש ממנו להוציא את ערן דורון מרחוב המחנכת:

“אני ראיתי את האירוע מאוד חמור שהוא לא נכנס ולא משנה מה הסיבה. הוא תירץ כל מיני תירוצים ולא קיבלתי את זה וכעסתי עליו. התקשרתי לאיש קשר ועד הבית ודיברתי איתו שמו ראו, נקבעה עוד פגישה והייתה עוד פגישה מעבר לפגישה הזאת עוד כמה פגישות ואמרתי שאנו ממשיכים כרגיל ואני מצטער וקרה מה שקרה.

ש. ערן דורון אמר לך למה הוא התעכב.
ת. ... הוא אמר שהתקשרו אליו או ישראל או דני או שלמה, לא יודע, אמרו לו לא להיכנס לפגישה אמרתי לו למה לא התקשרת אליי והוא אמר שלא הייתי זמין והוא ראה שהוא באיחור וסגר את הטלפון ועף משם...

ש. מי אמר לך באותו ערב שערן לא נכנס לפגישה
ת. או ישראל או שלמה... נגיד שהפגישה נקבעה בשמונה והטלפונים והדיבורים היו אולי בתשע או בתשע וחצי. הדברים מתרחשים בסביבות שמונה ומשיגים אותי שעה אחרי.
ש. ששלמה או ישראל מתקשרים אליך ואומרים לך ערן לא נכנס לאותה פגישה ואתה מבקש את הטלפון של תני גבע.
ת. נותן לו בראש” (עמוד 530 שורה 20 - עמוד 531 שורה 19).

225. לדברי אהרון אביטן, הוא התקשר לתני גבע וגער בו על דרישתו מערן דורון לנטוש את רחוב המחנכת: “תני ביקש שאני לא אסגור איתם אמר חכה עוד כמה ימים נפתור את הבעיה... יש לו בעיה הלקוחות רוצים לנטוש אותו ולהיות לקוחות שלי. הוא אמר תנסה לא לסגור איתם ואמרתי בשום פנים ואופן ואני לא עובד אצלך ויש לי עקרונות וערכים ולפיהם אני עובד ולא תכתיב לי איך לעבוד” (עמוד 529 שורות 4-16). כאמור, לאחר מכן שוחח אהרון אביטן עם ערן דורון, והתקשר בעצמו לנציג הדיירים, התנצל בפניו, וקבע פגישה נוספת עם הדיירים. אהרון אביטן טען כי הארוע ברחוב המחנכת התרחש לאחר הפגישה בלטרון, כי בשיחתו עם תני גבע אמר לו שללקוחות רחוב זה הובטח מחיר מבצע 4.9 עוד לפני הפגישה בלטרון, וכי הוא לא יחזור בו מהבטחתו-זו (שם).

226. אהרון אביטן הוסיף והעיד כי גז יגל עשתה ככל שביכולתה על מנת להעביר לידיה את דיירי הבניין ברחוב המחנכת, והסיבה לכך שהבניין לא עבר למרות מאמציה אלה, היא שפזגו הציעה לדיירים הצעות מפתות ביותר, ובעטיין השתכנעו להישאר לקוחות של פזגו: "המחנכת לא הועבר כי היה שם אירוע שבסיפור בחניה והטלפון שאחרי האירוע הזה אני אישית התקשרתי למר רוטארו ראול ויצרתי איתו קשר והתנצלתי וביקשתי להיפגש איתו והבטחתי לו שממשיכים כרגיל ובסופו של דבר זה הצליח לשכנע אותו שממשיכים הלאה... הדיירים לא עברו מסיבה אחת, שמענו את זה גם בשבוע שעבר, מר סלומון אמר שהם השוו להם את המחיר, ונתנו להם זיכוי רטרואקטיבי ודברים שאנו לא יכולנו לתת להם וזאת הסיבה היחידה שהם לא עברו" (עמוד 647 שורה 28 ואילך).

זאב סלומון, אשר שימש כאחראי השיווק של פזגו בירושלים, העיד כי הפעיל מאמץ מיוחד ברחוב המחנכת, שכלל את השוואת המחיר ושיפוץ אסתטי של האזור שבו עמדו צוברי הגז, וכי זו הסיבה לכך שהבניין נשאר בידי פזגו (עמוד 624 שורות 22-20).

227. מוטב היה למאשימה להזמין את ישראל אביטן להעיד על שיחת הטלפון שקיים עם ערן דורון. דומני כי עדותו הייתה יכולה לשפוך אור על הדברים שנאמרו בשיחה, מדוע נאמרו, והחשוב מכל - בהוראת מי נאמרו. אל מול בחירתה של המאשימה שלא להעיד את ישראל אביטן, נשמעו בבית המשפט עדויותיהם של אהרון אביטן ושל ערן דורון, שלפיהן כעס אהרון על הוראתו של ישראל אביטן, אשר פעל ללא אישורו, וכלל לא הסכים להפסקת הפעילות ברחוב המחנכת. לאחר מכן חידש אהרון אביטן את המשא ומתן עם דיירי הרחוב.

228. כך גם באשר למחלוקת על אודות מועד התרחשותה של אותה שיחת טלפון. גרסתו של ערן דורון כי השיחה התנהלה לפני יום 15.1.2003 לא נשללה, ודומני כי טענתה של המאשימה, שעל-פיה לא ייתכן שהאירוע התרחש לפני יום 26.1.2003, אינה מחוייבת המציאות. המסמכים שהוגשו ואשר על-פיהם השתתף ערן דורון בישיבת דיירי הרחוב ביום 23.1.2003, וביום 26.1.2003 שלח אליו ראול רוטרו, נציג דיירי רחוב המחנכת, מכתב שבו פירט את התיקונים להסכם (נ/1 ונ/2), עשויים להתיישב עם גרסתה של גז יגל, כי לאחר אותו ערב שבו לא הגיע ערן דורון לפגישה עם הדיירים, יושרו ההדורים, והמשא ומתן נמשך.

לפיכך דומני כי בעניינו של רחוב המחנכת, לא עלה בידי המאשימה לשכנע כי ביטולה של הפגישה עם הדיירים והעובדה שבסופו של דבר הם לא עברו לגז יגל, הן ראיות בעלות משקל של ממש לביצועו של ההסדר הכובל הנטען בדבר הפסקת מבצע 4.9.

229. רמת בית הכרם. מדובר בפרוייקט ברחוב משה קול אשר נחשב לרווחי מכיוון שלא הותקנו בבניינים שם דודי שמש, ולכן נאלצים הדיירים להשתמש בגז לצורך חימום מים גם בחודשי הקיץ.

רוני חכם, מדיירי הפרוייקט ומי שייצג שלושה ועדי בתים (מתחמים 6, 7 ו-9) העיד על המשא ומתן שניהל עם גז יגל בסוף שנת 2002 ובתחילת שנת 2003. חכם העיד כי המחיר שהוצע לו היה של מבצע 4.9 כפי שהופיע בפלייר, אולם בסופו של דבר, לאחר כמה חודשים של משא ומתן, הוא הגיע לסיכום עם גז יגל על מחיר של 5.15 ₪ לקוב. זאת משום שהציב תנאים רבים בפני גז יגל, ביניהם מתן ערכות אישית של מנהל גז יגל וכן הפרשה של אחוז מסויים מהכנסות הבניינים לקופת ועד הבית, תנאים אשר נבדו מחששם של הדיירים להתקשר עם חברה קטנה ובלתי מוכרת: "המחיר היה 4.90 והגעתי איתם לסיכום שהמחיר יהיה 5.15, כי בהצעה שהגשתי להם, מאחר וריכוזי את כל הנושא זה, פחדתי שהם לא יעמדו במחיר מצד אחד ומצד שני ביקשתי שהוועד שלנו יקבל עמלה של 2 אחוז מכל הוועדים. זה עבר מ- 4.90 ל- 5 ₪ ומ- 5 ₪ זה הפך ל- 5.15, כשה- 15 זה בונוס לוועד שלנו של מתחם 9" (עמוד 92 שורות 6-10).

230. לדברי רוני חכם, לאחר מכן, למרות שכבר סוכמו למעשה כל הפרטים והוא רק המתין לחתימת ההסכם, התחמקו ממנו נציגי גז יגל והוא לא הצליח ליצור עִמם קשר: "נוצר נתק של כמה חודשים שלא ניתן היה להשיג אותם. באותה תקופה גם ערן לא ענה לי וזה היה די תמוה והרגשתי שמתחמקים מאיתנו... הם לא ענו או שהשארתי הודעות והם לא חזרו" (עמוד 94 שורות 11-21). הנתק נמשך עד לאמצע שנת 2003: "זה התחיל בסוף 2002 מתישהו בתחילת הרבעון של החודשים הראשונים של 2003 כבר התקדמנו והייתה פגישה עם הבעלים של גז יגל ואחר כך היה נתק של חודשיים שלושה, ואחרי זה במסגרת התקופה הזאת אני חושב שהיה עוד ניסיון ומום ועוד פעם נתק, זה נעשה בשני סבבים... ערן הגיע אליי באיזה שהוא שלב, באיזור אמצע 2003, והוא אמר לי שישנן בעיות ומריבות בין חברות ויש כל מיני בעיות שלא נותנות להם להמשיך את ההסכם... היה לו לא נעים ממני... ניתן היה להבין בבירור שהם פוחדים לחתום על ההסכם הספציפי... הוא התנצל ואמר לי שיש מריבה גדולה בין גז יגל לפזגז ויש ביניהם תיאום עמדות והם לא יכולים להשלים את ההסכם והדבר היחידי שהם יכולים לעשות זה לדאוג שפזגז יהיו איתי בקשר ויורידו לנו את המחיר בצורה משמעותית יותר" (עמוד 94 שורות 22-27, עמוד 95 שורות 11-15, ועמוד 96 שורות 1-3). חכם הוסיף עוד: "מה שאני אומר וכל מה שנאמר לי מערן ומה שהבנתי מערן זה לא משהו שאני יכול לומר ברמת הציטוט. אני יכול להגיד מה הבנתי, וזה יכול להיות ממילים שהוא אמר או מדברים שהוא אמר בצורה ברורה... קשה לי לתת מונחים מדויקים, אבל יכול להיות שנאמר שהם

נמצאים בתיאום. אני לא זוכר את המילים. זה מה שהסקתי" (עמוד 126 שורות 13-15).

231. רוני חכם העיד על המשך המשא ומתן עם גז יגל, לאחר השיחה שבה התנצל בפניו ערן דורון על הנתק שנוצר: "אני חושב שהוא חזר אחרי מס' חודשים ועוד פעם התנצל על זה ושאל אם יצרו איתי קשר פזגז, ואחרי שאמרתי לו שלא, הוא אמר אוקיי אם הם לא יצרו איתך קשר לא מעניין אותי שום דבר אני אדאג להוציא לך הסכם מטעמנו. הוא הביא לי את ההסכם עם ה-5.90. הסכום היה יותר יקר, הוא הסביר שהמחיר של הגז עלה, זה היה מחיר סביר לחלוטין... היינו אמורים לחתום איתם על הסכם של ה-5.90 עם אותו הסכם תמלוגים" (עמוד 96 שורות 10-17). רוני חכם העיד כי כל התנאים שעליהם הוסכם במשא ומתן שמלכתחילה, נותרו בעינם, לבד מן המחיר ששיעורו עלה כדי 5.90 ש"ח לקוב: "מה שהשתנה זה המחיר. אולי היה שם עוד נגיעה בסעיף כזה או אחר. בעיקרון ההסכם היה אותו דבר, רק המחיר שונה" (עמוד 96 שורות 19-21), ואולם, למרות שכבר הוכן הסכם חדש (ת/א, ב), שוב ניתקה גז יגל מגע עמו וההסכם לא יצא אל הפועל. רוני חכם הוסיף כי פזגז לא יצרה עמו קשר ולא הציעה לו כל הצעה עד לקראת סוף שנת 2003, שאז נפגש עם נציגת פזגז, גברת אוהיון. במהלך הפגישה נודע לו שמתחם 7 עבר לגז יגל, ולפיכך הציעה פזגז למתחמים 6 ו-9 הצעה משופרת, וביום 26.1.2004 נחתם ביניהם הסכם על 6.5 ש"ח לקוב (ת/א, ב); עמוד 101 שורות 16-26).

232. אהרון אביטן העיד כי המשא ומתן עם רוני חכם לא צלח משום שזה ניהל משא ומתן ארוך ומייגע, הציב דרישות גבוהות ושינה אותן באופן חוזר ונשנה: "בבניין אחד שהוא של רפי ארד המו"מ התנהל הרבה זמן ובבניין השני חוץ מדיבורים לא ראיתי איתו שום דבר, זה היה של רוני חכם. אני פגשתי אותו רק פעם אחת ומי שעמד מולו זה ערן. כל יומיים הוא בא בבקשה אחרת הוא רצה 3% לוועד ו-3% בשבילו ו-3% לאשתו וכו' אך בפועל הוא לא עשה כלום" (עמוד 482 שורות 15-18). אביטן הוסיף כי "הבחור לא רציני... היו דרישות שהסכמנו. לא היה אכפת לי לרשום את שלמה. אחרי זה שבאו דרישות עם טובות הנאה אישיות אמרתי סטופ יש גבול לכל תעלול. הוא כל הזמן העלה את המחירים. הוא רצה לדפוק את השכנים שלו" (עמוד 541 שורות 1-6). כאשר נשאל אהרון אביטן האם נכון הדבר שאחרי שגז יגל הגיעה להסכמות עם רוני חכם היא ניתקה קשר עמו, והאם הורה לערן דורון להפסיק לעבוד מול רוני חכם, השיב בשלילה והוסיף כי "רוני חכם הוא בן אדם לא רציני. הוא ליצן" (עמוד 543 שורות 21-23).

233. רפי ארד, ראש הוועד של מתחם 7, העיד כי לאחר שנוכח לדעת כי רוני חכם אינו מנהל את המשא ומתן כראוי, החליט לפנות בעצמו אל חברת גז יגל ולנהל עם אנשיה משא ומתן במנותק מדיירי מתחמים 6 ו-9. בחודש דצמבר 2003 חתם על הסכם עם גז יגל שכלל מחיר של 5.95 ₪ לקוב: "ניהלתי איתו כמה שיחות וחשבתי שהוא יוביל את המהלך ראיתי שזה לא הולך וההסברים לא סיפקו אותי והלכתי לשטח... התשובות שלו לא היו ענייניות, הייתה סחבת בלתי פוסקת. ראיתי שזה לא הולך שהבן אדם הזה לא יגמור את העניין הזה. זה היה הערכה באותו זמן ואז הלכתי לגז יגל... נכנסתי למשרד ודפקתי בדלת ואמרתי קוראים לי כך וכך והתחיל מו"מ. נוכחתי לדעת שאפשר לקבל מחירים טובים. היה רצון לשתף פעולה. לא הייתה כל בעיה בענין הזה" (עמוד 1019 שורות 14-23). לדברי רפי ארד, ניסתה פזגז לשכנעו להישאר, וביקשה לדעת מהו המחיר שאותו הציעה גז יגל על מנת שתציע הצעה משופרת אולם הוא לא הסכים לכך. רפי ארד לא ידע לומר מדוע לא הצליח רוני חכם לעבור לגז יגל, והוסיף כי קיבל מאת גז יגל תנאים טובים מאוד, כי לא נתקל בכל קושי לעבור אל גז יגל וכי זכה מצדה לשיתוף פעולה פורה לאורך כל הדרך.

234. ערן דורון העיד על כך שקיבל הוראה להפסיק את המשא ומתן עם רוני חכם. כאשר נשאל באיזה שלב היה המשא ומתן בעת מתן ההוראה, השיב: "זה היה מו"מ ארוך מאוד מכיוון שהיה מס' רב של לקוחות, גם בגלל זה ובגלל בעיות טכניות. הייתי במו"מ במשך חצי שנה. המצב הגיע להסכמות בעל פה והתחלה של ניסוח בכתב" (עמוד 23 שורות 15-17). לדבריו, גז יגל נסוגה מהעסקה משום ש"א' אהרון לא התלהב מכל הפרויקט הזה. וב' נוצר ההסכם עם פזגז" (עמוד 23 שורה 1). עוד הוסיף ערן דורון כי הייתה התלבטות אצל גז יגל האם לקחת את הפרויקט או לא, וזאת משום שהמחירים היו בשיעורים נמוכים עד כדי חוסר כדאיות, וגז יגל לא הייתה בטוחה האם תעמוד באספקת גז סדירה לפרויקט בסדר גודל שכזה. כאשר נשאל ערן דורון באיזו תקופה ניהל את המשא ומתן עם רוני חכם, התקשה לזכור, השיב כי אינו מתחייב על הזמנים והעריך כי מדובר בתקופה שמאמצע שנת 2002 עד תחילת שנת 2003. כאשר נשאל להתייחסותו לדבריו של רוני חכם כי המשא ומתן התנהל מסוף שנת 2002 עד לאמצע שנת 2003, השיב "יכול להיות. אני לא מתחייב על הזמנים" (עמוד 58 שורות 6-26).

יתר על כן, ערן דורון העיד כי ההוראה להפסיק את המשא ומתן עם רוני חכם באה לאחר שמתחם 7 עבר לגז יגל (עמוד 60 שורות 17-19), אולם בשל העובדה שהבניין עבר בחודש דצמבר 2003 (ת/11) הסכים ערן דורון כי דבריו אינם מתיישבים זה עם זה.

235. הנני סבור כי המאשימה לא הצליחה להוכיח כי המו"מ שניהלה גז יגל עם רוני חכם לגבי מתחמים ברמת בית הכרם לא עלה יפה משום שגז יגל הורתה להפסיקו לאחר שפזגז וגז יגל הגיעו להסדר ביניהן. נראה כי ההסבר לכך שהמו"מ לא צלח נעוץ באופן התנהלותו של רוני חכם, שנבע מטעמים שחלקם לא הובררו כל צרכם ובעיקר כנראה שחשש לעבור לצריכת גז מאת חברה בסדר גודל של גז יגל, ולפיכך ניהל משא ומתן ארוך שבו ביקש לקבוע מספר מנגנונים שיבטיחו שהדיירים לא ימצאו עצמם בפני שוקת שבורה. בעדותו המהימנה של רפי ארד ובעובדה שדיירי מתחם 7 חתמו על חוזה עם גז יגל במחיר של 5.95 ₪ לקוב גז, יש כדי לחזק את גרסתה של גז יגל כי דרישותיו של רוני חכם היו גבוהות, וכי זו הסיבה לכך שלא נחתם עמו הסכם.

236. כמו כן, מעדותו של רוני חכם עצמו עולה כי בשל דרישותיו ומחמת הצורך באישורם של הדיירים, ארך המשא ומתן זמן רב - כחצי שנה - אשר אותו הוא ראה כפרק זמן סביר: "ההתחלה הייתה ארוכה כי זה היה קשור אלינו... השלב הראשון היה לבדוק את הבשלות של הועדים אם יסכימו לעשות מהלך של ההעברה כי הסכום היה מפתה וזה לקח מס' חודשים, אני נוטה להגיד שחצי שנה זה נראה סביר" (עמוד 98 שורות 3-8). דברים אלה מחזקים את גרסתה של גז יגל, כי המשא ומתן עם רוני חכם החל בתחילת 2003 ונמשך לאורך השנה כולה עד שהופסק בסמוך לתחילת שנת 2004, דהיינו, כלל לא בתקופה הרלוונטית לכתב האישום.

237. הנאשמים טענו להגנתם כי התחרות בירושלים הלכה ונמשכה לאורך כל תקופת ההסדר הכובל הנטען.

כך, לטענת נאשמי גז יגל, גם לאחר הפגישות בלטרון, ששם לפי גרסת המאשימה הגיעו להסכמה על הפסקת מבצע 4.9, הרי שהוא נמשך בפועל, באופן שחלק מלקוחות פזגז עברו לגז יגל במחירי מבצע 4.9 גם לאחר אותן פגישות. נאשמי גז יגל הביאו כדוגמא את הדיירים ברחוב אצ"ג וברחוב מרידור 9-1 בירושלים, אשר חתימותיהם נשלחו אל פזגז ביום 31.1.2003 וביום 12.3.2003 (נ/ו 6/7), והם עברו בפועל אל גז יגל ביום 27.3.2003, דהיינו, בתקופת ההסדר הכובל הנטען (נ/ו 32/106). למרות זאת, ניתנו לאותם דיירים מחירי המבצע של 4.9 ₪ לקוב (ת/ו 4/5).

238. ברם, כפי שפורט בהרחבה לעיל בפרק שעסק בפגישות בלטרון, נאשמי גז יגל עצמם הסכימו כי בעוד שנעתרו לבקשת פזגז והצהירו כי חלוקת הפליירים תיפסק (שכן לטענתם בפועל הפצתם כבר הופסקה ממילא), הם התעקשו שהלקוחות שכבר פנו אליהם בעקבות הפצת הפליירים שהכריזו על המבצע, יהנו מתנאיו. כך אמרו האחים

אביטן בחקירתם ברשות (ת/49 שורה 236 ואילך ות/46 שורות 329-332) ועל דבריהם אלה חזרו בבית המשפט (עמוד 512 שורות 1-23). מכאן שאין בעצם העובדה שחלק מלקוחות פזגו עברו לגז יגל לאחר הפגישות בלטרון בתנאי מבצע 4.9 כדי ללמד על אי ביצועו של ההסדר הכובל הנטען, שכן האחים אביטן עצמם הודו כי הודיעו במפורש בפגישות בלטרון שכך ייעשה.

239. פזגו מצדה, הגישה מספר מסמכים שלטענתה מלמדים על המשך התחרות: מסמך מיום 2.3.2003, שבו נכתב כי פזגו מוזילה את מחיר הגז ללקוח "בעקבות הבטחה של תני/דני לאור חתימת הדיירים לגז יגל" (נ/31); מסמך פנימי מיום 8.4.2003 שבו נכתב: "מאחר ולא הצלחנו להחזיר את הבניינים מרידור 9-1, מקסיקו 7-9-11 והמשורר אצ"ג 20-2, יש לדאוג לקבל את המונים..." (נ/29); נתונים של פזגו מחודש מרץ 2004 בדבר מספר המרכזיות שעזבו את פזגו ירושלים מסוף שנת 1999 ועד סוף הרבעון הראשון של שנת 2004, ואשר על-פיהם, בשנת 2002 עברו מפזגו אל גז יגל 140 צרכנים, ואילו בשנת 2003 עברו 169 צרכנים (נ/106 ונ/158). לטענת הנאשמים עולה ממסמך זה כי בתקופת ההסדר הכובל הנטען התחרתה גז יגל בפזגו עוד יותר מכל חברת גז אחרת: לטובת אמישרגז עזבו 19 לקוחות, לטובת דור גז עזבו 183 לקוחות, ולטובת גז יגל עזבו 591 לקוחות. הנאשמים טוענים כי ניתן ללמוד מכך על תחרות עקבית ונמשכת, וכי בשנת 2003 לא היה מעבר לקוחות דליל יותר מזה שבשנת 2002.

240. פזגו טוענת עוד כי בנוסף על עזיבת הלקוחות, באה לידי ביטוי התחרות בינה לבין גז יגל גם בכך שנאלצה ליתן הנחות ללקוחותיה הקיימים, על מנת למנוע את עזיבתם. מרישום פנימי של פזגו על ההנחות שניתנו למרכזיות גז בירושלים במחצית הראשונה של שנת 2002 ובמחצית הראשונה של שנת 2003, עולה כי בשנת 2002 קיבלו הנחה 188 מרכזיות, ובשנת 2003 קיבלו הנחה 233 מרכזיות (נ/156 ונ/157). כך גם מסמכים נ/154 ונ/155 מלמדים על מתן הנחות ל-1440 צרכנים של פזגו בירושלים במחצית הראשונה של שנת 2003.

241. לאחר שמיעת העדויות ובחינת המסמכים שהוגשו, לנוכח מסקנתי כי המחיר של 4.9 היה מחיר הפסד בתקופה שבה הוצע, ובשים לב לעובדה שהפליירים לגבי מבצע 4.9 הופצו במשך כ-24 שעות בלבד, לא שוכנעתי כי הראיות אשר עליהן סומכת המאשימה מהוות בהכרח ביטוי לביצועה בפועל של ההסכמה הנטענת על הפסקתו של מבצע 4.9.

כיוצא בזה, גם לא שוכנעתי כי העובדה שדיירי הבניינים ברחוב המחנכת וברמת בית הכרם לא עברו לגז יגל נבעה מאותו הסדר כובל נטען.

דומני כי הגרסאות החלופיות שלהתקיימותן טענו הנאשמים מעלות ספק בגרסה שלה טענה המאשימה, וכי האפשרות שההחלטה להפסיק את המבצע נעשתה באופן חד-צדדי על-ידי גז יגל לאחר יציאתה של פזגז מקרית גת, עוד קודם לפגישות בלטרון, וללא ידיעתה של פזגז, הריהי סבירה למדי. אפשרי הדבר שבפגישה בלטרון הצהירו נאשמי גז יגל על הפסקת חלוקת הפליירים, שכן ממילא הופסקה החלוקה עוד קודם לכן.

הפסקת התחרות בבאר שבע

242. המאשימה טוענת כי לאחר שהושגו ההסכמות בפגישות בלטרון, חדלו פזגז וגז יגל מלפנות האחת אל לקוחותיה של האחרת בבאר שבע, וזאת עד לתחילת חודש יוני 2003 שאז עבר בניין של שכביץ ברחוב יהושע יבין 8 לרשותה של גז יגל (ת/198). שכביץ מצדה גם היא לא העבירה לרשותה בניינים נוספים שדייריהם היו לקוחות גז יגל, בשנת 2003.

המאשימה מבקשת לתמוך טענתה זו במוצג נ/170, דו"ח המרכזיות של גז יגל לשנת 2003, אשר על-פיו החל מחודש פברואר 2003 לא עסק סניף גז יגל בבאר שבע בגיוס לקוחות חדשים, וזאת במשך כשלושה-ארבעה חודשים. בנוסף, רפי בוגנים עצמו אישר בעדותו כי מלבד הבניין ברחוב ישעיהו יבין, לא לקחה גז יגל לשכביץ בניין כלשהו בשנת 2003 (עמוד 873 שורה 28).

243. נאשמי גז יגל אישרו כי בחודשים פברואר עד מאי 2003 לא גייסה גז יגל לקוחות חדשים בבאר שבע, אולם לטענתם הסיבה לכך נעוצה בטעמים לוגיסטיים גרידא, והיא אינה תוצאה של הסדר כלשהו שאליו הגיעו הקבוצות. לפי גרסתם, לנוכח העובדה שלקראת סוף שנת 2002 הצטרפו לגז יגל כ-500 לקוחות חדשים בבאר שבע, בפרק זמן קצר של שבועות בודדים, היא נזקקה למספר חודשים לשם התארגנות מחדש, הן במובן הלוגיסטי, לקליטתם של הלקוחות החדשים, הן במובן הכספי. בהתאם לכך, בחודשים פברואר עד מאי 2003 לא צרפה גז יגל לשורותיה מרכזיות גז חדשות כלשהן, לא של שכביץ ולא של חברות גז אחרות (נ/170). החל מחודש יוני 2003, בעת שבה נסתיימה תקופת ההתארגנות מחדש, שב סניף גז יגל בבאר שבע לפעילות רגילה של גיוס לקוחות.

244. שלמה עמר, מי שהיה אחראי על הפעלת סוכנות גז יגל בבאר שבע, העיד על כך שבתקופה שבין חודש ינואר לבין חודש יוני בשנת 2003 לא הצטרפו לגז יגל בבאר שבע צרכני גז חדשים, וזאת משום שנדרשה לגז יגל תקופה להטמעה ולהתארגנות מחדש בעקבות מאות לקוחות שגייסה, פעולה שלדבריו אורכת מספר חודשים: "אני יכול לתת הסבר של זמן התארגנות. אתה לוקח קבוצה גדולה של לקוחות וצריך להתארגן וזה לוקח זמן. לקחנו 500 לקוחות צריך לעשות בדיקת לקוחות" (עמוד 1041 שורות 8-11).

245. אל הדברים הללו הצטרפו פזגו ושכביץ. פזגו הוסיפה מצדה, כי בשל המשאבים המוגבלים העומדים לרשותן של חברות הגז הקטנות, אופיה של התחרות בין חברות גז קטנות לגדולות הוא כי זו נעשית לתקופות קצובות בזמן, ובין לבין שורר שקט יחסי לצורך התארגנות מחדש. בהתאם לכך, לאחר שגז יגל פרצה לשוק הגז בבאר שבע והצליחה לגייס מאות לקוחות בתוך שבועות בודדים, היא התרכזה בקליטתם, ובתקופה זו חזרה להתחרות בעוצמה רגילה. גז יגל טוענת כי התחרות בבאר שבע מעולם לא הסתיימה בהפסקת אש כלשהי, אלא חזרה באופן טבעי לפסים הרגילים שלה.

246. באשר לרכיב ההסכמה השני הנטען לגבי באר שבע, שעל-פיו לא תעמוד גז יגל בדרכה של פזגו לנסות ולהחזיר לעצמה את צרכני הגז שנלקחו ממנה על-ידי גז יגל בבאר שבע, טוענת המאשימה כי גם רכיב זה בוצע הלכה למעשה. כזכור, הודעה על החלטת בעלי דירות להחליף ספק גז צריכה להימסר לספק היוצא 15 ימים מראש, ובמהלך תקופה זו עליו לפרק את מתקניו. בתום 15 הימים, רשאי הספק הנכנס לבצע את ההעברה בפועל. המאשימה טוענת כי על בסיס ההסכמות שהושגו בלטרוץ, עיכבה גז יגל את העברתם בפועל של הבניינים שלקחה מאת שכביץ למשך זמן ארוך מתקופת 15 הימים, וזאת על מנת לאפשר לשכביץ לנסות ולשכנע את דייריהם להישאר לקוחותיה-שלה. מדובר בבניינים ברחובות בר-לב ועין גדי, אותם בניינים אשר למרות שגז יגל החתימה את דייריהם על הודעות מעבר, הם נכתבו בת/91 תחת שמו של יוסי קרוגמן, ובת/93 נכתב לגביהם בסעיף 3 כי עומדים לפזגו 15 ימים כדי להחתימם בחזרה.

כך, למרות שחתימות דייריו נשלחו לפזגו ביום 1.1.2003, עבר הבניין ברחוב בר לב 10 לגז יגל בפועל רק 54 ימים לאחר מכן. באופן דומה, עבר הבניין ברחוב עין גדי 9 לגז יגל רק ביום 5.1.2003, 50 ימים לאחר שנשלחו החתימות לפזגו.

247. להגנתה בהקשר זה טוענת גז יגל כי סבלה באותה תקופה מבעיה של מחסור במונים, ולכן נזקקה לפרק זמן ממושך מן הרגיל על מנת להעביר לרשותה את הבניינים בפועל. שלמה אביטן העיד: "הייתה לנו בעיה של מונים בתקופה הזאת, והמתנו עם הגשת המסמכים לפזגז עד שהשגנו את המונים לדיירים האלה" (עמוד 412 שורות 1-2).

248. המאשימה טוענת כי גרסתו-זו של שלמה אביטן על אודות המחסור במונים אינה עולה בקנה אחד עם דבריו כי מאמצע שנת 2002 ועד לשנת 2003 הוא שילש או ריבע את כמות הלוחות של גז יגל, וכי מתחילת שנת 2003 עד לאמצע שנת 2003 הוא גייס עוד כ- 1,500 לוחות בירושלים ובבאר שבע (עמוד 410 שורות 12-15). לטענת המאשימה, גיוס לוחות בהיקף שכזה אינו מתיישב עם הטענה כי גז יגל התקשתה באותה תקופה להעביר אליה לוחות בשל מחסור במונים. בנוסף גורסת המאשימה כי טענת המחסור במונים אינה מתיישבת עם העובדה שבאותה תקופה העבירה גז יגל לרשותה בניינים אחרים בבאר שבע. כך למשל עבר הבניין בנאות ספיר, שבו 103 יחידות דיור, ביום 1.2.2003 (נ/23 ות/171), ונדרשו לגז יגל 103 מונים לצורך ביצוע העברה זו. זאת ועוד, בשעת עזיבתה את הבניין ברחוב ביאליק 24 לטובת פזגז, השאירה גז יגל 60 מונים בבניין, וזאת במקום לפרק אותם ולעשות בהם שימוש בבניינים אחרים.

249. המאשימה מבקשת להסתמך על דבריו של תני גבע עצמו, אשר העיד כי לא ברור לו מדוע, אולם שכביץ סייעה לגז יגל עם בעיית המונים, בכך שהשאירה לגז יגל את המונים שלה ברחוב עין גדי (ת/194) וברחוב בר-לב 10 (ת/195): "פזגז פתרה לגז יגל את בעיית המונים... זה אחד הדברים שעד לרגע זה אין לי עליו תשובה. בחודשים האחרונים זה נושא שחקרתי ודשתי לא מעט עם אנשי באר שבע. זה לא נושא שאני יכול לומר שיש לי תשובה עליו" (עמוד 821 שורות 22-26).

250. בתגובה טוענת גז יגל כי דיירי הבניין בנאות ספיר (לא מסחרי) ובעלי מכבסת סוקלין הם לוחות גדולים שלה, ולכן העדיפה להקציב את מעט המונים שהיו ברשותה לטובת הבניינים הללו, ולעכב את העברת הלוחות בשני הבניינים הקטנים, ברחוב בר-לב 10 וברחוב עין גדי 9. כמו כן, מאחר שצרכני הגז בירושלים צורכים כמויות גדולות של גז, השתלם לגז יגל יותר להשתמש במונים שברשותה בירושלים ולא בבאר שבע, ולפיכך לא היה מחסור בירושלים.

251. לעניין השארת המונים בבניין שברחוב ביאליק 24, טוענים הנאשמים כי מדובר בפרקטיקה עסקית מקובלת, שנועדה לחסוך בעלויות לוגיסטיות, וזאת באמצעות

קייזוים הדדיים של שווי המונים בתמורה להעברת בעלותם. דוגמא לכך ניתן לראות במוצג ת/190, שם נקבעה התחשבנות בין הקבוצות בנוגע להחלפת הצוברים. כך גם מסבירים הנאשמים את אי-פירוק המונים ברחובות עין גדי ובר-לב בכך שהחברות קייזו את המונים האחת עם האחרת. ישראל חלפון, איש המכירות של שכביץ, העיד כי למרות שחלפו 15 הימים הוא לא פירק את המונים של שכביץ ברחוב בר-לב, משום שהחברה אינה נוהגת לפרק מונים באופן חד צדדי ולהשאיר את הלקוח בלי אספקת גז: "אצלנו בשכביץ היה מוטו, לא משאירים לקוח בלי גז, גם אם הוא עזב אותך או כעס עליך, רצינו לעשות מעבר בצורה טובה כדי לא להשאיר משקעים אצל הלקוחות. לא ידענו מה טומן העתיד. לא משאירים לקוח בלי גז. גם אם ההחלפה הייתה צריכה להתבצע ולא התבצעה לא נתן לנו את הרצון לנתק לקוחות בלי גז" (עמוד 903 שורות 22-25).

252. כך או כך, לטענת גז יגל, על דרך השגרה, העברתם של בניינים בפועל אורכת יותר מפרק זמן של 15 ימים, וזאת משום שתהליכי החלפת ספק מחייבים תאומים בקשר לציוד וכוח אדם. גם בניינים אחרים, ולא רק אלה המצויינים במסמך ת/93, הועברו אל גז יגל בפועל באזור. כך היה למשל לגבי הבניין ברחוב הנרי קנדל 10, שהעברתו נעשתה רק לאחר 21 ימים, ולגבי הבניין בנאות ספיר (לא מסחרי), אשר העברתו נעשתה לאחר 24 ימים (נ/23).

253. יתר על כן, גז יגל הצביעה על הבניין ברחוב רחבת צפת 30, שצויין במסמך ת/91 ביחד עם הבניינים ברחובות בר-לב ועין גדי תחת שמו של קרוגמן, וצויין גם ביחד עם שני הבניינים הללו בסעיף 3 לת/93, כבניין שעומדים לרשות פזגו 15 ימים להחתים את דייריו בחזרה. הבניין ברחוב רחבת צפת עבר בפועל לגז יגל לאחר 15 ימים בדיוק, והעברתו לא התעכבה כלל (החתימות נשלחו אל שכביץ ביום 23.12.2002 והעברתו בפועל נעשתה לפי המצויין בנ/23 ביום 6.1.2003). המאשימה מסבירה זאת בכך שבמועד שבו הגיעו הצדדים להסכמות, ובמועד שבו נכתבה הצעת קרוגמן להסדר ביניים, כבר עבר הבניין בפועל לגז יגל, וזו הסיבה לכך שלא ניתן היה עוד לעכב את העברתו.

254. כאמור, לדעת המאשימה ישנו חיזוק ראייתי במסמכים ת/91 ות/93 לעצם ההסכמה על החזרת ההחתמות. במסמך ת/91 צוינו הבניינים ברחוב עין גדי, בר-לב ורחבת צפת תחת שמו של יוסי קרוגמן, למרות שבאותה עת כבר נשלחו לשכביץ הודעות דייריהם המבקשים לעבור לגז יגל, ובמסמך ת/93 צויין בסעיף 3 לגבי שלושת הבניינים כי פזגו

מתחייבת להעביר את חתימות דייריהם לגז יגל בתוך 15 יום, והיה ולא תעשה כן, תעביר אותם גז יגל לידיה כחוק.

255. ואולם, המאשימה מסכימה כי בפועל לא חזרו הבניינים הללו לידי שכביץ (סעיף 639 לסיכומים). מכאן שלמעשה, ההסכמה לפי ההסדר הכובל הנטען, שעל-פיה לא תעמוד גז יגל בדרכה של פזגז להחזיר לעצמה צרכני גז מסויימים שנלקחו ממנה, לא זכתה לביטוי במציאות בשטח. דנתי בעניין זה בארוכה לעיל ודומני כי יש בכך כדי להטיל ספק בעצם קיומה של ההסכמה האמורה, שכן אילו פתוחה הייתה הדרך בפני שכביץ להחזיר לרשותה את לקוחותיה והיא ידעה כי גז יגל לא תעמוד בדרכה ולא תמנע ממנה לפעול לשם כך, כי אז מדוע לא עשתה כן?

256. הנאשמים מוסיפים וטוענים להגנתם כי התחרות בבאר שבע מעולם לא פסקה, וכי גם בתקופת ההסדר הכובל הנטען - במחצית הראשונה של שנת 2003 - התקיימה בין הקבוצות תחרות ערה על לבם של הלקוחות. אנשי המכירות של שכביץ - ישראל חלפון ואלי מרזוק - העידו כי במהלך תקופת ההסדר הכובל הנטען התקיימה בבאר שבע תחרות עסקית לכל דבר, וגם אם הייתה הפסקה מסויימת בתחרות, הרי שנבעה מכך שבאופן טבעי ישנן תקופות שבהן התחרות יותר אינטנסיבית, ותקופות שבהן התחרות נחלשת לצורך התארגנות מחדש (עמוד 904 שורות 21-28 ועמוד 928 שורה 11 ואילך).

257. נאשמי גז יגל טענו מצדם כי כל אשר הסכימו עם פזגז בעניין באר שבע היה כי הקבוצות יפעלו על-פי פסק הדין של בית המשפט המחוזי, וכי מעולם לא הגיעו להסדר על הפסקת אש בנוגע לבאר שבע. שלמה אביטן אמר בחקירתו ברשות כי התחרות מעולם לא פסקה: "המשכנו לקחת להם לקוחות ברצף כל עוד שהגיעו לקוחות שעמדו בתנאים שלנו החתמנו, מאז הפסקת האש הזאת לקחנו להם 300 עד 400 לקוחות... לא הסכמתי לשקט לא פחדתי מהבלאגן שלהם אם הייתי מפחד מהם לא הייתי נלחם בהם" (ת/50 שורות 296-297 ושורות 609-615).

258. ביטוי מעשי לטענתם על כך שהתחרות בבאר שבע מעולם לא פסקה, מוצאים הנאשמים בהשתלשלות האירועים בנוגע למספר בתי עסק: מטעמי פאר, מכבסת סוקלין, החלק המסחרי של נאות ספיר ומאפיית מגדלי נוף.

259. מטעמי פאר הוא בית עסק הממוקם בפארק אופיר. ביום 16.5.2001 חתמה מטעמי פאר על הסכם לאספקת גז עם שכביץ, למשך 5 שנים (נ/114). ביום 20.5.2003 שלח מנהל

הפארק הודעה למטעמי פאר, כי בשל כך שחווה השכירות הסתיים ביום 31.3.2003, ומטעמי פאר לא ביקשה לחדשו, עליה לפנות את המושכר (נ/115). הנאשמים טוענים כי הסיבה האמיתית להודעת הפינוי היא כי מנהל הפארק התקשר בחוזה לאספקת גז עם גז יגל, וביקש לחייב את שוכרי בתי העסק בפארק - ובהם מטעמי פאר - לעבור לצורך גז מאת גז יגל, שאם לא כן הוא יימנע מלחדש עמם את חוזה השכירות. ביטוי לכך מוצאים הנאשמים במכתבו של יוסי קרוגמן מיום 28.5.2003, שבו ביקש מאת מנהל הפארק שלא לכפות על הלקוח להחליף את ספק הגז (נ/118), ובעדותו של ישראל חלפון, אשר תמך בדברים אלה (עמוד 906 שורות 14-21). שכביץ טוענת כי במסגרת השתדלויותיה לשכנע את מנהל הפארק שלא לכפות על מטעמי פאר להחליף את ספק הגז היא אף ניסתה לשכנעו כי הצוברים שהתקינה גז יגל אינם תקינים (נ/117), אולם מאמציה לא הועילו, ובסופו של דבר נאלצה מטעמי פאר לעבור לצורך גז מאת גז יגל.

260. מכבסת סוקלין חתמה בחודש אפריל 2001 עם חברת שכביץ על הסכם לאספקת גז למשך שבע שנים (נ/94). ברם, בחודש פברואר 2003 עברה המכבסה לצורך גז מאת גז יגל, לאחר שזו הציעה לה מחיר זול יותר. כראיה הציגה שכביץ מכתב תלונה מיום 13.2.2003 ששלחה אל המכבסה, ובו ביקשה להחזיר לה את הציוד שקיבלה ממנה על-פי החוזה, בשל הפרתו (נ/95). ישראל חלפון העיד גם הוא בהקשר זה כי בטרם הסתיים החוזה עם מכבסת סוקלין, היא עברה לצורך גז מאת גז יגל.

261. נאות ספיר. מדובר בשלושה בתי עסק - מוקפצין, בית מאפה ישראל ופלאפל הנחל. במהלך חודש ינואר 2003 התנהל בין הקבוצות מאבק עיקש לגבי בתי העסק הללו, ובמסגרתו בוצעו החתמות חוזרות ונשנות, כאשר בכל פעם הציעה הקבוצה האחרת הצעה משופרת. בסיומו של המאבק, כיפרו בתי העסק לעבור ולצורך גז מאת גז יגל. הנאשמים טוענים כי ניתן ללמוד מנסיבות המאבק לגבי נאות ספיר כי לאורך כל התקופה התנהלה תחרות אגרסיבית בין הקבוצות, ללא רגיעה. ואולם, עיון במסמכים מלמד כי מדובר בהחתמות שבוצעו במחצית הראשונה של חודש ינואר 2003 כאשר האחרונה מביניהן בוצעה ביום 13.1.2003. מכאן, שאין מדובר בתקופה שבה נטען בכתב האישום על הסדר כובל בין הקבוצות, אלא בתקופה שבה נטען כי הן ניהלו משא ומתן לקראת הסדר. לפיכך המאבק אינו מעיד על המשך התחרות מאמצע חודש ינואר ואילך, לאחר שלכאורה הושג ההסדר.

262. מאפייט מגדלי נוף. ביום 29.9.2000 חתמה המאפייט עם שכביץ על הסכם לאספקת גז למשך חמש שנים (נ/119). שכביץ טענה כי בחודש מרץ 2003 קיבלה המאפייט הצעה

משופרת מאת גז יגל, ולאחר ששכביץ כשלה בנסיונותיה לשכנע את המאפייה להישאר אצלה, עברה זו לצורך גז מאת גז יגל. ואולם, לדברי ישראל חלפון עצמו, הסיבה שבגינה עברה המאפייה לצורך גז מאת גז יגל, הייתה משום שביקשה לצורך גז באמצעות צובר, ואילו פזגז לא יכלה לעשות כן הן מבחינה בטיחותית, הן מבחינת העלות שתהא כרוכה בכך: "היא ביקשה ממני לבדוק והבאתי לשם את מכון התקנים ולא ניתן היה להתקין את מה שהיא דרשה אצלה במבנה מבחינת התקן, לא הצלחתי לתת לה את המחיר הזול ואז הוא עבר לגז יגל... לא הייתה לי ברירה ולא יכולתי להתחרות במחיר של גז יגל בצובר והיא עברה לעבוד עם גז יגל" (עמוד 909 שורות 4-11). כך גם כתב במכתבו מיום 14.5.2003: "כיוון שאין אפשרות ע"פ חוק וע"פ תקנים להציב צוברון במקום, ומאחר והצעת המחיר שהגשתי לך לא מתאים לך, נבקש להחזיר את ששת המכלים שהשאלנו לך ולשלם את סכום הפיצוי היחסי..." (נ/120). מן האמור עולה כי עניין זה אינו יכול לשמש אינדיקציה להמשך התחרות בין הקבוצות, שכן אין מדובר במקרה קלאסי שבו ספק פונה לצרכן ומציע לו הצעה טובה יותר, ובעקבותיה הוא מבקש לעזוב את ספק הגז הקודם שלו, אלא בסיטואציה שבה הצרכן הוא אשר ביקש לבצע שינויים באופן צריכת הגז שלו. מכיוון שלא התאפשר לשכביץ לספק למאפייה את השינויים שחפצה בהם, עברה לצורך גז אצל גז יגל.

263. הנאשמים טענו עוד כי התחרות בתקופת ההסדר הכובל הנטען באה לידי ביטוי לא רק במאבקי ההחתמות החוזרות, אלא גם בכך ששכביץ נקטה בפעולות שנועדו לשימור לקוחותיה, באופן זה שהציעה להם הנחות מיוזמתה-שלה, עוד בטרם פנתה גז יגל ללקוחות אלה. במסמך מיום 25.3.2003 (נ/126) סיכם ישראל חלפון תחת הכותרת "סיכום הנחות לבניינים בגז מרכזי" את ההנחות היוזמות שנתנה שכביץ ללקוחותיה בעקבות התחרות מול גז יגל ומול דור גז. במסמך מופיעה רשימה של 36 בניינים משותפים שבהם למעלה מ-1,600 יחידות דיור, אשר נהנו מהנחה עקב התחרות. פזגז טוענת כי הדבר מלמד על תחרות ערה בין גז יגל לבין שכביץ בעיצומה של התקופה שבה מייחסת המאשימה לקבוצות הללו תיאום.

264. ברם, מתוך 36 המרכזיות שקיבלו הנחה, רק לשלוש ניתנה ההנחה לאחר יום 13.1.2003. בנוסף, 36 הבניינים רשומים תחת הכותרת "הנחות בעקבות יגל - דור", ואין ניתן לדעת באופן מפורש האם ההנחה באה בעקבות התחרות מול גז יגל או בעקבות התחרות מול דור גז. יתר המסמכים שהוצגו על אודות הנחות יוזמות שניתנו ללקוחות פזגז, אינם מסייעים אף הם להוכחת טענה זו, שכן ההנחות המצויינות שם ניתנו לקראת סוף שנת 2002, ולא בתקופת ההסדר הכובל הנטען (נ/121 - נ/126).

265. תמך נוסף לטענתם על המשך התחרות מצאו הנאשמים בכך שביום 2.3.2003 הגישה גז יגל תביעה נגד פזגו לתשלום סך של מליון ₪ בגין הימנעות ועיכובים בהחזרת פיקדונות משנים עברו (נ/25). הסכסוך הסתיים בפשרה, במסגרתה שילמה פזגו 16% מסכום הכסף שנתבע. שלמה אביטן טען כי התביעה הוגשה כחלק מן המלחמה, "במקביל במסגרת המחשבה לתקוף תבעתי אותם על מליון שקל בערך על החזר פקדונות של הבניינים שעברו אלי" (ת/50 שורות 120-121). פזגו טוענת כי הדבר מלמד על כך שביום 2.3.2003 היו היחסים בין פזגו לבין גז יגל רחוקים מלהיות יחסים של הסדר.

266. עוד טוענת פזגו כי המאשימה התעלמה ממסמך נ/70 אשר ממנו ניתן ללמוד כי ההסדר הכובל הנטען לא היה מעולם. המסמך נכתב על-ידי תני גבע ביום 20.7.2003, והוא נושא את הכותרת: "פעולות תחרותיות מול גז יגל". תני גבע תיעד בו דיון פנימי שהתקיים באגף השיווק של פזגו, ובו הביעו הסוכנים השונים את דעתם על המאבק שהתרחש מול גז יגל, וציינו דרכי התמודדות לעתיד:

"איציק קיאל - ניתח את תוצאות המאבק הקודם ורואה בו כשלון ולכן לדעתו אין ליזום היום מלחמה אלא להמתין לפעילותו ולהגיב למעשיו.

יוסי קרוגמן - רואה את המלחמה הקודמת כמאבק מוצלח מאוד בפועל הפסיד אמנם כ 350 יח"ד אבל המאבק עצר מהלך של אבדן 1,500 יח"ד. לדעתו יש לצאת למאבק בחזית רחבה ככל האפשר ולא לחשוש מתגובתו של יגל".

אריה זלצמן - המלחמה הקודמת התחילה טוב אבל לא נגמרה טוב משום שלא הוגדרו מטרות המאבק עד הסוף. היה צורך והיה אפשר להביא את יגל לכניעה מוחלטת" [אריה זלצמן הוא סוכן פזגו באשדוד - נ' ס']. מבקש להגיע להסכמות ולא למאבק לדעתו הסכמות יתנו תוצאות טובות יותר" [זאב שפירא הוא מנהל סניף פזגו באשקלון - נ' ס'].]

267. הנאשמים תומכים את יתדותיהם בשני מסמכים פנימיים נוספים של פזגו אשר לטענתם מצביעים על כך שמעולם לא היה הסדר בין הקבוצות (נ/108 ות/180). עניינו של נ/108 ב"סיכום שנת 2003 בחברות הבת" ובעמוד החמישי שבו כתבה פזגו כי התנהל

בבאר שבע "מאבק קשה בגז המרכזי מול גז יגל", וכי בירושלים "מאבקים מול גז יגל ובלגז". בדומה, בת/180- סיכום ישיבת מועצת המנהלים של שכביץ מיום 27.2.2003 - מתוארת תחרות עזה מצדה של גז יגל, וכמו כן נכתב שם "מאז 19/2 יש גם תחרות של בל-גז". דהיינו, נוסף על התחרות מצד גז יגל שמעולם לא נפסקה, נפתחה חזית נוספת מול חברת בל-גז.

268. לאור האמור לעיל ולאחר בחינת מכלול הראיות ביחס לתחרות בבאר שבע, התרשמתי כי אכן המציאות בשטח השתנתה החל מחודש פברואר 2003, באופן זה שהתחרות דעכה וההחתמות ההדדיות פסקו. אמנם הנאשמים הציגו מספר אסמכתאות לשם תמיכה בטענתם על כך שהמשיכה להתקיים תחרות ערה בין הקבוצות בתקופת ההסדר הכובל הנטען, אולם מרביתן הופרכו כאמור בבחינת הדברים לעיל. נאשמי גז יגל עצמם אינם מתכחשים לעובדה שלא פעלו במשך מספר חודשים לגיוסם של לקוחות חדשים.

269. יחד עם זאת, התזה של המאשימה, כי הגורם לאותה רגיעה טמון בהסדר שאליו הגיעו הקבוצות, איננה ודאית. גרסתם החלופית של הנאשמים, כי המאבק בין הקבוצות חזר למימדיו הטבעיים משום שגז יגל נדרשה לתקופת התארגנות מחדש, הן לצורך קליטת הלקוחות החדשים, הן מבחינת חידוש משאביה הלוגיסטיים והכלכליים, היא אפשרית. כיוצא בזה, אין לשלול את גרסתה של גז יגל בדבר המחסור במונים כסיבה לכך שחלק מדיירי הבניינים עברו אליה זמן רב לאחר 15 הימים. לדברים אלה מצטרפת העובדה שעליה אין עוררין כי בפועל לא חזרו אל שכביץ אותם לקוחות שעזבו אותה לטובת גז יגל. אילו אכן עפבה גז יגל את העברתם של הבניינים במתכוון, על מנת שתהא לפוגז שהות להחזירם לרשותה, מדוע לא נעשה כן בפועל? דומני כי יש בכך כדי לחזק את הסברה כי גז יגל התעכבה בביצוע ההעברה בפועל מטעמים טכניים גרידא, וכי לא עשתה כן בכוונה תחילה.

270. מעבר לכל זאת, עומד בעינו מסמך נ/70 הנ"ל, המתעד את עמדותיהם בעת ההיא של אנשי פזגז בנוגע למאבק שהתקיים מול גז יגל. גם אם נצא מנקודת הנחה כי אך טבעי הוא שאם אכן היה הסדר כובל בין הקבוצות, לא היו מתייחסים אליו אנשי פזגז במפורש, הרי שבכל מצב, אופן התנסחותם באותה ישיבה אין בו ולו רמז על הסדר כלשהו שאליו הגיעה פזגז עם גז יגל. למעשה ההפך הוא הנכון. מסיכום אותה ישיבה עולה אווירה לוחמנית. נוכח ההפסד במאבק שהתרחש בשלהי שנת 2002 ובתחילת שנת 2003, תוכנן מאבק חדש ותקיף מקודמו. מסמכיה הפנימיים של פזגז (נ/70, נ/108

ות/180) מלמדים על הלך הרוח ששרר אז אצל פזגו, ולפיו המאבק מול גז יגל נחל כשלון חרוץ. בהקשר זה אני סבור כי יש טעם בטענתה של גז יגל, כי אילו אכן הגיעו הנאשמים להסדר כובל כנטען, כי אז אין זה מסתבר כלל שאיזיק קיאל ראה במבצע פלשת כשלון, אלא היה צריך לראות בו הצלחה, שכן לשיטתה של המאשימה השיג המבצע את מטרתו להביא להפסקת אש.

271. מסקנתי היא אפוא כי הנאשמים הצליחו לעורר ספק בגרסתה של המאשימה, באופן זה שהגיעה בתחרות ששררה בבאר שבע בתקופה שמחודש פברואר עד לחודש יוני 2003 נבעה לאו דווקא מקיומו של הסדר בין הקבוצות.

הפסקת ההחתמות ההדדיות בקרית גת
272. המאשימה טוענת כי לאחר הפגישות בלטרון חדלו קבוצות פזגו וגז יגל מלפנות זו אל לקוחותיה של האחרת בקרית גת בנסיון לשכנעם להחליף את ספק הגז שלהם; וזאת כחלק מן ההסדר הכובל שאליו הגיעו.

273. פזגו טוענת כי התנהלה באופן שבו התנהלה מחמת הטעות המשפטית שעשתה בתהליך החתמת הדיירים, בכך שטופס חתימות הדיירים שהגישה לגז יגל לא היה העתק נאמן למקור אלא הכלאה בין שני מסמכים שנחזו להראות כמסמך אחד. בקשר לכך קיבלה פזגו ייעוץ משפטי כי לא מומלץ לה להגיש תביעה משפטית נגד גז יגל בטענה שההחתמות הנגדיות שביצעה בקרית גת היו בלתי חוקיות, כל עוד טפסי החתימות שלה-עצמה אינם תקינים. לנוכח מצב הדברים שנוצר, והוראתה של המשטרה כי מעתה יתבקש כל צד להציג בפניה חתימה בצירוף תצלום צבעוני של תעודת הזהות של הלקוח אשר מבקש להחליף את ספק הגז, דרישה שאותה מצאה כבלתי מעשית, החליטה פזגו לסגת מקרית גת באופן חד-צדדי מבלי שתאמה זאת עם גז יגל, ומבלי שהעבירה לרשותה את לקוחותיה של גז יגל כפי שציפתה, זולת דיירי הבניין ברחוב לכיש.

274. גז יגל טוענת כי מלכתחילה לא התכוונה להחתים את לקוחות פזגו בקרית גת, וכי לבד מבניין אחד ברחוב לכיש שהיה בניין ותיק של פזגו, כל ההחתמות שביצעה היו החתמות חוזרות בלבד, של לקוחותיה שעברו לפזגו במסגרת מבצע פלשת. לטענתה, מיום 1.1.2003 שאז שלחה אל פזגו את הודעות הביטול של הדיירים שפזגו העבירה לשורותיה במסגרת מבצע פלשת, היא הפסיקה את המאבק התחרותי על לבם של הלקוחות, באופן זה שלא נעשו כל ניסיונות מצדה להעביר אליה צרכנים והיא לא

ניהלה פעולות שיווק ותחרות מול הצרכנים. החל מיום 6.1.2003, עבר המאבק להיות במישור שבין החברות לבין עצמן, בדמות קטטות הרחוב סביב פירוק הצוברים והמונים, וזאת לנוכח העובדה שפזגו המשיכה בפירוקם על אף הודעות הביטול שקיבלה מגז יגל.

לפיכך גורסת גז יגל כי מעולם לא סוכם על הפסקת התחרות המסחרית שכן זו נפסקה עוד בתחילת חודש ינואר 2003, קודם לפגישות בלטרון; ולמעשה, כלל לא הייתה חלק מהאג'נדה של המפגשים בין הקבוצות.

275. אהרון אביטן העיד כי ההסכמה בפגישות בלטרון לא נגעה כלל בנושא הפסקת ההחתמות ההדדיות. זאת משום שלאחר שגז יגל כבר החתימה בחזרה את לקוחותיה שעברו לפזגו, לא ניסתה פזגו להחתימם בחזרה, אלא העבירה את המאבק לפסים פיזיים בלבד (עמוד 514 שורות 21-9). לדבריו, "הסיכום היחיד שהיה לגבי קרית גת זה שמקפלים את קרבות הרחוב ונצמדים לפסק הדין המחוזי" (עמוד 513 שורה 26).

276. שלמה אביטן חזר על הדברים האלה והעיד כי לא הייתה כל הסכמה בין הקבוצות להפסיק לפנות האחת אל לקוחותיה של האחרת, שכן מלכתחילה לא הייתה תחרות כזו, ולגז יגל מעולם לא הייתה כוונה להעביר לשורותיה את לקוחותיה של פזגו בקרית גת: "בקרית גת ועד היום לא לקחתי לקוחות שם לחברה או לקוחות, את שאר הלקוחות עשיתי חלק בהסבות במיכלים בגז מרכזי, גם ככה לא התכוונתי ולא החתמתי שם בניינים. התעסקתי אך ורק עם חתימות של דיירים שלי ולהשאיר אותם. היה בניין אחד שהחתמנו אותו בשביל עוטרף עזה שגם אפשר להחתים אותו וגם כמו שהחתמנו אותו במהירות, חזר במהירות אלינו... אנחנו לא הסכמנו, ההסכמה היחידה שהייתה בקרית גת שאני אלך לישון בבית עם האחים שלי ושפזגו יקפל את הצבא שלו וילך הביתה" (עמוד 352 שורות 25-9). כאשר נשאל כיצד מתיישבים הדברים עם העובדה שהחתים בניין ותיק של פזגו ברחוב לכיש, וגם הפיץ בקרב לקוחות פזגו בקרית גת פליירים על מבצע 7.5 שח לקוב, הסביר:

"ש. אני מבינה שההסכמה ביחס לקרית גת הייתה כזו, שני הצדדים אתה ופזגו מפסיקים את הפעילות זו נגד לקוחותיה של זו, כלומר שאתם לא ממשיכים להחתים את לקוחות פזגו, וכן אתם מחזירים את הלקוחות שלכם שפזגו החתימה לכם, בחזרה, נכון?
ת. התשובה לא, כי אני בקרית גת לא החתמתי לקוחות של פזגו בעבר, לא הייתה לי כוונה להחתים, פרט לבנין אחד שהחתמנו אותו במהלך התקופה שתקפו אותנו החתמנו בנין וגם לא עשינו

עבודה נכונה שמה, והוא גם חזר מיידית עם חתימות חוזרות של פזגז.

ש. כן, אבל אנחנו יודעים שבאמת החתמת בנין אחד של פזגז בקרית גת, ברחוב, ת. לא התכחשתי אליו.

ש. ברחוב לכיש, זאת אומרת שהייתה איזה פניה יזומה שלך ללקוחות פזגז, בזמן המלחמה בקרית גת, נכון? אחרת איך החתמת בנין של פזגז.

ת. אמרתי עוד פעם, לא התכחשתי לתשובה הקודמת ואני לא מתכחש גם עכשיו. החתמתי בנין אחד של פזגז בעובדה שאנשים אפילו לא הבינו מה קרה שם, ופזגז החזירה את החתימות האלה ובזה אני סיימתי את הפרק שלי ואמרתי בחקירה הראשית שלי שאני מעדיף כל מונה להתקין אותו בירושלים ולא בקרית גת ובאזורים השניים.

ש. תראה, אתה אמרת בהודעה שלך, שאתה הפצת פליירים עם מחירים של 7.5 שקל לקוב, גם בקרית גת. מה המשמעות של הפצת פליירים ללקוחות פזגז אם לא פניה שלכם ללקוחות פזגז?

ת. אני ניסיתי בכל כוחי לעשות לחץ על פזגז על מנת שלא ימשיכו בקצב שהם החתימו לי את הלקוחות וניסו לפרק לי את הלקוחות בניגוד לחתימות שהגשתי להם... אני עוד פעם אומר, הפצתי מכתבים, החתמתי בנין אחד, המטרה לא הייתה בקרית גת להחתים לקוחות של פזגז מלכתחילה" (עמוד 353 שורות 8-31).

277. ועוד זאת הבהיר שלמה אביטן: "בקרית גת לא היה נושא של החתמות. פזגז החתימה כל מה שהספיקה להחתים, ובזה היא עצרה. הניסיון הקודם שלה היה אך ורק לפרק את המונים ואת הצוברים בכוח... לא עלתה דרישה להפסיק חתימות כי לא היו חתימות בקרית גת" (עמוד 354 שורות 20-26); "פזגז הגישה את רוב החתימות, סוף דצמבר 2002 תחילת ינואר, אנחנו בתוך כמה ימים החזרנו את החתימות בלקוחות, שמרנו אותם עד היום השלוש עשרה. הגענו לשלב של מחצית ינואר ופזגז לא עסקה בלהחתים את הלקוחות חזרה כי היא מיצתה את כל הלקוחות שלה. הם באו, המטרה היחידה הייתה של פזגז, ואני חוזר עליה עוד פעם, למצות את פסק הדין של השלום, ולפרק לנו את הציוד על סמך פסק הדין הזה" (עמוד 357 שורות 22-27).

278. בחקירתו ברשות, כאשר נשאל האם ישראל אחיו ידע שהגעתם לסיכום על הפסקת אש, אמר שלמה אביטן: "לא יודע אם ידע שיש סיכום סופי אבל הוא קיבל מסר שיש רגיעה בשטח, הגענו לסיכום שלא ממשיכים להחתים להם ושנחנו מחזירים את הלקוחות שלנו אלינו אז אחרי שנסגר סיכום שעוצרים את כל התווה ובוהו הזה

הוא היה צריך להמשיך את העבודה בשטח בשביל להחזיר את הדיירים שלנו בחזרה" (ת/51 שורות 66-62). בעדותו בבית המשפט כאשר נשאל על דבריו אלה, טען כי במילים "הגענו לסיכום" התכוון כי הסיכום על עצירת ההחתמות היה בינו לבין אחיו ישראל ולא עם פזגו: "את הדברים האלה אמרתי לישראל להפסיק להחזיר את הדיירים כי כבר נהיה בלאגן בכל השטח עם הנושא של ההחתמות, של הלקוחות שלנו שאנחנו צריכים ללכת אליהם לבקש מהם תעודת זהות וחתימה נוספת על החתימה שכבר חתמו לנו, ולאחר שחתמו גם לפזגו" (עמוד 355 שורה 8-5).

279. עוד אמר שלמה אביטן בחקירתו ברשות כי "אני חושב שהם התנו לנו שנפסיק את הפעילות של שני הצדדים בשטח תוך כדי הדיבורים בתקופת המפגשים. כלומר יכולנו לטפל בלקוחות שלנו והם בשלהם. כרגע לעצור את כל המערבולת הזאת שהיינו בה" (ת/51 שורות 153-155). כאשר נשאל בבית המשפט כאשר להודעתו-זו, השיב שלמה אביטן כי התכוון ללקוחות פזגו בבאר שבע ובירושלים, ולא ללקוחות בקרית גת:

"ש. מה זאת אומרת אנחנו יכולנו לטפל בלקוחות שלנו והם בשלהם? אם לכם לא היה שום עסק עם הלקוחות שלהם
ת. יש להם לקוחות בירושלים, ויש להם לקוחות בבאר שבע... אני החתמתי להם את הלקוחות שלי חזרה ולשמור על הציוד שלי, זה הכל. אבל להם יש עוד לקוחות בירושלים ובבאר שבע שהתנהלה המלחמה. המלחמה לא התמקדה רק בקרית גת" (עמוד 358 שורות 12-25).

בהמשך אמר "התכוונתי ללקוחות שלהם, לא אמרתי איפה הם, לא בקרית גת, לא בירושלים ולא בבאר שבע, אמרתי לקוחות שלהם" (עמוד 359 שורה 25 ואילך).

280. לדברי תני גבע, לאחר שגז יגל החתימה בחזרה את לקוחותיה שעברו לפזגו, לא אמרה פזגו נואש, ונלחמה בגז יגל בשני מישורים. האחד, המשך פירוקם של הצוברים בשל ההנחה כי ההחתמות שביצעה גז יגל אינן חוקיות; והשני, החתמת חלק מן הדיירים בהחתמה חוזרת, בפעם השלישית (נ/88). גז יגל בתגובה, התקינה את המונים שלה בחזרה, ומאז החלו המאבקים הפיזיים בין הקבוצות:

"במהלך השעות הבאות הם מנסים להחליף את המונים חזרה לשלהם. אנו לא מאפשרים את זה. בסוף באיזה שלב באשמורת האחרונה השומרים שלנו שברו שמירה ואז הם הצליחו להחליף חזרה את המונים. למחרת בבוקר התחדש מאבק הדחיפות במקום עד שבשלב מסוים התושבים ושלמה פנו למשטרה... מפקד

המשטרה פוסק שהתהליך על סמך מה שהוא שמע מאיתנו על החתימות הלא חוקיות כהגדרתנו הוא פוסק שהדרך היחידה לשנות את המצב הוא שאנו עם כל חתימה נביא לידי צילום בצבע של ת.ז. של החותם. אני פניתי באותה סיטואציה לאחראי על המחשוב המכון המשרדי בחברה... כדי לבדוק עלות של מכונת צילום ואנרגיה וכיוצא בזה והוא חזר אלי עם תשובה שמנעה ממני לעשות כן... המחשוב שמכונה צבעונית גדולה מאוד וצורכת 220 וולט ואני לא יכול להסתובב איתה מבית לבית ולא ברחוב, והוא יקר מאוד ולכן זה לא רעיון ישים" (עמוד 718 שורות 11-28).

281. לאחר מכן פנה תני גבע לעורכי דינו על מנת שיגישו תביעה לבית המשפט על כך שההחתמות שביצעה גז יגל אינן חוקיות וכי הושגו תוך הטעית הצרכנים, אולם מבדיקה שביצעו כאמור לעיל, עלה כי נפל פגם באופן שבו בוצעו ההחתמות של פזגז עצמה. בשל תקלה משפטית זו, פסלו עורכי דינו את הרעיון להגיש תביעה כאמור נגד גז יגל:

"אני פונה לעורכי דיני לעו"ד בזק ולעו"ד דרור ואני אומר להם אם פה נחסמה בפנינו הדרך להחתמות נגדיות כמו שאנו מבינים אותם באופן ניגש לבית המשפט וננסה להוכיח שתהליך השגת החתימות של גז יגל לא כשיר ונקבל את הגנת בית המשפט... עורכי הדין שלי אומרים תראה את ההליכים שאתה ביצעת. תשחזר איך הגשת את החתימות... אני משחזר את התהליך שאני מחתים את הדיירים על כל הפרק של ההחתמות כולל ההסכם ולקראת העברה לגז יגל אני חותך את ההסכם כי אני לא רוצה שההסכם עצמו יגיע לגז יגל, אז לגז יגל העברתי את החלק העליון של העברת יפוי כוח אליי ואת חתימות הדיירים שמאשרים שמעבירים אליי בייפוי הכוח... לקחתי את החלק של החתימות בנ/83 וחתכתי אותו והעברתי את צילום יפוי הכוח. לא ראיתי בזה דבר לא בסדר. האמנתי שאני מחתים את הלקוחות על מסמך חוקי. עורכי הדין שלי והתשובה הייתה שלא עשיתי הכל נכון ולא מוכנים לייצג אותי" (עמוד 719 שורות 16-2).

282. מחמת חוסר האפשרות לתבוע את גז יגל על פסלות ההחתמות שביצעה, ובשל הוראתה של המשטרה להציג תצלום צבעוני של תעודת הזהות של כל לקוח אשר מבקש לעבור לצורך גז מאת ספק גז אחר, החליט תני גבע לדבריו לסיים את המאבק בקרית גת ולצאת מן העיר באופן חד-צדדי:

"אחרי כל המהלכים שעשינו הרגשתי עד לאותו רגע תחושה של ניצחון וזה בבת אחת הוריד אותי מאיגרא רמא לבירא עמיקתא... ההשלכות היו שעשיתי התייעצות אצלנו פנימית, הערכת מצב... על-פי כל הערכות שלי לא כמו שרציתי בסופו של דבר הצלחתי לצרוב במוחו את התודעה שנלחמים בפזגז יש לזה מחיר כבד בעיקר באופי המלחמה כמו שהתנהלה. החלטתי באופן חד צדדי לאסוף את האנשים ולצאת מקרית גת... בהערכת המצב שלי אותו זמן מתחילה להתנהל תחרות קשה נגד פזגז באשדוד על-ידי חברת בלגז ודור גז. אני מנהל אגף השיווק על כלל סוכנויות החברה ואין לי יכולת להקדיש כל כך הרבה זמן ומשאבים למקום כזה כמו קרית גת לבד. זה היה חלק מהשיקולים שהשפיעו על ההחלטה לקום באופן חד צדדי וללכת בצער רב" (עמוד 719 שורה 14 ואילך עד עמוד 720 שורה 4).

283. כדברים הללו על אודות יציאתה של פזגז מקרית גת אמר גם איציק קיאלי: "לגבי סיום המבצע גבי עדכן אותי שהייתה משטרה ובלאגן. ואם אני זוכר הוא אמר הפסיקו אותו בגלל עורך דין... שהטפסים משהו לא היה בסדר ועשו טעויות טכניות" (עמוד 938 שורות 9-14).

המאשימה טענה כי בחקירתו ברשות לא הזכיר קיאלי את הבעיה המשפטית שנוצרה לגבי החתימות, אולם אינני סבור כי לטענה זו יש לייחס משקל רב, שכן עיון בפרוטוקול חקירתו של קיאלי מלמד כי גם במועד החקירה תלה את יציאתה של פזגז מקרית גת בכך שנואשה מן ההחתמות החוזרות ונשנות. נראה כי הימנעותו מלציין באופן מפורש את התקלה המשפטית, נבעה מכך שלא היה שותף פעיל במאבק בקרית גת, ממילא התמקד בעיקרי הדברים ולא בדברים שנראו אז שוליים.

284. דרור סברנסקי, עורך דין ממשרד באי-כוחם של נאשמי פזגז, העיד כי טיפל בענייניה המשפטיים של פזגז. במסגרת זו היה מעורב במאבקים שהתנהלו בקרית גת, ונסע לשם ביום 9.1.2003 על מנת לבחון את האפשרות להגיש תביעה נגד גז יגל בעניין חוקיות ההחתמות שביצעה: "באיזשהו שלב התבקשתי להגיע לקרית גת כיוון שפזגז ראתה שגז יגל מציגה לה מסמכים שאנשי השטח הבינו שהם לא נכונים, שהחתמו אנשים לכאורה על טופס החלפת גז שהחתימה שנעשתה מבלי שהחותם עליו ידע שזה טופס החלפת ספק גז ורצו להגיש תלונה... ואז הציגו לי את המסמכים שלנו שפזגז מציגה כטופסי החלפת גז לאנשי גז יגל ובעצם מה שהתברר שהמסמכים האלה, פזגז החתימה את הצרכנים על מסמך הסכם מפורט וארוך כולל תרגום לרוסית, בסוף ההסכם החתימו את הצרכנים שהם בעצם מסכימים להסכם עם פזגז". עו"ד סברנסקי הסביר מה לא היה תקין בטפסי ההחתמות של פזגז: "החתמות שמופיעות

עליו נחתמו לא עליו אלא על הסכם שלם. צילמו את החתימות מהמסמך שבו הם חתמו אל המסמך הזה שהוא מופנה אל גז יגל. ברגע שראיתי את זה אמרתי אני לא הולך להגיש תלונה על מה שגז יגל עושים, שזה חמור שבאים לאנשים שאומרים בוא תחתום פה על משהו ובלי לדעת על מה מדובר מציגים את זה כהחלפת ספק גז. אמרתי שהמסמך לא אותנטי ולא צריך ללכת ולהגיש תלונות ואמרתי שלדעתי צריך לעצור את המהלך של לגשת למשטרה עם זה". לדבריו, הוא דיווח על כך במשרדו, ובסופו של דבר לא הוגשה תלונה למשטרה ולא תביעה לבית המשפט (עמוד 1036 שורה 13 ואילך).

285. לאחר ששמעתי את העדויות ובחנתי את המסמכים שהוגשו נוטה דעתי לכך כי אפשרי הדבר שפזגז בחרה לסיים את המאבק בקרית גת באופן חד-צדדי בעקבות תקלה משפטית באופן שבו ביצעה את ההחתמות. גרסתה-זו נתמכה הן בעדותו של עו"ד סברנסקי, אותה מצאתי מהימנה, הן במסמכים שהגיש. עוד התרשמתי כי ההחתמות ההדדיות בקרית גת החלו כתגובה לנעשה בבאר שבע, כך שמלכתחילה לא היו הקבוצות מעוניינות לפתוח חזית נוספת של תחרות בעיר זו. לאחר פרוץ מבצע פלשת, פעלה גז יגל על מנת להחתים את לקוחותיה בחזרה, ואף פנתה אל לקוחותיה של פזגז בנסיון לשכנעם לעבור אל גז יגל - באמצעות הפצת הפליירים של 7.5 שו לקוב - אולם זאת רק לצורך התגוננות מפני פזגז, כצעד שנעשה בליט ברירה. למעשה, מיום 1.1.2003, עוד בטרם נפגשו הנאשמים בלטרון, לא ניסתה עוד גז יגל להעביר אליה מלקוחותיה של פזגז בקרית גת.

286. הדברים קיבלו ביטוי גם בדברי עדותו של תני גבע: "באותה תקופה לאחר היציאה מקרית גת והמשך המתח בבאר שבע, שלמה מנסה ליצור איתי קשר טלפוני בצורה מאוד גבוה, בתדירות מאוד גבוה, פעם אחת על רקע שעדיין לא נסגר הסדר מחממי המים מול הלקוחות ברחוב ניב דוד בבאר שבע... שנית, שמאוד מאוד מטריד אותי, מה פתאום אנו לא בקרית גת. אנו בטח מכינים לו מארב והוא לא מבין למה אנו באופן חד צדדי עוזבים את קרית גת. הוא חושש מתרגיל ולכן כל השיחות איתנו הוא מנסה לעשות פישניג והוא מנסה לרצות א' כדי להגיע להסדר הזה ושנית, לנסות להבין למה יצאתי משם והוא לא מבין" (עמוד 725 שורות 12-21).

מכאן שגרסת המאשימה שעל-פיה חדלו הקבוצות מלפנות זו אל לקוחותיה של האחרת בקרית גת, כפועל יוצא מן ההסדר שהושג בלטרון, אינה מוכרחת והיא מוטלת בספק.

סוף דבר

287. דנו במהלך המשפט בכתב האישום ובהסתעפויותיו לפני ולפנים. עשרות ישיבות, למעלה מ-1000 עמודי פרוטוקול של עדויות, מאות מוצגים ובהם אלפי עמודים, 1000

עמודי סיכומים, כל אלה חייבו בחינה מעמיקה תוך שקילת טענות באי-כוחם המלומדים של הצדדים מזה ומזה; ואלה לא חסכו מעצמם ולא מבית המשפט, לא טענה לא עדות ולא מסמך, ולא הניחו אבן על אבן שלא הפכוה על כל צדדיה. נתתי דעתי על כל אלה ולבסוף נותר ספק במחשבתי באשר לעצם קיומו של הסדר בין הנאשמים ובין הקבוצות.

288. ודוק: התביעה במשפט פלילי אינה יוצאת ידי חובתה בכך שעמדתה נראית מסתברת וקרובה יותר אל האמת מאשר זו של ההגנה. כידוע, נטל השכנוע המוטל על כתפי התביעה במשפט פלילי הוא ברמה שמעבר לכל ספק סביר. אין מדובר אמנם בספק שכמוהו כהשערה נטולת בסיס, או שההסתברות למימוש היא תיאורטית גרידא. הספק צריך להיות ממשי ולו עוגן ואחיזה בחומר הראיות. משקלו צריך להיות כזה שיהא בו כדי לערער את עמדת התביעה באופן שלא תוכל לעמוד עוד מסקנה חד-משמעית בדבר אשמתו של הנאשם. אף אם גרסת התביעה נראית סבירה יותר, שומה להישמר ולא לדון את הנאשמים על-פי מאזן ההסתברויות הנוהג במשפט האזרחי.

בפרשה הנדונה מתקיים אותו ספק סביר.

289. שורשים עמוקים במוסר ובהלכה היהודית לגישה זו: "האזהרה שהוזהרנו מלהוציא לפועל את העונשים על-פי אומד חזק ואפילו קרוב לודאי, כגון שהיה אדם רודף אחר שונאו להרגו ונמלט ממנו לבית, ונכנס אותו הרודף אחריו, ונכנסנו אנחנו אחריהם ומצאנו את הנרדף הרג מפרפר, ושונאו הרודפו עומד עליו כשהסכין בידו ושניהם מגואלים בדם - הרי אין הסנהדרין הורגים רודף זה על דרך קיום העונש, כיוון שאין שם גרור בעדים שראו את הרציחה. ובאה האזהרה בתורת האמת מלהרוג את זה והוא אמרו יתעלה: 'ונקי וצדיק אל תהרוג וגו'...' ואל יקשה בעיניך דבר זה ואל תחשוב שזה דין עוול לפי שהדברים האפשריים יש מהם שאפשרותם קרובה מאד, ומהם שאפשרותם רחוקה מאד, ומהם בינוניים בין אלו, וה'אפשר' רחב מאד. ואילו הרשתה תורה לקיים עונשים באפשר הקרוב מאד, אשר כמעט קרוב למחויב המציאות כדוגמת מה שהזכרנו - כי אז היו מקיימים את העונשים במה שהוא יותר רחוק מזה ובמה שהוא עוד יותר רחוק, עד שיקיימו את העונשים וימיתו בני אדם בעוול באומדן קל לפי דמיון השופט. לפיכך סתם יתעלה את הפתח הזה וציוה שלא יקיים שום עונש אלא עד שיהיו שם עדים המעידים שברור להם אותו המעשה, גרור שאין בו שום ספק, ואי אפשר להסבירו אחרת בשום אופן. ואם לא נקיים את העונשים באומד החזק מאד - הרי לא יוכל לקרות יותר משנפטר את החוטא; אבל אם נקיים את העונשים באומד ובדימוי אפשר שביום מן הימים נהרוג נקי - ויותר טוב ויותר רצוי לפטר אלף חוטאים, מלהרוג נקי אחד ביום מן הימים" (ספר המצוות לרמב"ם, מצווה ר"צ). אמנם במשפט הפלילי הישראלי דהאידינא הננו

דנים גם על סמך ראיות נסיבתיות, אך עדיין מחמת חומרתו של הדין הפלילי מצווים אנו "שלא לחתוך הדין באומד הדעת" (ספר החינוך מצווה פב), לא לחרוץ את דינם של הנאשמים לשבט על סמך עמדת התביעה, גם אם זו נחזית כהגיונית ומסתברת יותר מעמדת ההגנה. הרשעה בדין מחייבת רמת שכנוע ברמה שמעבר לכל ספק סביר. "שלא יהרגו בית דין הנדון כי אם בעדים מעידים על אותו ענין שהוא נהרג עליו שראוהו שעשה אותו בעיניהם ממש [לא] שיעידו עליו מצד אותות חזקות... הזהר עד מאד לבל תהרוג אדם שיהא באפשרות שלא עשה מה שאמרו עליו שעשה... וכשר הדבר וראוי להיות כן, שאילו התירה התורה להקים גבולי העונש באפשרות הקרוב[ה], ייצא מן הענין לפעמים להקים גבולי העונש באפשרות רחוק[ה] עד שנמית בני אדם לפעמים על מה שלא עשו, כי יש לאפשרות רוחב גדול" (שם). לשון אחר ובהשאלה למשפט הפלילי דנן שבו לא בעונש מוות עסקינן אלא "רק" במאסר ובקנס: להסתברות יש מרחב מחיה רחב מכדי לשמש אמת-מידה להרשעה בפלילים. הרשעה על סמך הסתברות תביא עמה גם חפים מפשע אל מאחורי סורג ובריח.

290. עלה בידי הנאשמים לעורר ספקות בעמדת התביעה, לגבי עצם הטענה כי הגיעו ביניהם לכדי הסדר על הפסקת התחרות בין הקבוצות. הספקות הללו פורטו בארוכה בהכרעת הדין. עיקרם בפגמים בגרסה העובדתית שהעמידה המאשימה, המסתמכת על עדויותיהם של האחים אביטן, ולפיהן התקיימו המפגשים בלטרון בתקופה שמאמצע חודש ינואר ועד לאמצע חודש פברואר 2003.

291. על-פי כתב האישום, כזכור, התחייבה גז יגל להפסיק להציע לצרכני הגז של פזגז בירושלים את מחירי מבצע 4.9 ש"ח; כמו כן התחייבה שלא לפנות אל לקוחותיה של פזגז בבאר שבע והתחייבה לאפשר לפזגז לנסות ולשכנע את הלקוחות שעזבו אותה לחזור ולצרוך גז ממנה; בקרית גת התחייבו שתי הקבוצות הדדית, על-פי כתב האישום, להימנע מלנסות להעביר אליהן צרכני גז של הקבוצה המתחרה. כפי שראינו, שלושת רכיבי ההסדר נשענים וסמוכים זה על זה, באופן שבהעדרו של אחד אין הגיון מסחרי להסדר כולו.

292. כאמור, פזגז עזבה את קרית גת ביום 12.1.2003, עוד לפני מועד ההסדר הכובל הנטען. מצב דברים זה מעלה את התהייה איזה אינטרס היה לקבוצות להגיע להסדר בשלב זה, שכן, כפי שראינו, התמורה היחידה שהעניקה פזגז על-פי ההסדר הכובל הנטען, הריהי הפסקת המאבק בקרית גת. טבעי היה אפוא ומתבקש כי ההסדר הכובל יגובש בטרם סיום המאבק בקרית גת. לאחר מכן, שוב לא היה לקבוצות אינטרס ממשי

דוחק להגיע להסדר: לגז יגל לא היה עניין לוותר על התחרות בבאר שבע ולהפסיק את מבצע 4.9 בירושלים, לאחר שהמערכה בקרית גת - שהעמידה אותה בפני סכנה קיומית - שככה; מבחינתה של פזגז, אין הגיון בכך שאת "קלף המיקוח" החזק שלה - היציאה מקרית גת - היא תעניק מראש 'חינם' כסף' בטרם הבטיחה כי תקבל דבר בתמורה. לפי תדמיתה של פזגז בעיני עצמה, לפי הליכותיה ואופן ניהול עסקיה כפי שבאו לידי ביטוי במהלך המשפט, לאור נחישותה - שלא לומר דורסנותה - דומני כי לא נכון יהיה להניח שגילתה נדיבות וראתה לקיים את חלקה בהסדר עוד לפני שבא לעולם.

293. אין זה מן הנמנע כי פזגז, אשר נכשלה במבצע פלשת בקרית גת ולא הצליחה להעביר לשורותיה את לקוחותיה של גז יגל, עזבה את קרית גת מרצונה החופשי, מבלי שהובטח לה דבר בתמורה. לאחר יציאתה של פזגז מקרית גת, למעשה הגשים מבצע 4.9 של גז יגל בירושלים את ייעודו, שכן כל מטרתו הייתה להרתיע את פזגז, לזרוע בהלה אצלה ולגרור לה להוריד את הלחץ שהפעילה על גז יגל. משהושגה המטרה, לא הייתה לגז יגל סיבה להמשיך עוד את מבצע 4.9, מה גם שלא היה רווחי עבורה וממילא לא תכננה ולא הייתה מסוגלת להתמיד בו לאורך זמן. כיוון שכך גם לא הייתה לגז יגל התנגדות להענות כביכול לדרישת פזגז ולהפסיק את חלוקת הפליירים בקשר למבצע 4.9, מכיוון שחלוקתם הופסקה בלאו הכי עוד לפני כן. הפועל היוצא האפשרי הוא שבסופו של דבר, חרף גישושים, פגישות, תכניות ודיבורים, לא הושגה הסכמה בין הקבוצות; ונסיגתה של פזגז מקרית גת כמו גם הפסקת מבצע 4.9 של גז יגל בירושלים נעשו באופן חד-צדדי על-ידי כל אחת מן הקבוצות. בהתאם לכך יכול שייתקבל על הדעת כי כל אשר הוסכם ביחס לבאר שבע היה כי פזגז וגז יגל ייפעלו על-פי פסק הדין של בית המשפט המחוזי, קרי, יוכלו לנסות ולפנות אל הלקוחות במרוצת 15 הימים מיום מתן הודעתם על מעבר מצריכת גז מאת גז יגל לצריכה מאת פזגז ולהפך.

294. כיוצא בזה, באשר למסמכים שהוגשו ושלגביהם נטען כי נכתבו כניירות עמדה לקראת הפגישות בלטרון. נראה כי יש בהם ביטוי לעמדותיה של הקבוצה שמטעמה נערכו המסמכים, כיצד היא מבקשת לסיים את המאבק. נציגי הקבוצות דנו בתוכן המסמכים בפגישות בלטרון. יש דמיון בין המסמכים מזה ומזה, אך אין מדובר בתמונת-ראי. מכל מקום, לא הדמיון או הזהות עיקר; העיקר הוא כי השוואה בין ההסדר הכובל הנטען בכתב האישום לבין המסמכים שנכתבו לקראת הפגישה בלטרון מעלה כי בעוד שההסכמות הנטענות בכתב האישום נוגעות כאמור לשלושה אזורים פעילות - ירושלים, קרית גת ובאר שבע, הרי שהמסמכים עוסקים בעיקרו של דבר רק במאבק בבאר שבע; וגם בקשר אליו אין כתב האישום מפרט את חלוקת הבניינים לפי המצויין במסמכים,

אלא מציין הסדר כללי של הימנעות גז יגל מלנסות ולהעביר אליה את צרכני פגז בבאר שבע, וכן כי תאפשר לפגז לנסות ולהחזיר לעצמה את הצרכנים שעזבו אותה.

295. משלא הועלו על הכתב הצעות נציגי הקבוצות ביחס לשלושת אזורי הפעילות, ייתכן שהנושא האופרטיבי שנדון בפגישה בלטרון היה בעיקרו של דבר התחרות בבאר שבע. כזכור, חרף ריבוי המסמכים והעדויות, לא הציגה המאשימה מסמך המתעד את שלושת רכיבי ההסדר יחדיו. ממסמך ת/93 עולה לכאורה כי התמורה היחידה שגז יגל אמורה הייתה לקבל היא העברת 500 יחידות דיור לטובתה - נושא אשר איננו חלק מן ההסדר הכובל הנטען בכתב האישום - ולא הפסקת המאבק בקרית גת כנטען בכתב האישום. לפיכך, התרחיש שעל-פיו לנוכח סרובה של פגז להענות לדרישתה של גז יגל לקבל 500 יחידות דיור מאת פגז, לא הגיעו הקבוצות לכלל הסדר, הוא אפשרי, שכן במצב דברים זה לא נראה כי הייתה לגז יגל סיבה ממשית להענות לדרישותיה של פגז, כי למעשה לא קיבלה דבר בתמורה. ראוי לציין עוד כי מסמכי המשא ומתן נכתבו לאחר יציאתה של פגז מקרית גת, ללמדנו שהתחרות בבאר שבע נמשכה גם לאחר עזיבת פגז את קרית גת.

296. לבד מן המסמכים שהגישה המאשימה, טענתה לקיומו של הסדר נשענת כזכור על עדויותיהם של האחים אביטן על אודות המשא ומתן שהתנהל בין הקבוצות במסגרת הפגישות בלטרון וההסכמות שאליהן הגיעו בשיחות הללו. נתתי דעתי כמפורט בהרחבה לעיל על הסתירות החוזרות ונשנות בדברי השניים, פשיטא כי אלו משפיעות על המשקל שיש ליתן לעדויותיהם, וכפועל יוצא מכך הן משליכות על עצם הוכחת קיומו של ההסדר הכובל הנטען. ברם, דרך הילוכה של המאשימה אינה נקיה מספקות, באשר בחרה חליפות פעם לאמץ את עדויותיהם של האחים אביטן ופעם אחרת שלא לאמץ בטענה כי אינן אמינות. אמנם אין זה בלתי אפשרי לעשות פלגין דיבורא, ואולם לאימוץ עדויותיהם של השניים למחצה, לשליש ולרביע נודעת בעייתיות. לדוגמה, ביחס למבצע 4.9 ביקשה המאשימה לדחות את דבריו של שלמה אביטן שלפיהם לא התגבש הסדר לגבי הפסקת הצעת המחיר של 4.9, ועם זאת ביקשה לאמץ את דבריו של אהרון אביטן כי היה הסדר שכזה. להבדיל, כאשר דובר במספר הפגישות בלטרון, טענה המאשימה כי אהרון אביטן שיקר באומרו שהייתה רק פגישה אחת, וביקשה לאמץ את דבריו של שלמה אביטן על כך שהתקיימו מספר פגישות. כיוצא בזה, המאשימה ביקשה לאמץ את דבריו של שלמה אביטן לחוקרי הרשות, כי הפשרה בנושא מחממי המים נועדה "להוציא את העגלה מהבוץ ולאחריה הגיעו הצדדים ליתר ההסכמות", וזאת כהוכחה לעצם קיומו של הסדר. ברם, קשה לומר לגבי חלקו

הראשון של המשפט כי אינו נכון, ולגבי חלקו השני כי הוא נכון. ככל שיש לקבל את דבריו של שלמה אביטן כי נעשה הסדר, הרי שבהעדר נימוק ממשי לסתור, יש לקבל גם את דבריו כי ההסדר נוצר רק לאחר פשרת מחממי המים. מכאן שלנוכח העובדה שהפשרה נעשתה ביום 13.2.2003, הרי שרק לאחריה הגיעו הצדדים להסדר, והדבר אינו מתיישב עם העובדה שפגז עזבה את קרית גת עוד באמצע חודש ינואר.

297. אכן, אין זה מן הנמנע לאדם לומר אמת לגבי דבר אחד ולשקר לגבי דבר אחר. אך למצער נחוץ הסבר לדבר הזה, ועל המאשימה לשכנע מדוע בהקשר אחד היא סבורה כי עד או נאשם אמר אמת וזולתו שיקר, ואילו בהקשר אחר היא טוענת להיפוך היוצרות. בהעדר עקביות באשר לאופן שבו ביקשה המאשימה לקבוע את מהימנותם של העדים, נתערער המערך העובדתי הנסיבתי שהוצג על-ידי המאשימה. נוצר הרושם ולפיו ייחוס מהימנות וקבלה או דחייה של חלקים מעדויות העדים תלויים בטענה שאותה ביקשה המאשימה להוכיח. כל אימת שהדברים תמכו בעמדתה, כי אז ביקשה לקבל את דבריהם של האחים אביטן כהווייתם וטענה למהימנותם; אולם כאשר דבריהם לא עלו בקנה אחד עם גרסתה, או אז טענה המאשימה כי לא אמרו אמת. זאת כאמור מבלי ליתן הסבר להניח את הדעת מדוע יש להבחין בין מצב דברים אחד למשנהו.

298. בפני נאשמי גז יגל הושמה בעת חקירתם ברשות ההגבלים העסקיים תמונה חלקית ולא מדויקת. חוקרי הרשות נטעו בלבם את הרושם כי כל מעייניהם נתונים לפגז, וכי לשם כך הם זקוקים לשיתוף הפעולה של נאשמי גז יגל, עד שאֵלו האחרונים נטו בתחילה לסבור כי הם אינם עומדים בפני סכנה של העמדה לדין. עצם העובדה שבידי נאשמי גז יגל היה הכוח "לדפוק", כלשונם, את יריבתם העסקית לפגז, בסברם כי אינם עומדים בפני סכנה של העמדה לדין, הביאתם להקצנה ולהגזמה בהודעותיהם. כיוון שכך, בלאו הכי, ולא רק מחמת הסתירות שנמצאו בדבריהם, המשקל שראיתי ליתן לדברים שאמרו בחקירתם הוא נמוך.

299. בהתחשב בדברים האלה ועל יסוד כל אשר פורט בהרחבה בהכרעת הדין, באתי לכלל דעה כי חומר הראיות כולו מותיר מקום לספק סביר בדבר קיומו של הסדר בין הקבוצות. לדעתי, חומר הראיות עשוי להוביל למסקנה שונה מזו שהנאשמים אשמים בדינם. ניתן להסיק הימנו מסקנה המתיישבת עם חפותם. אמנם הרהורי-עברה עלו במוחם, אך לכלל מעשי-עברה לא בהכרח הגיעו. חילופי דברים בין הקבוצות היו, פגישות התקיימו, מחשבות הועלו, תוכניות תוכננו, ואף הוצעו הצעות בדבר הסדר, אולם לא

שוכנעתי די הצורך כי אלה יצאו מן הכוח אל הפועל. זאת, לאו דווקא מאימת הדין ולא משום טובת הצרכנים. שיקולים אלה לא עמדו בראש מעייניהם של הנאשמים. אם נמנעו בסופו של דבר מעשיית הסדר כובל, הרי זה מחמת העובדה שהשתלשלות העניינים בשטח ביחד עם שיקול האינטרסים המנוגדים של הנאשמים והקבוצות, לא הביאו לכדי מפגש רצונות. חרף החתירה המשותפת להסדר, לא הגיעו נציגי הקבוצות לנקודת שווי-המשקל שבה תהא כדאיות כלכלית-עסקית לגיבוש הסדר.

300. בנסיבות שנוצרו, אין זה מן הנמנע כלל וכלל כי פזגז החליטה באופן חד-צדדי להפסיק לנסות להעביר אליה את לקוחותיה של גז יגל בקרית גת, בשל התקלה המשפטית שנפלה באופן שבו החתימה את הלקוחות, ומחמת כן סיימה את מבצע פלשת והסיגה את כוחותיה מקרית גת. כיוצא בזה, ייתכן כי מבצע 4.9 בירושלים הופסק גם הוא באופן חד-צדדי על-ידי גז יגל, עוד בטרם המפגש בין נציגי הקבוצות בלטרון, ולאחר יציאתה של פזגז מקרית גת. זאת בשל כך שהמבצע התקיים במחיר של הפסד, כשמלכתחילה נועד להיות קצר מועד, ורק לשם הרתעה כלפי פזגז. אפשרות זו, כי כל קבוצה החליטה לפעול כמתואר לעיל באופן עצמאי, ללא תאום, הסכמה או שיתוף פעולה עם הקבוצה האחרת, איננה בלתי סבירה. גם אם הושפעו הנאשמים והקבוצות מהתנהגותם של זולתם, גם אם גז יגל הפסיקה את מבצע 4.9 לנוכח יציאתה של פזגז מקרית גת, הרי שאין בדבר הזה משום הפרה של דיני ההגבלים העסקיים. כך גם בפועל, ההסכמה הנטענת לגבי באר שבע, לא זכתה לביטוי מוכח במציאות. אמנם חלה רגיעה בתחרות בבאר שבע בתקופה הרלוונטית, אך ניתנו הסברים אפשריים לדבר הזה; לוגיסטיים וכלכליים. מכל מקום, לקוחות שעברו לצורך גז מאת גז יגל בבאר שבע נשארו לקוחותיה-שלה ואף אחד מהם לא חזר אל שכביץ. על אווירה לוחמנית שאין בה ולו רמז להסדר, למדנו גם ממסמך נ/70 אשר תיעד את עמדותיהם של אנשי פזגז במועד הרלוונטי בנוגע למאבק מול גז יגל. כידוע אין צורך בביצוע בפועל של ההסדר לשם הרשעה בעברת ההסדר הכובל, אולם ברי כי יש והדבר יכול לשמש ראיה לאי-קיומו של ההסדר, שכן נקודת המוצא היא כי הסכמים נעשים על מנת לקיימם, ולא כדי להותיר את רישומם על גבי הנייר בלבד. יש כאמור רגליים לסברה, כי כל אשר הוסכם ביחס לבאר שבע היה כי הקבוצות יפעלו על-פי פסק הדין של בית המשפט המחוזי, ולמעשה יאמצו את עמדתה המשפטית של פזגז, ויוכלו לפנות אל הלקוחות במהלך 15 הימים מאת מתן הודעתם על מעבר מצריכת גז מאת גז יגל לצריכה מאת פזגז ולהפך.

301. כאשר ניצבות לפני בית המשפט שתי מסכתות עובדתיות, האחת המובילה להרשעה והאחרת המצדיקה זיכוי, ושתייהן עשויות להתקבל על הדעת על-פי חומר הראיות, כי

אז יש להעדיף את האפשרות המיטיבה עם הנאשם, גם אם היא מסתברת פחות. גרסתם של הנאשמים בפרשה הנדונה איננה בגדר השערה, וההסתברות להתרחשותה איננה תאורטית גרידא. אמת-המידה איננה מאזן ההסתברויות הנוהג במשפט האזרחי, אלא הספק הסביר מבית מדרשו של הדין הפלילי. משהתקיים אותו ספק, דינם של הנאשמים להיות מזוכים.

302. אשר על כן, החלטתי לזכות את הנאשמים מחמת הספק.

ניתנה היום, י"ט בסיון תשס"ט (11 ביוני 2009), במעמד באי-כוח המאשימה, הנאשמים ובאי-כוחם.

נ'עם סולברג, שופט